

KENMERK:

BB19-060 (DEFINITIEF)

BETREFT:

VOORONDERZOEK CONVENTIONELE EXPLOSIEVEN

PROJECT:

DE DOMMEL SINT-OEDENRODE

OPDRACHTGEVER:

BWZ INGENIEURS

Documentcode: BB19-060
Aantal pagina's: 88
Datum: 12 juli 2019
Status: Definitief

BeoBOM

Bezoekadres:
Damstraat 24
3371 AD Hardinxveld-Giessendam

Postadres:
Damstraat 24
3371 AD Hardinxveld-Giessendam

T: +31 (0)10-8202920
E: info@beobom.nl

KVK: 61002046
BTW: NL 08541.59.587.B01

Inhoud

Managementsamenvatting	5
Inleiding.....	7
1. Algemeen	8
Aanleiding	8
Begrenzing projectgebied	8
Doel.....	9
Terminologie	9
Niet gesprongen explosieven (NGE) versus conventionele explosieven (CE)	10
2. Inventarisatie bronnenmateriaal.....	11
Algemeen.....	11
Literatuur	11
Gemeentelijk en provinciaal archief.....	13
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)	15
Archief Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD) 1945-1970	17
Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) 1971-heden	17
Collectie mijnenveldgegevens, leg- en ruimrapporten EODD	17
Nationaal Archief Den Haag (NA)	17
Luchtfotocollecties Bibliotheek Universiteit Wageningen, Topografische Dienst/Kadaster Zwolle en Aerial Reconnaissance Archives.....	19
Collectie Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH).....	22
Eerder uitgevoerde vooronderzoeken	22
National Archives, Kew, Surrey.....	23
Overige bronnen.....	24
3. Bronnenanalyse	25
Algemeen.....	25
Resultaten archief- en literatuuronderzoek.....	25
Archief Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD) 1945-1970	47
Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) 1971-heden	50
Collectie mijnenveldkaarten, leg- en ruimrapporten EODD	68
4. Luchtfotoanalyse	70
Algemeen.....	70
Resultaat luchtfotoanalyse	70
5. Landschapsanalyse	73
Algemeen.....	73
Naoorlogse bodemroerende werkzaamheden.....	73
Resultaat vergelijking	78
Hoogteverschillen.....	79

6. Beoordeling en evaluatie bronnenmateriaal	80
Algemeen.....	80
Indicaties.....	80
Contra-indicaties	80
Leemten in de kennis	81
Mogelijk aan te treffen (sub)soorten CE.....	81
Horizontale afbakening verdacht gebied	83
Verticale afbakening verdacht gebied	84
Conclusie en aanbevelingen	86
Bijlage 1. BB19-060-OT-01 INVENTARISATIEKAART	88
Bijlage 2. BB19-060-OT-02 BODEMBELASTINGKAART	89

Managementsamenvatting

Ter plaatse van de Dommel te Sint-Oedenrode staan in het kader van project 'Droge Voeten Sint-Oedenrode' diverse werkzaamheden gepland. Deze werkzaamheden bestaan onder andere uit maaiveldverlagingen, de aanleg van waterkeringen, het verbreden van de Dommel, en het baggeren en verbreden van de meander. De Arbeidsomstandighedenwet stelt dat er gezorgd moet worden voor een veilige werkplek. Uit dien hoofde dient een onderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven (hierna: CE) te worden uitgevoerd. Dit onderzoek wordt in de regelgeving een vooronderzoek genoemd. Het vooronderzoek wordt uitgevoerd conform de huidige wetelijke norm, zoals vastgelegd in het *Werkveldspecifiek Certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven* (hierna: WSCS-OCE). Voorliggend rapport heeft betrekking op het projectgebied 'Droge Voeten Sint-Oedenrode', zoals getoond in dit vooronderzoek.

In de voor dit vooronderzoek geraadpleegde bronnen zijn diverse feitelijke indicaties voor de aanwezigheid van CE binnen het projectgebied aangetroffen. Op basis van deze feitelijke aanwijzingen, is binnen het projectgebied een verdacht gebied afgebakend.

Verdacht gebied geschutmunitie, diverse kalibers, maximaal 15 cm (Duits, verschoten)

Als gevolg van diverse artilleriebeschietingen in september 1944 kan het gehele projectgebied worden beschouwd als zijnde verdacht op de aanwezigheid van (verschoten) geschutmunitie. Het gaat hier om diverse kalibers, vanaf 2 cm/20mm, met een maximum van 15 cm (Duits). Dergelijke CE kunnen worden aangetroffen tot een diepte van 6,70m+NAP (landzijde). De maximale diepte tot waar dergelijke CE ter plaatse van de Dommel zijn achtergebleven kan niet met zekerheid worden vastgesteld.

Verdacht gebied geschutmunitie, diverse kalibers, maximaal kaliber onbekend (achtergelaten)

In de nabijheid van de bocht van Ahrend zijn verschillende geschutopstellingen aangelegd. Ter plaatse van deze geschutopstellingen kunnen CE in de vorm van achtergelaten geschutmunitie van onbekend kaliber worden aangetroffen tot een diepte van maximaal 2,50m-MV (bodempstelling) oftewel 5,90m+NAP.

Verdacht gebied klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers

Op enkele locaties zijn tevens wapenopstellingen en schuttersputten aangelegd. Ter plaatse van deze stellingen kunnen CE in de vorm van achtergelaten klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers van diverse typen en nationaliteiten worden aangetroffen tot een diepte van 2,50m-MV (bodempstelling) oftewel 5,90m+NAP.

Advies

Binnen het projectgebied is sprake van op CE verdachte gebieden. BeoBOM adviseert het uitvoeren van een Projectgebonden Risicoanalyse (PRA) voorafgaande aan de binnen het verdachte gebied uit te voeren werkzaamheden. Het wordt voorts geadviseerd het bij de werkzaamheden betrokken personeel voorafgaande aan de geplande werkzaamheden in onverdacht gebied te voorzien van een projectinstructie waarin nader wordt ingegaan op de handelwijze in geval er spontaan CE wordt aangetroffen op de projectlocatie.

N.B.: op het kaartmateriaal in- en behorende bij dit rapport worden verdachte gebieden en indicaties en gebeurtenissen buiten het projectgebied getoond, welke niet direct van invloed zijn op het projectgebied maar die wel zijn geconstateerd. Omwille van de volledigheid worden deze tevens weergegeven. Buiten de contouren van het projectgebied, zoals getoond, kan niet worden gewerkt zonder aanvullend onderzoek.

Inleiding

Projectnaam:	Vooronderzoek Conventionele Explosieven De Dommel, Sint-Oedenrode
Project:	'Droge Voeten Sint-Oedenrode'
Opdrachtgever:	BWZ Ingenieurs
Projectadres:	De Dommel, Sint-Oedenrode
Besteknr./opdrachtnr.	BWZ 010-19
Werkomschrijving:	Uitvoering vooronderzoek Conventionele Explosieven en samenstellen CE bodembelastingkaart conform het WSCS-OCE
Doelstelling:	Uitvoering vooronderzoek CE
Uitvoerder	BeoBOM

Autorisatie rapportage en bodembelastingkaart:

Dhr. F.G.J. Barink,
adviseur, senior OCE-deskundige

Auteurs:

drs. dhr. J. Rotteveel
Historicus

drs. dhr. M. Zantingh
Historicus

CE-bodembelastingkaart:

drs. dhr. J. Rotteveel

1. Algemeen

Aanleiding

Ter plaatse van de Dommel te Sint-Oedenrode staan in het kader van project 'Droge Voeten Sint-Oedenrode' diverse werkzaamheden gepland. Deze werkzaamheden bestaan onder andere uit maaiveldverlagingen, de aanleg van waterkeringen, het verbreden van de Dommel, en het baggeren en verbreden van de meander. De Arbeidsomstandighedenwet stelt dat er gezorgd moet worden voor een veilige werkplek. Uit dien hoofde dient een onderzoek naar de aanwezigheid van CE te worden uitgevoerd. Dit onderzoek wordt in de regelgeving een vooronderzoek genoemd. Het vooronderzoek wordt uitgevoerd conform de huidige wettelijke norm, zoals vastgelegd in het WSCS-OCE. Voorliggend rapport heeft betrekking op het projectgebied te Sint-Oedenrode, zoals getoond in dit vooronderzoek.

Begrenzing projectgebied

Het projectgebied is begrensd op basis van de door opdrachtgever verstrekte gegevens en de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN). Onderstaande figuren tonen het projectgebied op twee verschillende zoom-niveaus. Alle afbeeldingen waarop het projectgebied te zien zijn, zijn noord-zuid georiënteerd. Aan enkele afbeeldingen in voorliggend rapport, is een schaallat toegevoegd. Dit is gedaan om ook bij uitsneden de afstanden goed te kunnen inschatten. Tevens is een noordpijl toegevoegd aan de afbeeldingen waarbij dit als wenselijk wordt gezien.

Figuur 1. De begrenzing van het projectgebied (groen) te Sint-Oedenrode in twee overzichts niveaus. Bron satellietbeeld: World Imagery/Google.

Doel

Het doel van het vooronderzoek CE is om:

- 🔍 vast te stellen of er indicaties dan wel contra-indicaties bestaan voor de mogelijke aanwezigheid van CE binnen het projectgebied;
- 🔍 indien er indicaties bestaan voor de aanwezigheid van CE, vast te stellen welke (sub)soorten er kunnen worden aangetroffen;
- 🔍 op basis van luchtfoto-interpretatie de mogelijke locaties van achtergebleven CE zo nauwkeurig mogelijk vast te stellen;
- 🔍 het verdachte gebied in de horizontale en in verticale dimensie af te bakenen;
- 🔍 een rapportage en bijbehorende CE bodembelastingkaart samen te stellen.

Terminologie

Voor het opstellen van vooronderzoeken wordt voor alle CE-gerelateerde werkvlakken een vijftal gebieden onderscheiden. Voor de verduidelijking wordt dit onderscheid in onderstaande diagram weergegeven:

Projectgebied – gebied waarbinnen de reguliere werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Dit gebied wordt bepaald aan de hand van de door de opdrachtgever aangeleverde gegevens.

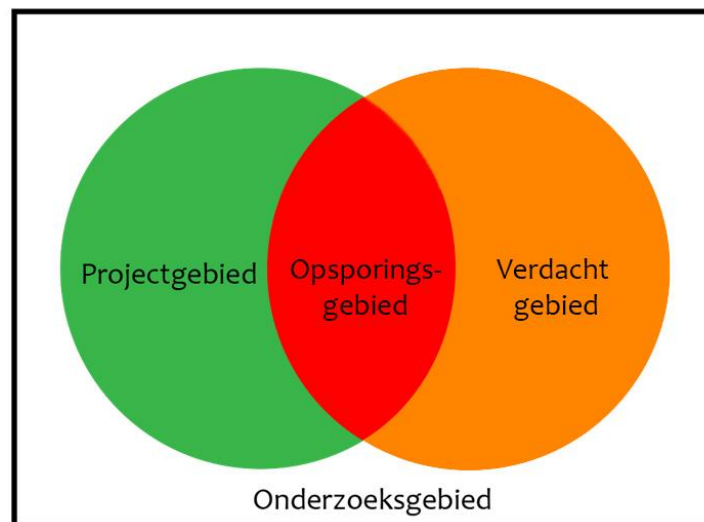
Onderzoeksgebied – het gebied dat tijdens het vooronderzoek onderzocht is. Het WSCS-OCE schrijft voor dat de rapportage tenminste de begrenzing van het onderzoeksgebied omvat. Als begrenzing van het te onderzoeken gebied heeft BeoBOM ervoor gekozen geen vaste buffer rond het projectgebied te nemen, om te voorkomen dat gebeurtenissen over het hoofd worden gezien. Ten behoeve van ieder vooronderzoek wordt onderzocht op geografische relevante na(a)m(en), dat wil zeggen dat de gebeurtenissen met betrekking tot de geografische locaties waarbinnen het projectgebied is gelegen worden onderzocht. Er wordt op die manier op bijv. straat-, buurtschap-, plaats-, gemeente- en provincieniveau gezocht naar oorlogshandelingen en andere relevante gebeurtenissen. De gevonden gebeurtenissen die in de bronnen worden gekoppeld aan een geografisch relevante locatie en derhalve mogelijk relevant zijn, worden vervolgens gerapporteerd in het vooronderzoek. Ook wanneer deze gebeurtenissen na een nadere analyse geen invloed blijken te hebben op (de directe) omgeving van het projectgebied. Er wordt dus niet zozeer gekeken naar een vaste afstand (buffer) rondom het projectgebied, maar naar gebeurtenissen die in de bronnen worden gekoppeld aan bepaalde locaties die relevant zouden kunnen zijn voor het projectgebied. Omwille van het schetsen van een historische context (bijvoorbeeld het duiden van gebeurtenissen binnen een breder kader zoals een geallieerde operatie als *Market Garden*) kunnen ook gebeurtenissen op grote afstand van het projectgebied worden genoemd.

Verdacht gebied – gebied waarin mogelijk CE aangetroffen kunnen worden. De totstandkoming wordt bepaald in hoofdstuk 6 (indien van toepassing).

Opsporingsgebied – gebied waar het verdachte gebied en het projectgebied elkaar overlappen. Indien er sprake is van een opsporingsgebied, dienen aanvullende maatregelen genomen te worden. Deze aanvullende maatregelen kunnen bestaan uit een opsporingsproces, maar ook uit aanvullend bureau-onderzoek of overige beheersmaatregelen.

Onverdacht gebied - de op de CE bodembelastingkaart niet als ‘verdacht gebied’ aangeduide locaties kunnen worden beschouwd als onverdacht gebied. Dat wil zeggen: niet meer verdacht dan de overige onderzochte Nederlandse bodem waar geen sprake is van specifieke aanwijzingen voor de aanwezigheid van CE.

Figuur 2. Schematische weergave van de verschillende deelgebieden.

Niet gesprongen explosieven (NGE) versus conventionele explosieven (CE)

In de praktijk wordt vaak de term NGE (Niet Gesprongen Explosieven) gehanteerd wanneer men doelt op de omgang met CE (conventionele explosieven). NGE is een overkoepelende term waarmee bijvoorbeeld ook explosieven voor terroristische doeleinden kunnen worden aangeduid. Voorliggend document heeft slechts betrekking op CE, ofwel (fabrieksmatig geproduceerde) explosieven, niet zijnde geïmproviseerd, nucleair, biologisch of chemisch, die zijn achtergebleven als gevolg van oorlogshandelingen tijdens de Tweede Wereldoorlog en waarop de richtlijnen van het WSCS-OCE van toepassing zijn. Binnen deze definitie vallen ook:

- CE die geen explosieve stoffen (meer) bevatten;
- restanten van CE die door leken als zodanig herkenbaar zijn;
- voorwerpen die door leken kunnen worden aangemerkt als CE;
- wapens of onderdelen daarvan.

2. Inventarisatie bronnenmateriaal

Algemeen

Voor dit vooronderzoek CE is een inventarisatie opgesteld van de bronnen die door BeoBOM worden geraadpleegd. Onderstaande tabel toont de geraadpleegde bronnen.

Bron	Verplicht (WSCS-OCE)	Aanvullend	Geraadpleegd
Literatuur	√		√
Gemeentelijk of provinciaal archief	√		√
Nationaal Archief Den Haag			√
Nederlands Instituut voor oorlogsdokumentatie (NIOD)		√	√
Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)	√		√
Nederlands Instituut voor militaire historie (NIMH)		√	√
Luchtfotocollectie Bibliotheek Universiteit Wageningen	√		√
Luchtfotocollectie Topografische Dienst/Kadaster Zwolle (TOPOD)	√		√
Luchtfotocollectie Aerial Reconnaissance Archives (TARA)		√	√
The National Archives (TNA) Londen		√	√
Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg		√	
The National Archives and Records Administration, Washington D.C. (NARA)		√	√
Getuigenverslagen		√	

Literatuur

Onderstaande literatuur is geraadpleegd ten behoeve van voorliggend vooronderzoek. Hierbij dient vermeld te worden dat er zowel titels op macro- als op microniveau zijn geraadpleegd. De titels op macroniveau behandelen de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in een breder perspectief, terwijl de werken op microniveau zich toespitsen op een specifieke streek of plaats. Het dient vermeld te worden dat het werk van dhr. Eversteijn met de nodige terughoudendheid wordt gebruikt tijdens het opstellen van het overzicht met oorlogshandelingen. Reeds meerdere malen is gebleken dat dit werk gebeurtenissen foutief heeft genoteerd, waarbij vergissingen in jaartallen, plaatsen en afgeworpen bommenlasten en dergelijke geen uitzonderingen zijn. Dat wil niet zeggen dat het werk per definitie onbetrouwbaar is als bron, echter dient er ten allen tijde een tweede bron gevonden te worden bij gebeurtenissen aangehaald in dit werk. In veel gevallen blijkt het werk van dhr. Eversteijn wel degelijk correct. Het niet gebruiken van dit werk dient derhalve als een gemis te worden beschouwd. Het belang van een tweede bron geldt overigens ook voor de andere

werken: er wordt gestreefd naar minimaal één aanvullende bron per genoteerde gebeurtenis. Afwezigheid van een tweede bron en inschatting van de betrouwbaarheid van de gebruikte bronnen wordt in dit rapport tevens weergegeven.

Aalre, Van, T., *De oorlog aan je voordeur. Het jaar van de bevrijding* (Sint-Oedenrode 2014).

Amersfoort, H. en Kamphuis, P., *Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied* ('s-Gravenhage 2012).

Boeijen, W.F.J., *Vliegen en vechten bij de Maas 1940-1945. Oorlogsgeschiedenis op de grens van Noord-Brabant en Gelderland* (Schaijk 2003).

Didden, J., *Autumn gale/Herbststurm* (Drunen 2013).

Didden, J. en Swarts, M., *Brabant bevrijd* (Den Haag 1993).

Didden, J. en Swarts, M., *Einddoel Maas. De strijd in zuidelijk Nederland tussen september en december 1944* (Weesp 1984).

Eversteijn, T., *Bombardementen, raketbeschietingen, neergekomen V-wapens en militaire vliegtuigverliezen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945* (z.p. 2011).

Heemkundige Kring De Oude Vrijheid te Sint-Oedenrode, *De meidagen van '40 in Sint-Oedenrode* (jaargang 24, nummer 2).

Kershaw, R., *It never snows in September. The German view of Market-Garden and the Battle of Arnhem, September 1944* (2004).

Klep, Christ en Ben Schoenmaker (red.), *Bevrijding van Nederland 1944-1945. Oorlog op de flank* ('s Gravenhage 1995).

Korthals-Altes, A., *Luchtgevaar. Luchtaanvallen op Nederland 1940 – 1945* (Wormer 1984).

Koskimaki, G.E., *Hell's Highway. De 101^e Airborne Divisie tijdens Operation Market Garden. Eindhoven Best Son Sint-Oedenrode Veghel Uden Opheusden Dodewaard Heteren* (Eindhoven 1991).

Kuijk, Van, H., *12 mei 1940. Een achterhoedegevecht op de Sloef in Sint-Oedenrode*.

Loeber, H., Sprenger, G.H., e.a., *De Amerikanen en de bevrijding van Nederland. A real tough job* (Amsterdam 1986).

Middlebrook, M. en Everitt, C., *The Bomber Command War Diaries. An operational reference book 1939-1945* (Surrey 2011).

Mooren, P., *Oorlog onderweg. Brabant in de Tweede Wereldoorlog* ('s Hertogenbosch 1994).

Oudheusden, J. A. en Termeer, H., red., *Tussen vrijheid en vrede. Het bevrijde zuiden. September '44 mei '45* (Zwolle).

Saunders, T., *Hell's Highway. US 101st Airborne & Guards Armoured Division* (South Yorkshire 2001).

Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil... Kroniek van een luchtoorlog* (2 dln., z.p., z.j.).

Naast bovenstaande literatuur, zijn eveneens een aantal primaire documenten/*War Diaries* geraadpleegd. Het gaat om onderstaande stukken.

LXXXVIII INF CORPS, *Report of the Commander* (6 jun – 21 dec 44).

21 Army Group, *Operation "Market Garden" 17-26 Sept 1944*.

XVIII Corps, *Report N-5652 of Airborne phase (17-27 Sept., 44) Operation "Market"*.

A Graphic History of the 82nd Airborne Division. Operation "Market" Holland, 1944.

Report of Airborne Phase (17-27 Sept., 44) Operation "Market" 101st Division.

History Section, European Theater of Operations, *Battalion and Small Unit Study No 1* (N-5468).

Gemeentelijk en provinciaal archief

Ten behoeve van dit vooronderzoek is een aantal archiefstukken geïnventariseerd en geanalyseerd. In het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC, zowel provinciaal als gemeentelijk archief) zijn diverse stukken met betrekking tot het projectgebied geïnventariseerd en geraadpleegd. De geraadpleegde stukken zijn hieronder in een overzicht, met vermelding van toegangs- en inventarisnummers, opgenomen. Indien er staat aangegeven dat een dossier als 'relevant' is beoordeeld, betekent dit dat er in het betreffende dossier gegevens zijn aangetroffen die als indicaties of contra-indicaties¹ kunnen worden beschouwd voor de mogelijke aanwezigheid van CE binnen- of in de omgeving van het projectgebied. Indien een dossier wordt aangemerkt als zijnde 'niet relevant', dan betekent dit dat er in het betreffende dossier geen indicaties of contra-indicaties zijn aangetroffen voor de mogelijke aanwezigheid van CE binnen het projectgebied. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om personeelslijsten, financiële gegevens of regelgeving die verder niets zeggen over de aanwezigheid van CE binnen het projectgebied. In dat geval staat de precieze reden vermeld. Indien relevant, is de gevonden informatie weergegeven in de tabel met oorlogshandelingen, verderop in deze rapportage.

¹ Onder indicatie wordt verstaan: gebeurtenis/informatie die een aanwijzing vormt dat het onderzoeksgebied, of een gedeelte daarvan, verdacht is op de aanwezigheid van CE. Een contra-indicatie betreft een gebeurtenis/informatie die een aanwijzing vormt dat het verdacht gebied, of een gedeelte daarvan, als onverdacht kan worden aangemerkt.

BHIC (gemeentelijk- en provinciaal archief)
127 Militair Gezag Noord Brabant 1944-1946

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
127	448	Weekrapporten DMC en secties commissariaat 1945	Nee, weekrapporten zijn niet CE-gerelateerd. Stukken van Sectie V (munitie-opruiming) missen.
	460	Brandweer en Luchtbescherming	Nee, geen processen-verbaal of andere stukken over daadwerkelijk uitgevoerde luchtaanvallen sinds de bevrijding binnen het district. Voornamelijk protocollen, circulaires, etc. over hoe de Luchtbescherming opgezet dient te worden
	461	Opruimen mijnen en opgaven neergekomen V1's en V2's, 1945	Ja
	776	Ingekomen en uitgaande geheime stukken, met inhoudsopgave, 1944-1945	Nee, stukken bevatten zuiveringsrapporten van personen voor LBD, politie, etc.

1148 Provinciaal Bestuur Noord-Brabant, 1920 - 1949

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
1148	441	Luchtbescherming waterleidingbedrijven, 1939 - 1940	Nee, betreft geen CE-gerelateerde stukken, enkel correspondentie LBD etc.
	442	Bescherming tegen luchtaanvallen op waterstaatswerken dienende tot waterkering en waterlozing, 1939 - 1943	Nee, betreft geen CE-gerelateerde stukken, enkel correspondentie LBD, stukken m.b.t. materieel etc.
	443	Lijsten oorlogsschade aan eigendommen provincie, gemeenten en waterschappen, 1944	Ja

1514 Gemeentebestuur Sint-Oedenrode, 1970-1988

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
1514	307	Landsverdediging, o.a. vordering gebouwen, militaire oefeningen en opgraven vliegtuigwrak, 1970-1988	Ja

7635 Gemeentebestuur Sint-Oedenrode, 1934 - 1969

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
7635	520	Dossier betreffende burgerslachtoffers van en te Rooi, 1941-1959 (1990)	Nee, betreft geen CE-gereleerde stukken
	660	Stukken betreffende het opruimen van onontpofte explosieven, evacuatie, reddingsboei Hambrug en gemeente-veearts, 1940-1959	Ja
	661	Dossier betreffende de luchtbeschermingsdienst in de gemeente, 1941-1947	Nee, betreft stukken over lonen, declaraties etc.
	780	Stukken betreffende de Bobbenagelsebrug waarbij de herbouw na de verwoesting in september 1944, 1930-1954	Nee, blijkt enkel dat deze brug is gesloopt, verder geen CE-relevantie
	781	Bestek en tekeningen voor vernieuwing en wederopbouw van de Hambrug, 1931, 1940, 1942	Nee, betreft geen CE-gereleerde stukken. Bouwtekeningen, correspondentie etc.
	1082	Oa lijst van oorlogsslachtoffers en van gearresteerden, oorlogsschade	Ja
	1086	Plundering, schade en vordering – gearresteerde personen – opsporen munitie en mijnen – bekendmakingen en circulaire	Ja
	1102-1104	Dossiers betreffende rijksvergoedingen voor aangifte wegens oorlogsschade	Ja
	1106	Stukken betreffende politie en justitie, 1931-1946	Ja
	1131	Dagboek belevenissen zusters St. Oda tijdens de oorlog, 1940-1944	Ja
	1133	Stukken betreffende vernieuwing (1935) en de wederopbouw van de Nijnselse brug over de Dommel in de provinciale weg Nijnsel-Lieshout, met constructietekeningen en 2 foto's van later jaar, 1935, 1940	Nee, betreft geen CE-gereleerde stukken, enkel constructietekeningen etc.

7786 Dienst Gemeentewerken en -bedrijven Sint-Oedenrode

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
7786	247	Opruiming van explosieven, 1970-1987	Ja

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)

In het NIOD is onderzoek gedaan in verschillende dossiers. In onderstaande archiefstukken is gezocht naar mogelijke indicaties en contra-indicaties met betrekking tot het projectgebied. De geraadpleegde stukken zijn hieronder in een overzicht, met vermelding van toegangs- en inventarisnummers, opgenomen. Indien er staat aangegeven dat een dossier door BeoBOM als 'relevant' is beoordeeld, betekent dit dat er in het betreffende dossier gegevens zijn aangetroffen die als indicaties of contra-indicaties kunnen worden beschouwd voor de mogelijke aanwezigheid van CE binnen- of in de omgeving van het projectgebied. Indien een dossier door BeoBOM wordt aangemerkt als zijnde 'niet relevant', dan betekent dit dat er in het betreffende dossier geen indicaties of contra-indicaties zijn aangetroffen voor de mogelijke aanwezigheid van CE binnen het projectgebied. Het

kan dan bijvoorbeeld gaan om personeelslijsten, financiële gegevens of regelgeving welke verder niets zeggen over de aanwezigheid van CE binnen het projectgebied. In dat geval staat de precieze reden vermeld. Indien relevant, is de gevonden informatie weergegeven in de tabel met oorlogshandelingen, verderop in deze rapportage.

NIOD

077 Generalkommissariat für das Sicherheitswesen (Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West)

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
077	1328	Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	1332	Stukken betreffende vijandelijke luchtaanvallen, landingen van vijandelijke vliegers, het vinden van versperingsballons, het werpen van springstoffen en het gebruik van sabotagematerialen, 1940-1943	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	1715	Ingekomen en minuten van uitgegane stukken, 1940-1945	Nee, stukken m.b.t. personeel, materieel, correspondentie over verschillende onderwerpen. Niet CE-gerelateerd.
	1716	Ingekomen telegrammen, 1942-1944	Nee, organisatorisch van aard, niet CE-gerelateerd.
	1735	Lagemeldungen van de diverse Verbindungsoffiziere, 1944	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	1759	Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	1801	Register van de Technische Nothilfe Befehlsstelle met vermelding van de verrichte werkzaamheden, 1944	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.

216k Departement van Justitie

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
216k	178	Dagboek van de Inspectie Luchtbescherming, 10 augustus 1942 – 12 april 1945	Nee, betrof geen indicaties voor de aanwezigheid van CE (enkel informatie m.b.t. notities van besprekingen, vergaderingen etc.)
	180	Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven, 23 juni 1943 - 28 april 1944	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	185	Echt-Zwolle	Nee, de stukken m.b.t. Utrecht hebben geen betrekking op het projectgebied.
	186	Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	637	Register van ingekomen en uitgaande telefonische berichten, 28 oktober - 8 december 1944.	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.

226b Bureau Inlichtingen - Hoofdbureau Londen

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
226b	119	Rapporten en brieven over geallieerde bombardementen, neergestorte vliegtuigen en treinbeschietingen, 27 april 1943 - augustus 1944	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	123	Militaire spionagerapporten en situatieschetsen betreffende Nederlandse en Duitse objecten, april 1943 – augustus 1944	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.
	124	27 oktober 1944-14 februari 1945	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.

249-0116A Dossier – Bombardementen, geallieerde

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
249-0116A	1 t/m 34	Diverse stukken betreffende bombardementen op Nederlands grondgebied	Nee, geen relevante stukken m.b.t. het projectgebied.

Archief Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD) 1945-1970

In het Semi-Statistisch archief van Defensie te Rijswijk is nagegaan of binnen, of in de directe nabijheid van, het projectgebied door de Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD) in de periode 1945-1970 ruiming van CE zijn uitgevoerd.

Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) 1971-heden

Sinds 1971 worden meldingen en ruiming (MORA's) van CE centraal geregistreerd door de Explosieven Opruimingsdienst (EODD). In het archief, eveneens ondergebracht in het Semi-Statistisch Archief te Rijswijk is nagegaan of hierin meldingen en/of ruiming zijn opgenomen die plaats hebben gehad in de directe nabijheid van het projectgebied sinds 2010. De ruiming die plaatsvonden vóór 2010, zijn tevens opgevraagd.

Collectie mijnenveldgegevens, leg- en ruimrapporten EODD

De collectie mijnenveldgegevens, leg- en ruimrapporten EODD is geraadpleegd om na te gaan of er ten tijde van de oorlog binnen het projectgebied mogelijk mijnenvelden zijn aangelegd.

Nationaal Archief Den Haag (NA)

Ten behoeve van dit vooronderzoek zijn enige aanvullende stukken in het Nationaal Archief Den Haag geraadpleegd. Het gaat hierbij om onderstaande stukken. Indien relevant, zijn deze verwerkt in het overzicht met oorlogshandelingen in deze rapportage.

2.04.53.15 Inspectie bescherming bevolking tegen luchtaanvallen

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.04.53.15	37	Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten 1940-1941, Noord-Brabant	Nee, niet aantoonbaar relevant voor het projectgebied.
	78	Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten 1940-1941, Noord-Brabant	Nee, niet aantoonbaar relevant voor het projectgebied.

2.04.110 Korps Hulpverleningsdienst 1945-1974

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.04.110	20	Registers met krantenknipsels inzake explosieven (z.d.)	Nee, niet aantoonbaar relevant voor het projectgebied, betreft te algemene informatie.
	21	Registers met krantenknipsels inzake explosieven (1945-1947)	Nee, niet aantoonbaar relevant voor het projectgebied, betreft te algemene informatie.
	22	Registers met krantenknipsels inzake explosieven (1957-1959)	Nee, niet aantoonbaar relevant voor het projectgebied, betreft te algemene informatie
	27	Registers met krantenknipsels inzake ongevallen met oorlogstuig	Nee, niet aantoonbaar relevant voor het projectgebied, betreft te algemene informatie

2.05.44 Gezantschap Groot-Brittannië

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.05.44	1414	Stukken betreffende luchtbombardementen in Nederland (1944-1945).	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.

2.13.25 Militair Gezag

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.13.25	1563	Rapporten betreffende bom- en granaatslagen Limburg, Noord-Brabant en Zeeland	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.

2.13.71 Ministerie van Defensie te Londen

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.13.71	368	Stukken betreffende luchtbombardementen in Nederland (1944-1945).	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	577	Stukken betreffende luchtaanvallen en inundaties	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	1787	Stukken betreffende bombardementen en beschietingen.	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	2065	Provincie Noord-Brabant 1942-1945	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.

2.13.210 Commissie van Proefneming

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.13.210	23	Staten onontplofte projectielen (1940)	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	24	Stukken ruimen landmijnen	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	25	Ingekomen stukken ruimen mijnen (1940)	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	26	Ingekomen stukken ruimen mijnen (1941)	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	28	Onschadelijk maken NGE en vliegtuigbommen (1941-1942)	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.

4.MBF Inventaris behorend tot het archief van M. Bokhorst, verbindingsofficier van het Militair Gezag 1944-1945

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
4.MBF	2	Nederland. Inundatiekaart, waarop zowel de reeds geïnundeerde als de te inunderen gebieden zijn weergegeven. Met toelichting.	Nee, geen aantoonbare betrekking op het projectgebied.
	5	Gemeentekaart van Nederland, 1943	Ja

2.13.151 Verbaalarchief Ministerie van Defensie

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
2.13.151	5914	Overzicht bombardementen	Nee, geen betrekking op het projectgebied.

Luchtfotocollecties Bibliotheek Universiteit Wageningen, Topografische Dienst/Kadaster Zwolle en Aerial Reconnaissance Archives

Op basis van luchtfotoanalyse kan in veel gevallen een nauwkeuriger beeld ontstaan van de oorlogshandelingen die op een bepaalde locatie hebben plaatsgevonden en de sporen die deze mogelijk hebben achtergelaten. Sporen die zichtbaar kunnen zijn op luchtfoto's van goede kwaliteit zijn bijvoorbeeld kraters door artillerie- of bominslagen, aangelegde stellingen, versperringen of beschadigde of vernielde bebouwing. Als deze sporen (correct) worden geïnterpreteerd kunnen bijvoorbeeld inslaglocaties nauwkeuriger worden vastgesteld dan op basis van literatuur- of archiefonderzoek mogelijk zou zijn. Interpretatie van luchtfotomateriaal is niet altijd eenvoudig: door weersomstandigheden, (te) grote hoogte en andere factoren kan de beeldkwaliteit onvoldoende zijn. Het blijven bovendien momentopnamen. Een bominslag kan bijvoorbeeld na enkele dagen door herstelwerkzaamheden al niet meer zichtbaar zijn. Om deze reden wordt te allen tijde getracht diverse luchtfoto's van variërende data en van goede kwaliteit aan te schaffen. Hoeveel luchtfoto's beschikbaar zijn, verschilt per locatie. Uit de collectie van de Bibliotheek Universiteit Wageningen (DOTKAdata), de Luftbilddatenbank (LUFT), de Topografische Dienst Zwolle (TOPOD), NCAP (*National Collection of Aerial Photography*) en BeoBOM is het beschikbare luchtfotomateriaal

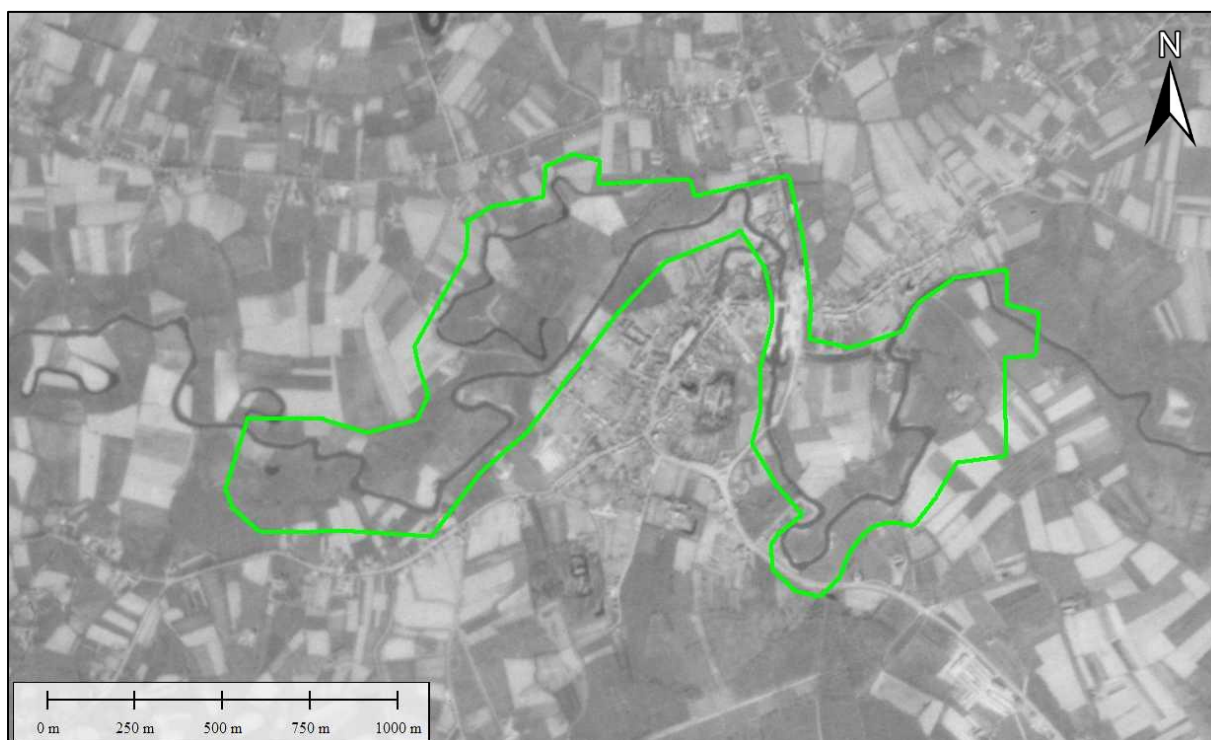

voor deze locatie geïnventariseerd en beoordeeld op kwaliteit. De vervolgens geraadpleegde luchtfoto's dateren van 19 april 1944, 19 september 1944 en 23 december 1944. In onderstaande tabel wordt het geheel van geraadpleegde luchtfoto's weergegeven.

Luchtfotonummer(s)	Sortie	Datum	Schaal	Kwaliteit	Dekking	Bron
1078	US 7PH GP BB63	19 april 1944	Onbekend	Redelijk	100%	DOTKA
4296	106G-3013	19 september 1944	Onbekend	Matig	100% ²	TOPOD
4414	106G-3002	19 september 1944	1/9.500	Goed	100%	LUFT
3034, 4034	7-3702	23 december 1944	1/13.000	Goed	100%	LUFT

² In combinatie met luchtfoto 4414 van dezelfde datum.

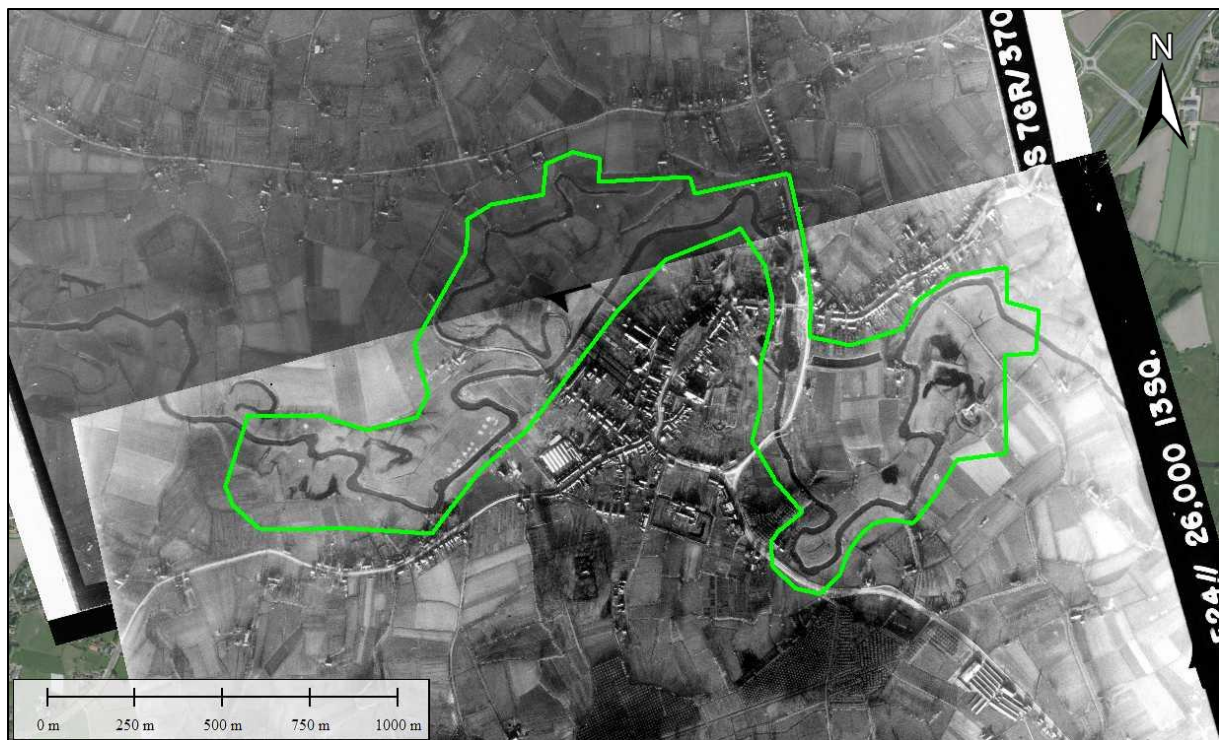
Dekking luchtfoto's

Figuur 3. De dekking van het projectgebied op 19 april 1944. Luchtfotonummer 1078. Bron satellietbeeld: World Imagery.

Figuur 4. De dekking van het projectgebied op 19 september 1944. Luchtfotonummers 4296, 4414. Bron satellietbeeld: World Imagery.

Figuur 5. De dekking van het projectgebied op 23 december 1944. Luchtfotonummers 3034 en 4034. Bron satellietbeeld: World Imagery.

Collectie Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

Indien uit de raadpleging van de (verplichte) bronnen blijkt dat er sprake is van indicaties voor de aanwezigheid van Duitse militaire werken in het onderzoeksgebied ten tijde van de Tweede Wereldoorlog, dan wordt de collectie Duitse verdedigingswerken in Nederland en rapporten van het Bureau Inlichtingen te Londen (1940-1945) met collectienummer 575 van het NIMH geraadpleegd. Indien uit de raadpleging van de (verplichte) bronnen blijkt dat er sprake is van indicaties voor het plaatshebben van grondgevechten in de periode mei 1940, dan wordt de collectie Gevechtsverslagen en rapporten mei 1940 met collectienummer 409 geraadpleegd.

Er zijn voor dit vooronderzoek geen aanwijzingen aangetroffen voor de mogelijke aanwezigheid van stellingen en verdedigingswerken binnen het projectgebied. Om deze reden is een aanvullend onderzoek in de collectie 575 niet noodzakelijk bevonden.

Collectie 409

Toeg.nr	Inv.nr	Omschrijving	Relevant
409	524004 – 524021	I-13 RI; Peel Divisie; Vak Erp	Ja
	524022 – 524024	II-17 RI; Peel Divisie; Vak Erp	Ja
	524025 – 524027	II-2 RI; Peel Divisie; Vak Erp	Ja
	530056-530065	2 R.H.M.	Ja

Eerder uitgevoerde vooronderzoeken

Bij BeoBOM is één eerder uitgevoerd vooronderzoeken voor de omgeving van Sint-Oedenrode bekend. Bij de gemeente Meijerijstad is een verzoek ingediend voor de verstrekking van eventuele andere bekende onderzoeken. Ten tijde van schrijven is dergelijke informatie nog niet verstrekt.

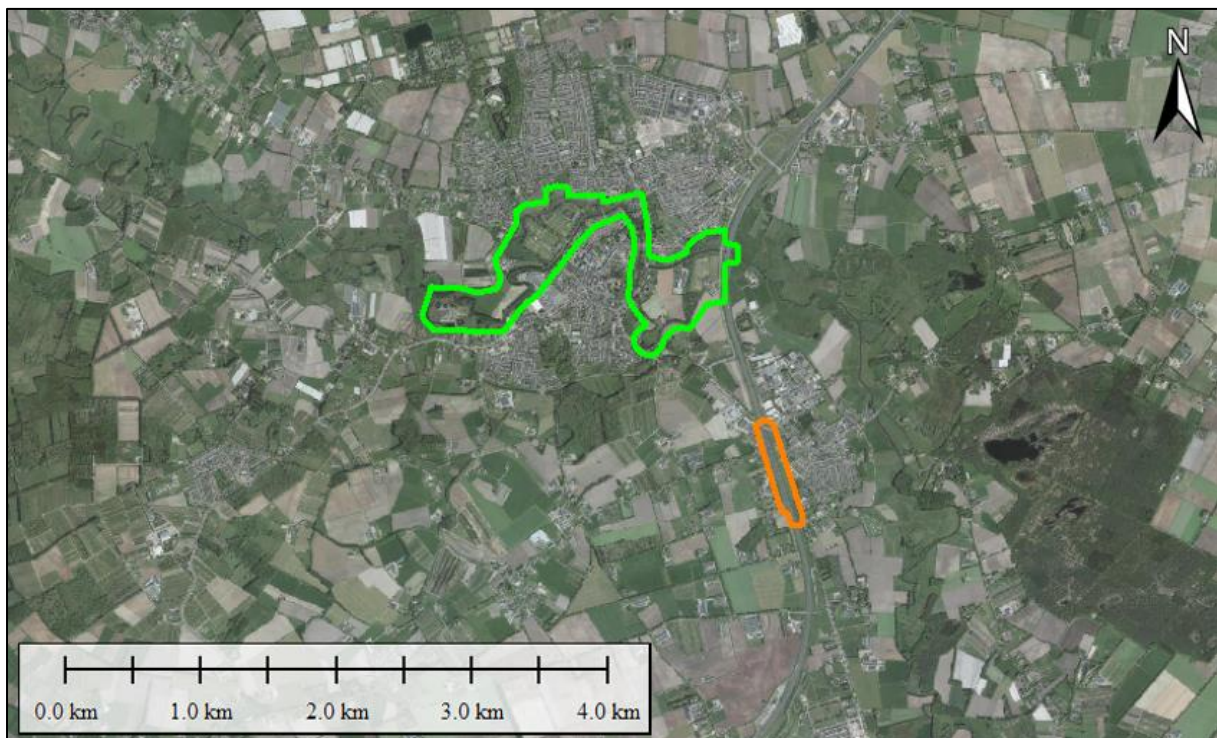
Oranje:

Leemans/BeoBOM, S2015.239 Rapportage van vooronderzoek naar conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog A50 N-B Sint-Oedenrode-Veghel (kenmerk: S2015.239, d.d. 9 mei 2015). In opdracht van Rijkswaterstaat heeft BeoBOM in samenwerking met de firma Leemans een vooronderzoek uitgevoerd op verschillende locaties langs de rijksweg A50. Eén van deze locaties is gelegen op circa 1 kilometer ten zuiden van het huidige projectgebied. Op basis van de voor het vooronderzoek geraadpleegde literatuur en archiefstukken werd het projectgebied beschouwd als zijnde geheel verdacht op de aanwezigheid van CE.

De conclusie in dit vooronderzoek luidt als volgt:

‘Als gevolg van de intensieve oorlogshandelingen in 1944 (Market Garden), geldt deelgebied I in zijn geheel als verdacht op de aanwezigheid van achtergelaten klein-kaliber munitie, hand- en geweergrenaten en munitie voor granaatwerpers. Daarnaast is hetzelfde gebied eveneens verdacht op achtergelaten geschutmunitie. Deze typen CE, kunnen op een diepte van 0,5 meter minus oorlogs maaiveld worden aangetroffen. Dit leidt ertoe dat het gebied verdacht is tot maximaal 10,5m+NAP.’

Waar relevant zijn de gegevens uit dit vooronderzoek meegenomen in het huidige. Zo nodig zijn deze gegevens aangepast of aangevuld.

Figuur 6. De ligging van het projectgebied S2015.239 (oranje) ten opzichte van het huidige (groen). Bron satellietbeeld: World Imagery.

National Archives, Kew, Surrey

In *The National Archives* zijn diverse stukken van de Royal Air Force (RAF) geraadpleegd. Waar relevant, is de aangetroffen informatie toegevoegd aan het overzicht met oorlogshandelingen.

Overige bronnen

Ter aanvulling van de als verplicht gestelde bronnen als beschreven in het WSCS-OCE zijn tevens enkele relevante persberichten, websites, landkaarten en andere bronnen geraadpleegd. Via de database www.delpher.nl zijn diverse krantenartikelen uit de periode 1940-1945 geraadpleegd.

- ahn.nl;
- beeldbankwo2.nl;
- delpher.nl;
- dommel.nl;
- gahetna.nl;
- [google earth](http://google.earth);
- historiek.net;
- inoudeansichten.nl;
- kadaster.nl;
- maps.google.com;
- onh.nl;
- pdok.nl;
- tracesofwar.com;
- vergeltungswaffen.nl;
- verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl.

3. Bronnenanalyse

Algemeen

Ten behoeve van het vooronderzoek, heeft BeoBOM een aantal bronnen geraadpleegd. In dit hoofdstuk is het resultaat opgenomen van de beoordeling en evaluatie van het in het vorige hoofdstuk geïnventariseerde bronnenmateriaal.

Resultaten archief- en literatuuronderzoek

Op basis van het verrichte archief- en literatuuronderzoek, is hieronder een overzicht gegeven van de verschillende oorlogshandelingen die plaats hebben gehad in (de omgeving van) het projectgebied. In de kolom 'relevantie' wordt door BeoBOM nader toegelicht in hoeverre deze gebeurtenis relevant is voor/van invloed is op het huidige projectgebied en of er sprake is van een tweede, bevestigende bron. Het WSCS-OCE zegt hierover dat *bij de beoordeling en evalueren van het bronnenmateriaal de volgende uitgangspunten [worden] gehanteerd: De conclusie wordt vastgesteld op basis van twee of meer onafhankelijk verifieerbare bronnen. Indien slechts één bron is aangetroffen, wordt dat duidelijk aangegeven in de rapportage. In de rapportage wordt gerapporteerd hoe de betrouwbaarheid van de bronnen is ingeschat.* In de kolom relevantie zal derhalve tevens worden ingegaan op de betrouwbaarheid van de bronnen.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
1940		
Meidagen 1940	Op 10 mei 1940, vallen de Duitsers Nederland binnen. Vroeg in de ochtend beginnen de Duitse luchtaanvallen: verrassingsaanvallen op vliegvelden en Duitse luchtlandingen op verschillende plaatsen in Nederland worden uitgevoerd. De Peel-Raamstelling, gelegen ten oosten en zuidoosten van het projectgebied, sorteert niet het gewenste effect: de Duitsers weten de slecht voorbereide linie al op 10 mei 1940 te doorbreken, waarna de Duitse troepen relatief ongehinderd verder kunnen trekken.³ Op 11 mei 1940, wordt de Hambrug te Sint-Oedenrode, alsmede de brug te Nijnsel, met een zware springlading opgeblazen door Nederlandse troepen. Door de ontploffing raakt te Eerschot perceel A 58 beschadigd.⁴ In de nacht van 11 op 12 mei 1940 arriveren Nederlandse troepen bij de Sloef, waar een vuurgevecht tussen Nederlandse en Duitse troepen ontstaat. Café Coeverings Welvaren wordt hierbij in brand geschoten. Ook café De Verwe brandt af.⁵ Het gevecht duurt ongeveer een uur.⁶ In de buurt van Sint-Oedenrode wordt op 11 mei 1940 een grote	Relevant. De Hambrug is gelegen binnen het projectgebied. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van CE, in de vorm van tot uitwerking gekomen vernielingslandingen, binnen het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

³ Boeijen, W.F.J., *Vliegen en vechten bij de Maas 1940-1945. Oorlogsgeschiedenis op de grens van Noord-Brabant en Gelderland* (Schaijk 2003).

⁴ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

⁵ Heemkundige Kring De Oude Vrijheid te Sint-Oedenrode, *De meidagen van '40 in Sint-Oedenrode* (jaargang 24, nummer 2).

⁶ Zuidfront Holland (oorspr. NIMH).

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	hoeveelheid munitie, bedoeld voor II-17 Regiment Infanterie (17 R.I.), door dezelfde Nederlandse eenheid in brand gestoken omdat men geen kans ziet de munitie mee te nemen tijdens het terugtrekken vanaf de Zuid-Willemsvaart.⁷ Vanaf de Zuidwillemsvaart trekken Nederlandse troepen terug in de richting van Sint-Oedenrode, waarbij ze het bevel krijgen mitrailleurposten op te stellen langs de weg Lieshout – Nijnsel, tussen Ginderdoor en Weieven. Via Mariahout trekken soldaten, in de namiddag en avond, naar Nijnsel. Onderweg voegen zich manschappen bij hen die door de Duitsers verdreven waren bij Zijtaart. De voorhoede, met voertuigen en fietsen, krijgt in Nijnsel de opdracht direct door te gaan naar Tilburg. Omdat zij op de hoogte zijn van gevechten tussen de Koevering en Sint-Oedenrode, kiezen zij de zandweg over Vernhout naar Best. Er worden ordonnansen teruggezonden om de achterblijvers op de hoogte te brengen van het gewijzigde bevel en er wordt getracht autobussen te charteren voor de soldaten die te voet terugtrekken. Het gewijzigde bevel en ook de autobussen bereiken de achterhoede echter niet.⁸ Compagniecommandant Van Leeuwen schrijft: <i>‘Ik probeerde in een dorp nog telefonisch mijn bataljonscommandant te bereiken die vermoedelijk wel een commandopost in Sint-Oedenrode zal hebben (ik heb namelijk tot dan geen bericht van eigen troep of vijand). Dit gelukt echter niet en marcheeren door naar Mariahout. Als ik daar aankom vind ik daar niets. De compagnie opgesteld en een ordonnans weggestuurd naar de bataljonscommandant richting Sint-Oedenrode, dat ik op de aangegeven plaats ben aangekomen met verzoek mij te berichten wat nu moet gebeuren. Als na lang wachten de ordonnans niet terugkeert nog een ordonnans weggezonden. Wij hooren echter niets meer, het wordt al donker en besluiten dan maar hier niet te blijven. Vóór ons is totaal niets, naast ons en achter niets. Wij liggen daar volkomen van iedereen verlaten. Er is echter een comp. van den kapitein van Oorschot langs ons gekomen die ook in de richting van Sint-Oedenrode is gegaan, en op een half uur afstand volgen wij deze comp. hopende het verband met het bataljon te kunnen herstellen. Na geruime tijd gemarcheerd te hebben halen wij de de comp. van kapt. Van Oorschot in. Als ik naar voren ga om te zien waarom deze comp. niet verder gaat verneem ik dat men van burgers vernomen heeft dat er Duitschers in het voorterrein zijn waargenomen. De kapitein van Oorschot verzocht mij een sectie van mijn</i>	

⁷ NIMH, toeg. nr. 409, inv. nr. 524022 – 524024.

⁸ Kuijk, Van, H., 12 mei 1940. Een achterhoedegevecht op de Sloef in Sint-Oedenrode.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	comp. naar rechts te zenden om daar het boschterrein te verkennen. Daar het donker is doe ik dit echter niet. Ik spreek de mannen toe. Zeg hen dat wij vooruit moeten willen wij het verband nog herstellen. Dat wij nu met een paar honderd man zijn en dus niet voor een paar Duitschers bevreesd behoeven te zijn. Aan het hoofd van deze comp. zijn twee groepen vooruitgeschoven en met deze ga ik verder, terwijl ik naar achter doorgeef dat alles moet volgen. Op weg naar de Dommel gebeurt er echter niets. Alleen veel lichtsignalen, vooral in zuidelijke richting, zijn waar te nemen. Bij de Dommel aangekomen blijkt de brug vernield. Geen andere mogelijkheid ziende, worden enkele telefoonpalen afgezaagd en hierover moet man voor man over klimmen. Op deze tocht hebben vele soldaten al een en ander afgedaan en langs den weg gesmeten, en bij deze overtocht blijft nog meer achter.”⁹	

Figuur 7. De als gevolg van de vernietiging van de Hambrug in de omgeving aangerichte schade. Bron afbeelding: beeldbankwoz.nl

⁹ Kuijk, 12 mei 1940.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
-------	-------------	------------

Figuur 8. De provisorisch herstelde brug, kort na de beëindiging van de strijd in mei 1940. Bron afbeelding: Bron afbeelding: beeldbankwo2.nl

Figuur 9. De inmiddels weer geruime tijd herstelde Hambrug (kader/midden) op 19 september 1944. Luchtfotonummer 3034.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
15 november 1940	Te Sint-Oedenrode wordt een parachute met daaraan een lichtfakkel gevonden. ¹⁰	Niet relevant. Deze gebeurtenis vormt op zichzelf geen indicatie voor het achterblijven van CE. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
23 november 1940	Op deze datum wordt melding gemaakt van de volgende niet-ontplofte projectielen te Sint-Oedenrode: ☛ Twee projectielen van 30 kg (vermoedelijk 15 cm geschut) bij de woning Heikant E 33; ☛ Blindganger vliegtuigbom bij woning Vernhout C 58; ☛ Op perceel van Van den Brand, blindganger bom. Tegenover bovengenoemd perceel, vliegtuigbom gevallen. Ligging niet bekend. ¹¹	Niet aantoonbaar relevant. De genoemde locaties Heikant en Vernhout zijn gelegen buiten het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
28 november 1940	Te Sint-Oedenrode wordt een brandbom afgeworpen, welke op een boerderij terecht komt. Geringe schade. ¹²	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. Welk toestel verantwoordelijk is voor de afworp van deze brandbom kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1941		
5/6 januari 1942	Een Duitse Bf-110 stort neer bij Sint-Oedenrode, volgens Duitse gegevens als gevolg van een brandstofprobleem (<i>Brennstoffmangel</i>). ¹³ Een meer nauwkeurige locatieaanduiding is niet bekend.	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
13/14 juli 1942	Bij Nijnsel stort een Vickers Wellington mk III van No 115 Squadron, gevlogen door Sergeant H.D. Mooney (X3560),	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van

¹⁰ NIOD, toeg. nr. 077, inv. nr. 1328.

¹¹ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 660.

¹² NIOD, toeg. nr. 077, inv. nr. 1328.

¹³ Zwanenburg, En nooit was het stil; Eversteijn, Bombardementen; BHIC.nl; SGLO crashdatabase.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	neer op circa dertien kilometer ten noorden van Eindhoven. ¹⁴ Het toestel zou zijn geraakt door Flak nabij Duisburg en een noodlanding hebben moeten maken. ¹⁵	deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. Nijnsel is gelegen op circa 2 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
6 augustus 1942	Te Sint-Oedenrode stort een <i>Handley-Page Halifax</i> van het No 102 Ceylon Squadron neer. Het toestel wordt gevlogen door <i>Flight Sergeant</i> R.S. Tadmán. ¹⁶ De voltallige bemanning komt bij de crash om het leven. ¹⁷ Een meer nauwkeurige locatieaanduiding is niet bekend.	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
16 december 1942	De klokken van Sint-Oedenrode worden op 16 december door de Duitsers gevorderd in het kader van het inzamelen van zoveel mogelijk koper ten behoeve van het produceren van oorlogsmaterieel. ¹⁸	Niet relevant. Deze gebeurtenis vormt geen indicatie voor het achterblijven van CE binnen het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1943		
26/27 februari 1943	Een <i>Wellington</i> van het No 427 RCAF <i>Lion Squadron</i> , gevlogen door <i>Sergeant</i> W.E. Harwood, stort neer te Sint-Oedenrode bij Vleut. Het toestel is neergeschoten door <i>Oberfeldwebel</i> F. Kruse van I. <i>Staffel/Nachtjagdgeschwader</i> 1. ¹⁹	Niet relevant. De Vleut is gelegen op meer dan 5 kilometer ten zuidwesten van Sint-Oedenrode en het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1944		
22/23 april 1944	Een <i>Halifax</i> van het No 425 RCAF <i>Aloutte Squadron</i> stort om 02.15 uur neer te Sint-Oedenrode. Het toestel wordt gevlogen door <i>Warrant Officer</i> J.P.G. Brisson. ²⁰	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld.

¹⁴ Eversteijn, Bombardementen;

¹⁵ BHIC.nl; SGLO crash database, crashnummer T1692.

¹⁶ SGLO, crash database, crashnummer T1757.

¹⁷ BHIC.nl.

¹⁸ Boeijen, Vliegen en vechten.

¹⁹ Eversteijn, Bombardementen; BHIC.nl; SGLO crash database, crashnummer T2070.

²⁰ Eversteijn, Bombardementen; BHIC.nl; SGLO crash database, crashnummer T3613.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
		De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.
16/17 juni 1944	Bij Boskant, gemeente Sint-Oedenrode, stort op een onbekend tijdstip een <i>Handley-Page Halifax</i> neer. Het toestel wordt gevlogen door <i>Flight Lieutenant S.E. Wodehouse</i> . ²¹ Een meer exacte locatie is niet bekend.	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. Boskant is gelegen op circa 3 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied. De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.
27/28 juni 1944	In de omgeving van Sint-Oedenrode komt om 02.13 uur een <i>Ju-88</i> van 9. <i>Staffel/Kampfgeschwader 54</i> , gevlogen door <i>Unteroffizier G. Seehaver</i> (Werkenummer 300651) neer. ²² Een meer exacte locatie is niet bekend.	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis kan niet met zekerheid worden vastgesteld. De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.
Operation Market Garden, 17 september 1944	N.B.: de literatuur betreffende de verschillende gebeurtenissen ter plaatse van het gebied Sint-Oedenrode – Veghel, is op verschillende punten tegenstrijdig. Zo wordt in het ene werk een aanval op datum X gesteld, terwijl een ander werk dezelfde gebeurtenis op datum Y plaatst. Ten behoeve van dit vooronderzoek is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van <i>War Diaries</i> , welke als betrouwbaar dienen te worden ingeschat. Dit zijn feitelijk primaire bronnen, opgesteld na de gevechtshandelingen. Literatuur is hier veelal (groten)deels op gebaseerd (dit bleek in dit geval ook duidelijk). Om deze reden zijn deze <i>War Diaries</i> als uitgangspunt genomen, aangevuld met literatuur om een zo correct mogelijk beeld te schetsen van de chaotische toestanden ter plaatse van het projectgebied.	-
September 1944	In september 1944 zijn de voorbereidingen op de <i>Operation Market Garden</i> in volle gang. Het plan, is met Amerikaanse, Engelse en Poolse luchtdalingstroepen de grote	Relevant. Verschillende van deze meldingen hebben betrekking op het projectgebied of op de directe omgeving daarvan.

²¹ BHIC.nl; SGLO crash database, crashnummer T3790.

²² BHIC.nl; SGLO crashdatabase, crashnummer T3849.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	doorstoot naar Arnhem te maken. De dag waarop de luchtlandingen plaats zullen vinden, wordt op 17 september gezet.²³ Een Messerschmitt Bf 109 stort neer te Sint-Oedenrode [geen datum genoemd].²⁴ Het toestel zou in de Scheeken zijn neergekomen.²⁵ Schademeldingen sept/okt 1944: ☛ Boskant C 152 heeft schade als gevolg van de ontploffing van een V-wapen;²⁶ ☛ Boskant C 92 beschadigd als gevolg van oorlogsgeweld;²⁷ ☛ In september/oktober 1944, slaat een granaat in te Zwijnsbergen D 60; ☛ Te Heikant E 7, slaat een granaat in. Ook B 7 beschadigd door granaten; ☛ Woonhuis langs weg Sint-Oedenrode – Boxtel, raakt geheel verwoest; ☛ Te Olland B 83, slaat een granaat in, september/oktober 1944; ☛ Eind september/begin oktober 1944, slaat een granaat in te Olland B 168/168a; ☛ Olland B 155 door brand vernield;²⁸ ☛ Sint-Oedenrode B 57 door granaatinslag vernield; ☛ Heuvel A 193-194 raakt beschadigd door granaatinslag; ☛ Olland B 70 en B 78 beschadigd door granaatinslagen; ☛ Olland B 135, 169a, 116 beschadigd door granaatinslag; ☛ Olland B 85 door oorlogsgeweld vernield; ☛ Sint-Oedenrode E 129, B 161, C 79 en B 172, vernield door granaatinslagen; ☛ Heuvel A 191 door granaten getroffen; ☛ Eerde E 121 wordt getroffen door granaatinslagen en tankgeschut; ☛ Heikant B 10 getroffen door granaten; ☛ Eerde E 135 vernield door inslagen granaten;	De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.

²³ Boeijen, Vliegen en vechten.

²⁴ Eversteijn, Bombardementen.

²⁵ BHIC, toeg. nr. 1514, inv. nr. 307.

²⁶ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

²⁷ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1103.

²⁸ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	 Jongensschool Sint-Oedenrode beschadigd door granaten. ²⁹	
13 september 1944	Sint-Oedenrode wordt getroffen door een bombardement, omgeving katholieke kerk en het kerkhof getroffen. ³⁰ In het dagboek van de zusters van St. Oda, wordt geschreven dat de bommen bedoeld waren voor de Duitse munitie, opgesteld rond de kerk. Deze opslag werd niet getroffen. ³¹	Relevant. De R.K. (Sint-Martinus) kerk is gelegen in de directe nabijheid van het projectgebied (ca. 170m). Of daadwerkelijk een bombardement heeft plaatsgevonden en, zo ja, wat hiervan de aard precies is geweest, is niet bekend. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
17 september 1944	In de ochtend van 17 september 1944, vertrekken geallieerde transportvliegtuigen, waarna de grootste luchtlandingsoperatie uit de geschiedenis begint. Ter voorbereiding op de luchtlandingen en ter bescherming van de aanvoerroutes, worden bombardementen uitgevoerd op vliegvelden en aanvallen op Duitse geschutopstellingen. ³² Het Britse grondleger begint de opmars vanaf Neerpelt, België. Rondom Eindhoven is de Duitse luchtafweer zeer actief, wat leidt tot geallieerde verliezen. Zestien C-47 Skytrains (transportvliegtuigen) storten neer, evenals een aantal van de zweefvliegtuigen. Iets na 13:00 uur landen Amerikaanse luchttroepen op terreinen bij Son, Sint-Oedenrode en Veghel. Het gaat om een totaal van 6695 man, behorende tot de 101st Airborne Division, onder bevel van generaal-majoor Maxwell D. Taylor. Te Veghel landen het 2nd en het 3rd Battalion in DZ A (Drop Zone A). ³³ 1st Battalion is op enige kilometers ten noordwesten neergekomen, buiten de beoogde DZ. ³⁴ Bij Sint-Oedenrode en Veghel lukt het de Amerikanen de bruggen onbeschadigd in handen te krijgen. Men doet hier respectievelijk drie uur en dertig minuten en drie uur en vijf minuten over. ³⁵ In het werk <i>Hell's Highway</i> , dat grotendeels op primaire bronnen is gebaseerd, wordt het volgende geschreven over de verovering van Sint-Oedenrode:	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het plaatsvinden van troepenbewegingen binnen het projectgebied, met name in de omgeving van de Hambrug. Bovendien vormen deze gebeurtenissen een aanwijzing voor het achterblijven van CE binnen het projectgebied, als gevolg van grondgevechten tussen de Amerikaanse luchtlandingsstroepen en Duitse eenheden. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

²⁹ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1103.

³⁰ Eversteijn, Bombardementen.

³¹ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1131.

³² Boeijen, Vliegen en vechten.

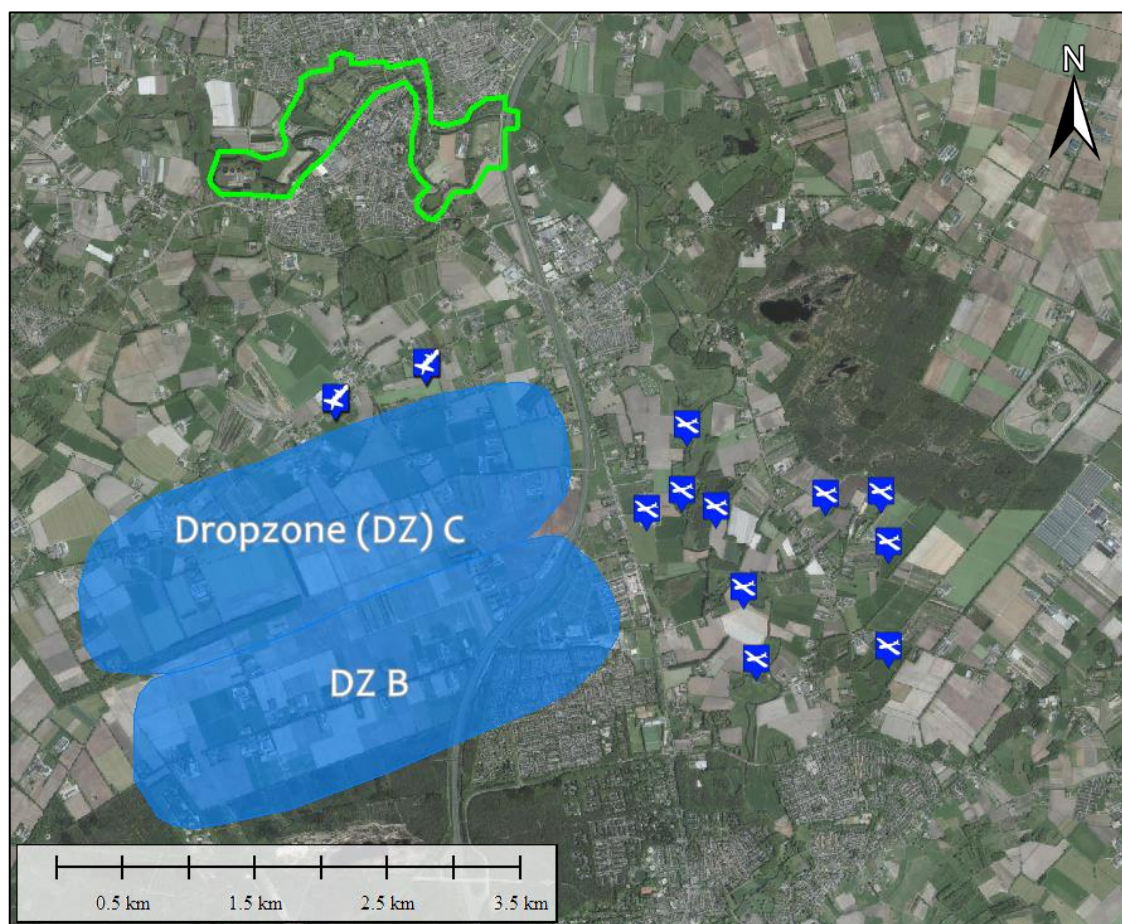
³³ Boeijen, Vliegen en vechten.

³⁴ History Section, European Theater of Operations, Battalion and Small Unit Study No 1.

³⁵ A Historical Study of World War II Airborne Operations, WSEG Staff Study No 3.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	Terwijl er bij Best zwaar gevochten wordt, trekt het 1st Battalion naar Sint-Oedenrode vanuit DZ B. Er zijn berichten binnengekomen dat zich Duitsers in Nijnsel zouden bevinden. C Company trekt richting Sint-Oedenrode en wordt onder vuur genomen door Duitsers [hier wordt niet gesteld waar deze Duitsers zich bevonden, of waar de geallieerden zich op dat moment exact bevonden]. Met behulp van mortieren wordt de Duitse weerstand gebroken. De Amerikanen trekken verder, maar zien de weg geblokkeerd door twee door vliegtuigen uitgeschakelde Duitse tanks. Bij een poging de tanks van de weg te krijgen, vindt een explosie in één van de tanks plaats, waarbij een Amerikaanse soldaat omkomt. Bij het binnentrekken van Sint-Oedenrode, stuiten de Amerikanen op Duitse weerstand, deze wordt echter vrij snel gebroken. Sint-Oedenrode is rond 20:00 uur in Amerikaanse handen.³⁶	

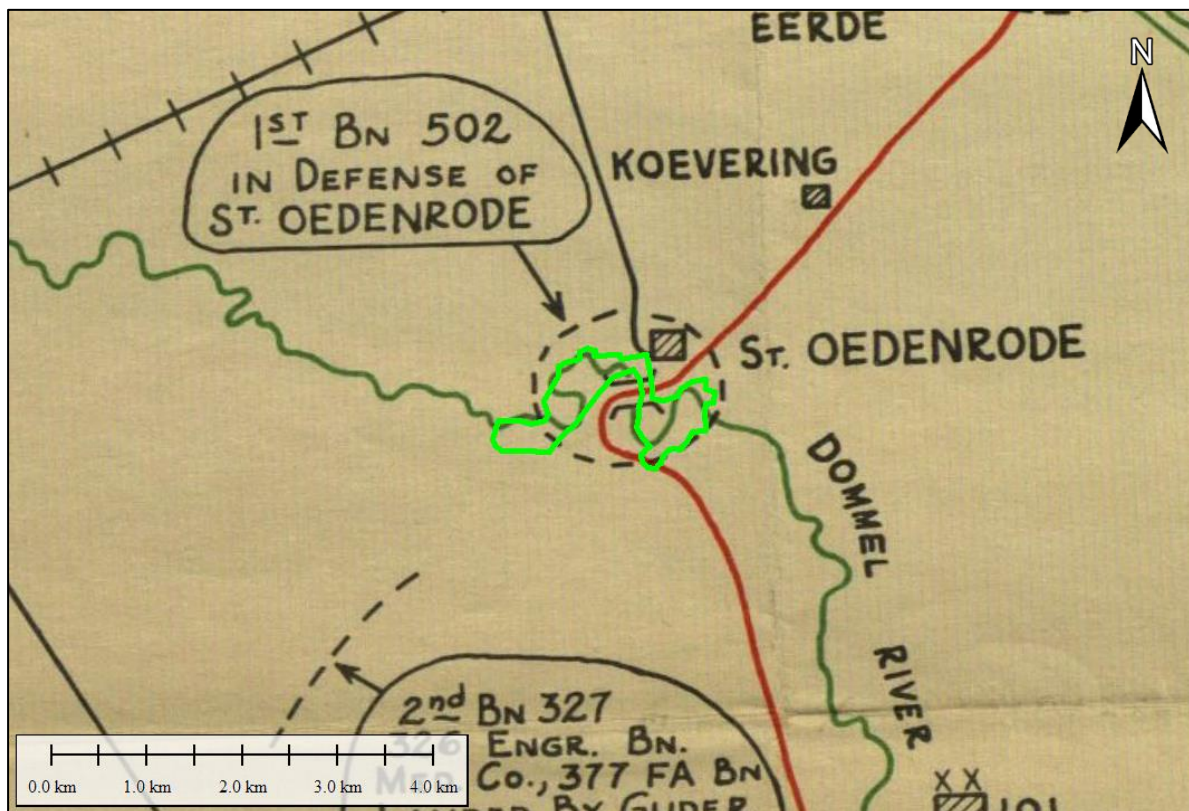

Figuur 10. De geallieerde DZ's, waar parachutisten werden gedropt. Eveneens zijn enige crashlocaties van vliegtuigen weergegeven. Getoonde locaties zijn gebaseerd op een originele stafkaart van 101st Airborne Division, 1944. De situatie is hier weergegeven op satellietbeelden van World Imagery.

³⁶ Saunders, *Hell's Highway*.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
18 september 1944	Ter plaatse van Son en Sint-Oedenrode landen versterkingen voor de 101st Airborne Division. Een gedeelte van de voorraden valt tijdens gevechten in Duitse handen.³⁷ Vanuit het zuidwesten van Sint-Oedenrode, valt Duitse infanterie de plaats aan. De Amerikanen weten de aanval af te slaan en een aantal Duitsers gevangen te nemen. Ook wordt een mortierstelling op de Duitsers veroverd.³⁸ Te Sint-Oedenrode stort om 15:00 uur een C-47 transportvliegtuig neer. Het toestel behoort tot de 434th Troop Carrier Group/72 Troop Carrier Squadron en wordt gevlogen door 1st Lieutenant P.H. Brett. De C-47 fungeerde als sleep-toestel voor een <i>Glider</i> toen deze bij Sint-Oedenrode door Duits luchtdoelgeschut werd getroffen.³⁹	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het plaatsvinden van grondgevechten en troepenbewegingen in Sint-Oedenrode en de nabije omgeving daarvan. De crash van de C-47 is niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie waar het toestel neerkwam kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

Figuur 11. De verdedigingslinie rondom Sint-Oedenrode, op 18 september 1944 bemand door soldaten van het 1st Battalion van het 502nd. De rode weg, die voert over de brug te Sint-Oedenrode, geldt hier als opmarsroute van de British 2nd Army (Club Route). Deze weg doorkruist op twee plaatsen het projectgebied. Bron afbeelding: Combined Arms Research Library.

³⁷ Boeijen, Vliegen en vechten.

³⁸ Saunders, Hell's Highway.

³⁹ SGLO crashdatabase, crashnummer T4123.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
19 september 1944	Op dinsdagmorgen, rond kwart over zeven, kunnen de eerste tanks van het <i>British 2nd Army</i> over de <i>baileybrug</i> bij Son richting Sint-Oedenrode. Enkele uren daarna, passeren de eerste Britse tanks De kleine Elft te Reek, op weg naar Grave. Vanaf die tijd komt een onafgebroken stroom van tanks en andere voertuigen op gang in de richting van Arnhem en Nijmegen. Vanuit Venlo is de Duitse <i>Panzer-Brigade 107</i> op weg om de Amerikanen rond Eindhoven tot stoppen te dwingen. De <i>59. Infanterie Division</i> voert een aanval uit bij Son, welke door de Amerikanen wordt afgeslagen. De <i>Panzer-Brigade 107</i> komt te laat om het tij te kunnen keren. ⁴⁰ In de avond wordt Eindhoven door de Duitsers gebombardeerd. ⁴¹ Sint-Oedenrode ligt deze dag onder Duits vuur. ⁴²	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van CE in de vorm van verschoten geschutmunitie als gevolg van artilleriebeschietingen. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
20 september 1944	Op verschillende plaatsen worden Duitse aanvallen ingezet, zo ook ten westen van Veghel, waar de corridor het smalst is. De troepen van de <i>101st Airborne Division</i> weten uiteindelijk delen van de Duitse troepen te omsingelen en een groot aantal krijgsgevangenen te maken. Aan de oostkant van de corridor worden door de <i>Panzer-Brigade 107</i> tegenaanvallen uitgevoerd tussen Son en Nuenen. In en rond Nederwetten vindt een kleine tankslag plaats, de gehele dag woedt strijd om het bezit van de corridor. Een aantal malen lukt het de Duitsers de voorhoede van het <i>British 2nd Army</i> tussen Eindhoven en Nijmegen van de hoofdmacht af te snijden. Pas de volgende dag zien de Duitsers zich genoodzaakt Nuenen op te geven. Ook vanaf de Eerdse Bergen te Eerde worden op 20 september 1944 Duitse aanvallen uitgevoerd in een poging Eerde te bezetten om vervolgens de corridor tussen Sint-Oedenrode en Veghel te kunnen doorbreken. Het lukt de geallieerden echter deze aanval te weerstaan en de Duitse troepen terug te dringen. ⁴³ Aan het einde van de dag is Eerde weer in handen van de geallieerden. ⁴⁴ Ter plaatse van Sint-Oedenrode wordt de verdediging voortgezet, waarbij sterke verdedigingsposities worden ingenomen door troepen van het <i>101st Airborne Division</i> . ⁴⁵ Een Duitse pantserwagen, welke zich tussen Eerde en Veghel bevindt, vuurt drie maal op Sint-Oedenrode, op de Henshage. De Amerikanen schakelen het voertuig uit. ⁴⁶	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van CE in de vorm van verschoten geschutmunitie. Bovendien vormt de inrichting van een verdedigingslinie te Sint-Oedenrode een indicatie voor het achterblijven van CE in de vorm van klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁴⁰ Boeijen, *Vliegen en vechten*.

⁴¹ Boeijen, *Vliegen en vechten*; Aalre, *De oorlog*.

⁴² Aalre, *De oorlog*.

⁴³ Boeijen, *Vliegen en vechten*.

⁴⁴ *Airborne-eerde.nl*.

⁴⁵ *Headquarters 101st Airborne Division – Office of the Division Commander, Participation of the 101st Airborne Division in Operation MARKET for the period D-D+10.*

⁴⁶ Aalre, *De oorlog*.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
21 september 1944	Op deze dag vinden hevige gevechten plaats in de buurt van Schijndel. De brug te Sint-Oedenrode wordt bestookt met bommen en granaten. Twee vliegtuigen worden door de Duitsers neergehaald. 's Avonds vliegen granaten over Sint-Oedenrode.⁴⁷ Te Eerschot stort om 17:30 uur een <i>Dakota III</i> van No 437 Squadron (KG489), gevlogen door <i>Flight Officer</i> C.H. Cressman, neer.⁴⁸ Een tweede <i>Dakota</i> van hetzelfde Squadron komt terecht bij de Sonniushoeve aan de Sonse Heide.	Relevant. De brug te Sint-Oedenrode (Hambrug) is gelegen binnen het projectgebied. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van CE in de vorm van (verschoten) geschutmunitie. De crashes van beide <i>Dakota's</i> zijn niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie hiervan kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
22 september 1944	Wijbosch en Eerde worden weer ingenomen door Duitse troepen.⁴⁹ In de ochtend komt het tot verschillende gevechten rond Schijndel en voornoemde plaatsen. Ter plaatse van Veghel geldt de corridor als een van de zwakste plekken. De plaats wordt licht verdedigd door een bataljon van het 501st en Uden zelfs helemaal niet. Van twee kanten proberen de Duitsers de corridor af te snijden.⁵⁰ Om 05:00 uur die ochtend krijgt het 3rd Battalion van het 506th PIR (<i>Parachute Infantry Regiment</i>), de opdracht vanuit het gebied Sint-Oedenrode richting Uden te trekken. Tegen 10:00 uur trokken de troepen door Veghel, waarna de Duitsers de hoofdweg tussen Uden en Veghel doorsneden, zo de groep Amerikanen in Uden isolerend.⁵¹ Er vinden zware gevechten plaats rond Erp en Veghel.	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het plaatsvinden van troepenbewegingen in Sint-Oedenrode en omgeving. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
24 september 1944	De Duitsers (<i>Kampfgruppe Jungwirth</i>) weten na hevige gevechten uiteindelijk een deel van de corridor in bezit te nemen en de weg bij de Koevering (tussen Sint-Oedenrode en Eerde/Veghel) af te snijden.⁵² Het gaat feitelijk om het	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie in Sint-Oedenrode

⁴⁷ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1131.

⁴⁸ BHIC.nl; SGLO crashdatabase, crashnummer T4236.

⁴⁹ Airborne-eerde.nl.

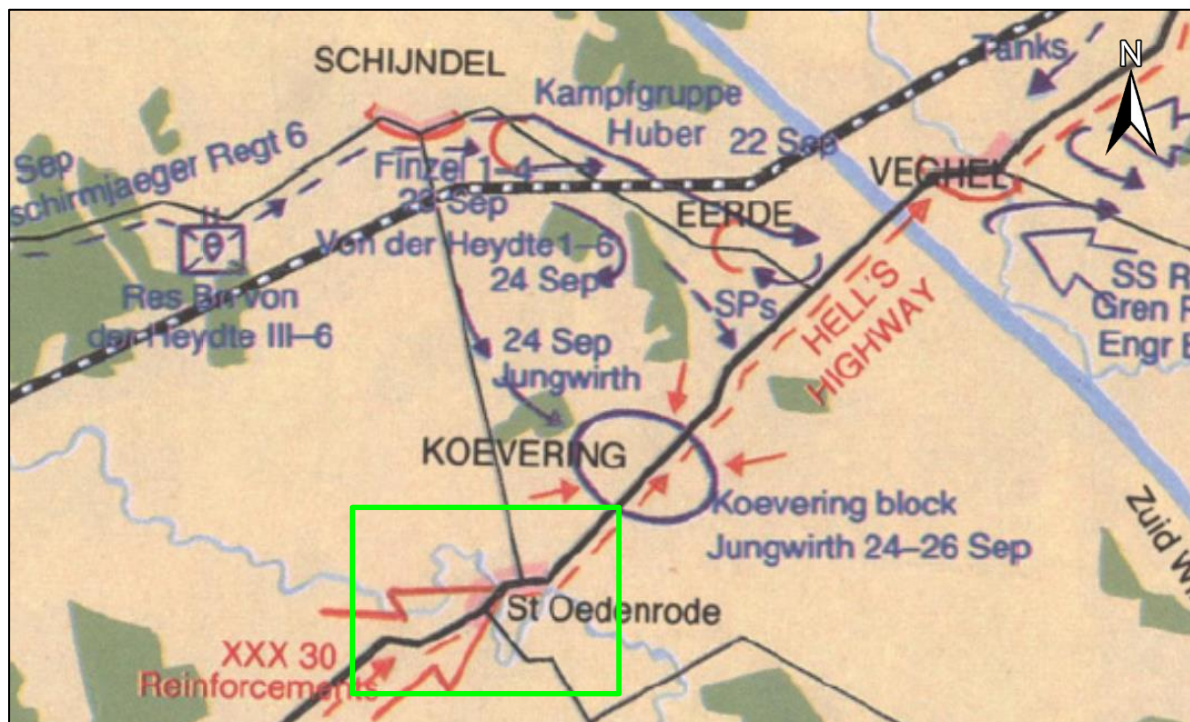
⁵⁰ Boeijen, Vliegen en vechten.

⁵¹ Headquarters 101st Airborne Division – Office of the Division Commander, *Participation of the 101st Airborne Division in Operation MARKET for the period D-D+10*. N.B.: de data betreffende deze gebeurtenis verschillen in de geraadpleegde bronnen (22 of 23 september 1944).

⁵² Boeijen, Vliegen en vechten.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	stuk tussen de Koevering en Logtenburg.⁵³ Het <i>Fallschirmjäger-Regiment 6</i> ziet kans deze positie te versterken. Vanuit Olland, Gemonde en Schijndel wordt door Duitse artillerie geschoten, waardoor de gehele omgeving van de corridor onder vuur ligt.⁵⁴ Te Sint-Oedenrode vallen deze dag een aantal doden, als gevolg van de gevechtshandelingen [uit het stuk valt op te maken dat het gaat om doden als gevolg van artilleriebeschietingen].⁵⁵	en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

Figuur 12. De troepenbewegingen en gevechten rond Sint-Oedenrode, Koevering, Schijndel en Eerde, van 24 tot en met 26 september 1944. In groen de ligging van het projectgebied (indicatief). In rood is de opmars van het Britse XXXste Korps weergegeven. Bron: Kershaw, *It never snows in September*, p. 192.

25 september 1944	Het 506th valt, samen met een <i>squadron</i> van het 44th Royal Tank Regiment, de Duitsers aan bij Koevering, vanuit de richting van Veghel. Het gaat eerst voorspoedig, maar dan worden de troepen na ongeveer 2000 yards (afgelegd te hebben, door Duitse artillerie, vuur van handvuurwapens en vuur van Duits langs de weg ingegraven tanks, tot stoppen gedwongen. Het Amerikaanse 2nd Battalion, krijgt bevel de Duitsers vanuit hun zuidelijke flank aan te vallen. Elementen van het 50th British Division, beginnen vanuit het zuiden op te trekken. Andere eenheden zorgen voor dekend artillerievuur. Tegen het vallen van de duisternis, zijn	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie in Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
-------------------	---	--

⁵³ Jeffries, J. en Laar, Van de, A., Gilbert L. Astin.

⁵⁴ Boeijen, Vliegen en vechten.

⁵⁵ Aalre, De oorlog.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	de Duitsers op een klein gedeelte na, zuidelijk van de weg, verdreven. Het 502nd continueert zijn stellingen bij Sint-Oedenrode, het 327th bij Veghel en het 501st bij Eerde. Alle drie de regimenten krijgen gedurende de dag kleine Duitse aanvallen te verduren.⁵⁶ Te Rooij (Sint-Oedenrode) wordt een huis kapotgeschoten.⁵⁷	
26 september 1944	Kort na dageraad wordt door het 506th de aanval op de Duitsers hervat.⁵⁸ De Duitsers zien zich door de druk uiteindelijk genoodzaakt zich terug te trekken. De weg is nu weer open, maar voor de troepen in Arnhem is deze ontwikkeling inmiddels te laat gebleken. Ter plaatse van Heesch wordt deze dag gevochten om het kruispunt, dat als zeer belangrijk wordt beschouwd. Op 26 september wordt het kruispunt definitief veroverd door de geallieerde troepen. De aanwezige Duitsers, geven zich over. Noordelijk vinden nog vele hevige gevechten plaats. Ondanks de geallieerde inspanningen, is <i>Operation Market Garden</i> geen succes geworden.⁵⁹ In de nacht van 26 op 27 september 1944, regent het granaten in de omgeving Sint-Oedenrode. Ook de voorgaande dagen brengt een groot gedeelte van de bevolking door in schuilkelder als gevolg van aanhoudende beschietingen.⁶⁰ 6 Field Regiment, Royal Artillery neem posities in ten westen van Nijnsel.⁶¹	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie in Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
27 september 1944	Te Sint-Oedenrode komen granaten neer.⁶²	Relevant. Deze melding vormt een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie te Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁵⁶ Headquarters 101st Airborne Division – Office of the Division Commander, Participation of the 101st Airborne Division in Operation MARKET for the period D-D+10.

⁵⁷ Aalre, De oorlog.

⁵⁸ Headquarters 101st Airborne Division – Office of the Division Commander, Participation of the 101st Airborne Division in Operation MARKET for the period D-D+10.

⁵⁹ Boeijen, Vliegen en vechten.

⁶⁰ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1131.

⁶¹ royalartilleryunitsnetherlands1944-1945.com.

⁶² Aalre, De oorlog.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
28 september 1944	Te Sint-Oedenrode komen granaten neer. ⁶³	Relevant. Deze melding vormt een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie te Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
29 september 1944	Te Sint-Oedenrode komen wederom granaten neer. Te Boskant en Nijnsel 'veel' granaten. ⁶⁴ Het 131 Field Regiment Royal Artillery neem posities in te Nijnsel. ⁶⁵	Relevant. Deze melding vormt een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie te Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
Oktober 1944	Oorlogsschade: Te Sint-Oedenrode is een café, Markt A 446, beschadigd door een granaatinslag in oktober 1944;⁶⁶ Hoogeind B 57, raakt door oorlogshandelingen vernield;⁶⁷ Hoogeind B 191 door granaten getroffen.⁶⁸	Relevant. Deze melding vormt een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie te Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1 oktober 1944	Vanaf Nijnsel wordt door geallieerde artillerie gevuurd op de linie bij Best. ⁶⁹	Niet relevant. Nijnsel is gelegen buiten het projectgebied. De exacte locatie van de geschutopstellingen is niet bekend. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁶³ Aalre, De oorlog.

⁶⁴ Aalre, De oorlog.

⁶⁵ royalartilleryunitsnetherlands1944-1945.com.

⁶⁶ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1082.

⁶⁷ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1103.

⁶⁸ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1103.

⁶⁹ War Diary, 131st Field Regiment Royal Artillery – October 1944.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
2 oktober 1944	Vijf inslagen van Duitse artillerie te Sint-Oedenrode. ⁷⁰ Nieuwstraat B 58 raakt beschadigd door granaattreffers. ⁷¹	Relevant. Deze melding vormt een indicatie voor het achterblijven van verschoten geschutmunitie te Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
3 oktober 1944	In de omgeving van Sint-Oedenrode wordt door kinderen en door de Britten gezocht naar achtergebleven materieel. De kanonnen zijn nog niet allemaal weg. De straten hadden vol gestaan, 'en in de bossen van Nijnsel naar de Sloef over.' Deze dag wordt weer gevuld door geschut [niet duidelijk of er vanaf of op Sint-Oedenrode e.o. wordt gevuurd]. ⁷²	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het plaatsvinden van troepenbewegingen en de aanwezigheid van geallieerd geschut in en rond Sint-Oedenrode. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
6 oktober 1944	Wederom komen granaten neer te Sint-Oedenrode. Kerk en kapel van het slotklooster (Dommelrode) worden getroffen. ⁷³	Relevant. Het klooster is gelegen direct ten zuiden van het centrum van Sint-Oedenrode, op 250 meter ten westen van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
12/13 oktober 1944	Er komen Duitse granaten neer te Sint-Oedenrode. In de afgelopen dagen wordt er eveneens nog veel vanuit Sint-Oedenrode e.o. op de Duitsers gevuld. ⁷⁴ Ook in het dagboek van de zusters van St. Oda, wordt geschreven dat er deze dag veel granaten neerkomen. ⁷⁵	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen wederom een indicatie voor het achterblijven van CE in de vorm van verschoten geschutmunitie in Sint-Oedenrode en omgeving. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁷⁰ Aalre, De oorlog.

⁷¹ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

⁷² Aalre, De oorlog.

⁷³ Aalre, De oorlog.

⁷⁴ Aalre, De oorlog.

⁷⁵ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1131.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
20 oktober 1944	Te Ollandseweg B 182, raakt door oorlogsgeweld de klompenfabriek van Cornelis van Aarle in brand, welke wordt verwoest. ⁷⁶	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze gebeurtenis is niet bekend. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
22 oktober 1944	Er komen granaten neer te Sint-Oedenrode, waarbij ten minste één persoon om het leven komt. Kinderen wordt op het hart gedrukt om niet naar buiten te gaan, aangezien er overal oorlogsmaterieel ligt. ⁷⁷	Relevant. Deze gebeurtenissen vormen een indicatie voor het achterblijven van CE in de vorm van verschoten geschutmunitie, maar ook voor het achterlaten van oorlogsmaterieel, waaronder, gezien de waarschuwing, hoogstwaarschijnlijk ook CE of toebehoren daarvan. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
23 oktober 1944	Kremseel C 122 te Sint-Oedenrode, wordt door granaten in brand geschoten. ⁷⁸	Niet relevant. Buurtschap Kremseel is gelegen op ruime afstand ten westen van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
7 november 1944	Boven Sint-Oedenrode wordt een Duits vliegtuig of een vliegende bom neergeschoten. Delen komen neer in het dorp. ⁷⁹ Het is niet bekend waar het hier precies om gaat. In de crash database van SGLO is voor deze datum geen vliegtuigcrash bekend in Sint-Oedenrode of de wijde omgeving daarvan. Ook in het overzicht van inslagen van V-wapens op de website vergeltungswaffen.nl is voor deze datum in de omgeving van Sint-Oedenrode niets bekend.	Niet aantoonbaar relevant. Het is niet precies bekend of het nu daadwerkelijk een vliegtuig of een vliegende bom betrof, of wat de exacte invloed van deze gebeurtenis is geweest. Deze melding vormt derhalve geen feitelijke indicatie voor het achterblijven van CE. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁷⁶ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

⁷⁷ Aalre, De oorlog.

⁷⁸ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1103.

⁷⁹ Aalre, De oorlog.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
22 december 1944	Aan de Leemputtenweg te Sint-Oedenrode, stort een V-1 neer. ⁸⁰ Auteur Aalre plaatst deze op 21 december 1944, bij Buitenrust. ⁸¹	Niet relevant. De Leemputtenweg is gelegen op geruime afstand (ca 300 meter) van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

Figuur 13. De op de website vergeltungswaffen.nl weergegeven inslagen van V1 vliegende bommen (onder) en een V2 raket (boven). De bekende inslagen hebben geen aantoonbare invloed op het projectgebied. Bron: www.vergeltungswaffen.nl; satellietbeeld: World Imagery.

1945		
13 februari 1945	Op deze datum slaat een V-2 raket in op een veld te Heikant. Het projectiel komt terecht op ca. 300 meter van de winkel van M.E. van de Brand, Heikant E.25. De winkel raakt hierbij licht beschadigd. ⁸² Blijkens stukken van het gemeentebestuur wordt eveneens schade aangericht aan de boerderij van Johannus van Abeelen, te Gemonde F. 14a. ⁸³	Niet relevant. De genoemde locaties zijn gelegen op circa 1 kilometer ten noorden van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁸⁰ Vergeltungswaffen.nl.

⁸¹ Aalre, De oorlog.

⁸² Vergeltungswaffen.nl.

⁸³ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
1 maart 1945	Op deze datum slaat een V-1 vliegende bom in op een onbekende locatie te Sint-Oedenrode. ⁸⁴	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze inslag kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1946		
5 maart 1946	De molen van Sint-Oedenrode heeft de oorlog niet overleefd. ⁸⁵	Niet relevant. Deze molen stond bekend als de 'Koevingse Molen' en was gelegen bij Koeving, op ruime afstand van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
13 augustus 1946	Bij het schoonmaken van een waterloop in de gemeente Sint-Oedenrode, zijn handgranaten en een bus patronen gevonden. ⁸⁶	Relevant. Uit deze melding blijkt dat in de gemeente Sint-Oedenrode in ten minste één watergang dump van munitie heeft plaatsgevonden. Vermoedelijk gaat het hier om een sloot, daar het waarschijnlijk is dat de rivier de Dommel bij name zou worden genoemd. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
7 november 1946	Op een terrein nabij het Distributiekantoor, is een Duitse granaat gevonden. ⁸⁷	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze vondst kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁸⁴ Vergeltungswaffen.nl.

⁸⁵ Het Dagblad: uitgave van de Nederlandsche Dagbladpers te Batavia, 5 maart 1946.

⁸⁶ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1086.

⁸⁷ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1086.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
18 september 1946	De burgemeester van Sint-Oedenrode verklaart dat er in de gemeente geen Duitse verdedigingswerken aanwezig zijn. ⁸⁸	In principe een contra-indicatie. Uit deze melding blijkt dat er geen sprake is van (permanente) verdedigingswerken binnen de gemeente Sint-Oedenrode. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1947		
23 januari 1947	Op een perceel [locatie niet genoemd] is een mijn gevonden. Tijdens een zoekactie werd niets gevonden. In het rapport staat verder: <i>'De sloot langs het perceel was geveegd door de Gem. Son en Breugel, waarbij een mijn werd gevonden'.</i> Verder staat vermeld dat: <i>'Het onderzoek heeft met de beschikbare hulpmiddelen zoo nauwkeurig mogelijk plaats gehad, zoodat met groote waarschijnlijkheid mag worden aangenomen, dat er geen gevaar opleverend materiaal meer aanwezig is. Een volledige garantie kan echter nimmer worden gegeven.'</i> ⁸⁹	Niet aantoonbaar relevant. De exacte locatie van deze vondst is niet bekend. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1948		
27 september 1948	Op deze datum wordt de aangifte van de schade aan het perceel Ollandseweg B173 ondertekend door de burgemeester van Sint-Oedenrode. In de schade-aangifte staat dat het woonhuis met stal en schuurruimte geheel vernield is door 'brand tengevolge van granaatinslag'. ⁹⁰	Relevant. Deze melding vormt een indicatie voor het plaatsvinden van beschietingen op Sint-Oedenrode en omgeving. Deze locatie is gelegen op circa 200 meter buiten het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
Onbekend		
Onbekend	Opgave CE in de gemeente Sint-Oedenrode: ⁹¹ 6 mortieren, Rijsingen B 210; 1 projectiel, Sluitappel E 41; Diverse soorten munitie, Eerschot A 33; 1 handgranaat, Heikant B 13	Relevant. Deze meldingen vormen een indicatie voor het achterblijven van grote hoeveelheden CE in en rond Sint-Oedenrode. Het

⁸⁸ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1086.

⁸⁹ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1086.

⁹⁰ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 1102.

⁹¹ BHIC, toeg. nr. 7635, inv. nr. 661.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
	1 mortier, Olland B 166; 1 handgranaat en munitie, Everse E 65; 1 granaat, Schoor C 37; De volgende opgaven door schoolkinderen: Munitie te Vernhout C 56, Boskant C 145a, Bus C 131, Boskant C 116a, Hulst C 140, Boskant C 100, C 165, Bus C 134, Liempschendijk C 134a, Kremsel C 115a, Boskant C 104 (vermoedelijk), Goeiendonk C 28, Heikant B 6, Everse E 62, Rijsingen B 216, Boskant 200a, Heikant B 2, Everse E 41, Heikant E 25, Renkenshage (?) A 251, Rijsingen B 35a, Heikant B 11, Eerschot A 2, Lindendijk A 476a, Den Berg A 48a, Eerschot A 3, Hoogevonder A 327, Espendonk C 22, Everse E 62, Rijsingen B 216, Laar D 203, Heikant E 30, Eerschot A 2, Nijnsel D 181, Weideven D 95aa, Boskant C 166, Hooge Vonder A 337, Kofferen A 294, Hoogeind B 188, Vressel D 88, Nijnsel D 130a, Weideven D 93a, Villenbraken D 40, Vense hoeve E 15 te KSon oa., Nijnsel D 11. Personen op onderstaande adressen weten mogelijk ligplaatsen: Weideven D 94, Hooge Vonder A 315, Vernhout C 73, Schoor C 30, Bus C 128, Donderdonk C 76, Boskant C 126, Donderdonk C 81, 66, 72, Kerkstraat A 131, Eerschot A 27 (weet munitie in Dommel), Nijnsel D 165, Villenbraken D 33a, Emmausstraat A 215, Heikant B 12, Everse H 39, Boskant C 190. Aanvulling opgaven munitievondsten: Verschillende adressen te Olland.	gaat hierbij zowel om geschutmunitie als CE in de vorm van handgranaten. Welke (sub)soorten CE verder nog werden aangetroffen kan niet met zekerheid worden vastgesteld. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>
1970		
26 juni 1970	Ter plaatse van de Ollandseweg 15, Sint-Oedenrode, liggen mogelijk explosieven.⁹²	Niet aantoonbaar relevant. Het is niet bekend of hier ook daadwerkelijk sprake is van de aanwezigheid van explosieven. De genoemde locatie is gelegen op circa 190 meter ten noorden van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

⁹² BHIC, toeg. nr. 7786, inv. nr. 247.

Datum	Gebeurtenis	Relevantie
1986		
25 maart 1986	In de omgeving van de Harmoniezaal te Sint-Oedenrode, zou een granaat aanwezig zijn. ⁹³	Relevant. Deze gebeurtenis vormt een indicatie voor het achterblijven van CE in de directe nabijheid van het projectgebied. <i>De informatie uit deze bron(nen) wordt als betrouwbaar ingeschat.</i>

Archief Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD) 1945-1970

In het Semi-Statisch archief van Defensie te Rijswijk is nagegaan of binnen het projectgebied door de Munitie- en Mijnenopruimingsdienst (MMOD) in de periode 1945-1970 ruimingen van CE zijn uitgevoerd. In dit archief zijn onderstaande meldingen aangetroffen, welke geen directe betrekking hebben op het projectgebied.

Gemeente Sint-Oedenrode

DATUM	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
23 februari 1945	In het Paulussen [?] [slecht leesbaar] Bos bij A. van Dijk	Diverse	Handgranaat, munitie	Geen
24 februari 1945	Sloot tussen percelen acht D 205	Diverse	Handgranaat, Panzerfaust	Geen
27 februari 1945	Op grond van v.d. Laar	2 Diverse	Duitse soldaten Munitie	Geen
27 maart 1945	Bermsloot Prov. Weg Sint-Oedenrode Son	25-30	8 cm granaat	Geen
Ongedateerd/31 oktober 1945	Hoge Vonder A 315	Diverse	Handgranaat, munitie, projectiel	Geen
	Donderdonk C 69	Diverse	Projectiel	Geen
	Sloef C 14	10	Kist mortieren	Geen
		Diverse	Handgranaat	Geen
	Olland B 168	Diverse	Mijnen	Geen
	Kremselen C 118	Diverse	Projectiel	Geen
	Bouwland v. Erp	1	Fosforbom	Geen
	Idem	1	Granaat	Geen
	Everse E 76	Diverse	Projectiel	Geen
	Broek C 90	Diverse	Granaten	Geen
	Bouwland rechts van Hulst C 35	Diverse	Projectiel en munitie	Geen
	Onbekend	Diverse	CE	Geen
	Onbekend	1	Granaat	Geen
	Onbekend	Diverse	Handgranaat, munitie	Geen
	Onbekend	Diverse	Projectiel	Geen
	Bouwland	1	Mijnenveld	Geen
	Bouwland	Diverse	Granaat	Geen
		1	Bom	Geen

⁹³ BHIC, toeg. nr. 7786, inv. nr. 247.

DATUM	LIGPLAATS	AAN-TAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
	Bouwland	Diverse	Granaat	Geen
	Weiland Liempdsendijk	Diverse	Projectiel	Geen
	Nabij gemeentehuis	9	Mijn	Geen
		Diverse	Geweren etc.	Geen
	Onbekend	Diverse	Projectiel	Geen
	Nabij boerderij Heikant E	Diverse	Munitie	Geen
	12a	Diverse	Handgranaat, Panzerfaust etc.	Geen
	Sloot weiland	Diverse	Granaat, munitie	Geen
	Bouwland 12m vanaf weg			Geen
	Sint-Oedenrode-Son	Diverse	Granaat, munitie	Geen
	Voor kadaverhuis	Diverse	Projectiel	
	Land sectie B1022 en B392			Geen
	aan Schijndelseweg	1	Mijnenveld	Geen
	Schoot, Rijkvorselsbosch	3	Kist munitie	
	Bouwland	Diverse	Losse munitie	Geen
		Diverse	Projectiel, munitie	Geen
	Land Hulst C 135	Diverse	Munitie	Geen
	Perceel Sectie B. No. 763	Diverse	Granaat	Geen
	Broek C 90	1	Projectiel	Geen
	C 50 Vernhout	2	Gevaarlijk voorwerp	Geen
		Diverse	Mijnenveld	Geen
	Scheeken	200	Projectiel	Geen
	Kienehoef	1	Mijnenveld	Geen
	Weiland	Diverse	Mijn	Geen
	Weiland bij de scheilooop en			Geen
	bijna langs hardeweg	1	Fosforbom	Geen
	Weiland bij Heikant H 23	1	Granaat	
		Diverse	Mijnen	Geen
	In de Dodel, perceel	1	Bom	Geen
	Grasland bij Rosche	Diverse	Munitie	Geen
	Schoot B 9c	1	Projectiel	Geen
	Akker t.o. L. van Gerwen			Geen
	Hoogstraat D 7	Diverse	CE	Geen
	Perceel in Schecken achter			
	de Dodel	Diverse	CE	Geen
	Schijndelse Heide	1	Projectiel	
	Op de Hoog-akker langs			Geen
	Dommel	Diverse	CE	Geen
	Hulst C 135	Diverse	CE	
	Vernhout C 52	Diverse	Mijn	Geen
	Perceel in de Doodel waarin			Geen
	de put is gelegen	Diverse	Munitie, mijn	Geen
	Sectie B nr. 414, 616, 413,	Diverse	Granaat	
	617	Diverse	Granaat, projectiel	Geen
	C 138	Diverse	Projectiel	Geen
	B 165	Diverse	Landmijn	Geen
	Onbekend	25	Granaat	Geen
	C 138	45	Rocketboms [waarsch. raketten]	Geen
	Rechts van weg van v.d.	25	Granaat	Geen
	Wijdeven C 130 Bus	1	Kist geweerpatronen	Geen
	C 132	Diverse	Mijn, projectiel	Geen
				Geen
		Diverse		Geen

DATUM	LIGPLAATS	AAN-TAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
	Sectie B nr. 756, 618, 183, 755, 751	200	Gedeeltelijk gevulde kist met geallieerde granaten	Geen
	Rijzingen B 213	Diverse	Mortieren in kisten	
	B 37a	1	Granaat, munitie	Geen
	E 130 Eerde	Diverse	Racketbom [waarsch. raket]	
	Olland B 98	2	Mijn	Geen
	C 137 Hulst	Diverse	Projectiel	Geen
	Nijnsel D 181	Diverse	Mijn	Geen
	Weiland Hoogeind		Mijn	Geen
	In de Schoot t.o. bos van de N.V. Lucifer	Diverse		Geen
	De Groote Hei	Diverse	Mijn	Geen
	Schootschedijk, weiland C 138	Diverse	Landmijn, projectiel	Geen
			Mijn, munitie	Geen
	Sectie B 387, 405, 1094, 1095, 761, 762, 765	1	Projectiel/mijn	
	Straat tussen V. Balkom/Vermeltfoort	50		
	Paters Damianen Schijndelseweg achter de gebouwen	Diverse	AT-mijn	
			Projectiel	
	Ollansheide, naast bossen aan de Oosterzijde vd N.V. Lucifer	Diverse	Mijn	
	Heikamp C 465	1	Projectiel/mijn	
	Onbekend perceel	50	Kist mortieren	
	Hoogeind	Diverse	Mijn	
	Tuin A 153	Diverse	Mijn	
	Ollandse heide	Diverse	Mijn	
	Zort, nabij Hulst/Dommel	Diverse	Mijn	
	Roderheide	Diverse	Mijn	
	Ollandse Heide	Diverse	Mijn	
	Olland	Diverse	Mijn	
	Scheidijk		Mijn	
	Olland Hoogeind	Diverse		
	Kleine Heide		Mijn	
	Percelen nabij wed. v.d. Heijden	2		
	Everse	Diverse	Granaat	
	Ollandseheide 1057-1059	1	Mijn	
	Gemeenteheide	Diverse	Vliegtuig	
			Mijn	
		Diverse	Projectiel, mijn	
	Onbekend perceel		Mijn	
	Vijf minuten voorbij v. Oorschot aan het einde zij mast	Diverse		
	Onbekend perceel	Diverse	Granaat	
	Everse Heide	1	Granaten	
		Diverse	Mijn	
		Diverse	Mijn	
	Schoot/Schootsedijk	1	Mortier	
	Koeving E 108	Diverse	Mortierprojectiel	
	Schijndelseweg B 14	Diverse	Kist granaten	
	Kwekerij Lindendijk	Diverse	Munitie	
		1	Projectiel	

DATUM	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
	Langs weg zwembad Oll. Weg Calvarieberg, kerkhof Olland, slootkant B 36 Berkehoef D 47 Nijnsel Sonseheide Donderdonk C 83 Langs weg Langs weg Knoptoren – Nijnsel E 2348, 2349 Sectie B nr 1223 Schootsedijk Sectie H nr 2093 Sectie H nr 732, 759 Lindendijk t.o. V. Oers Gemeenteweg Boskant Nabij Schootsedijk	Diverse 1 Diverse 8 1 Diverse 1 Diverse Diverse 1 Diverse Diverse Diverse 1 1 1 Diverse	Mijn Munitie Projectiel Munitie, mijn Granaat Kist patronen Granaten Projectiel Granaat Mijn Tankmijn Mijn Mortiergranaat Projectiel Mijn Mijn Mijn, gelegen onder Brits voertuig	
14 augustus 1945	Noordzijde weg Veghel – Sint-Oedenrode, ongeveer halverwege	Onbekend	Landmijnen bij een stukgeschoten tank	Geen

Archief Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) 1971-heden

Sinds 1971 worden meldingen en ruiming (MORA's) van CE centraal geregistreerd door de Explosieven Opruimingsdienst (EODD). In het archief, eveneens ondergebracht in het Semi-Statistisch Archief te Rijswijk is nagegaan of hierin meldingen en/of ruiming zijn opgenomen die plaats hebben gehad in de directe nabijheid van het projectgebied. Met hetzelfde doel zijn alle bekende meldingen en ruiming van na 2010 opgevraagd. In onderstaand overzicht zijn geen meldingen met betrekking tot (niet-strategisch)schroot of op het politiebureau ingeleverde, of inbeslag genomen munitieartikelen opgenomen.

In de nabijheid van het projectgebied zijn de volgende meldingen en ruiming aangetroffen:

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19710512	P. Verhagen, Bus 6, Sint-Oedenrode	2 6	Granaten Schokbuis	Geen Geen
19710926	P. Verhagen, Bus 10, Sint-Oedenrode	2	Brisantgranaten	Geen
19711194	A.C. Schelle, Pastoor Smitsstraat 3, Sint-Oedenrode	1	Mortier	Geen
19711248	Bij houtzagerij van Aarle, Bobbenagelsweg, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat [onleesbaar]	Geen
19711622	B. Verhoeven, Bestseweg 6, Sint-Oedenrode	1	Granaat	Geen
19711692	F.v.d. Velden, Laageind 7, Sint-Oedenrode	1	Geweergranaat	Geen
19711736	F.v.d. Velden, Laageind 7, Sint-Oedenrode	1	Geweergranaat	Geen

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19712610	A.W. Schepens-Hulst 17, Sint-Oedenrode	1	Granaat	Geen
19712788	P. Verhoeven-Bestseweg 6, Sint-Oedenrode	1	Granaat	Geen
19720057	M. Brugmans, Liempdenseweg 51, Sint-Oedenrode	1	Granaat	Geen
19720291	Kwekerij van Schijndel-Lindendijk 33, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat	Geen
19721328	P.v.d. Berg, Leunesstraat 18, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat	Geen
19721472	A.v.d. Meulengraaf-Nijnselseweg 38, Sint-Oedenrode (betonfabriek)	1	Granaat	Geen
19721550	Wed. v.d. Ven, Sloef 15, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaatpatroon	Geen
19721575	Gemeente-secretarie, Slotlaan 1, Sint-Oedenrode	5	[onleesbaar] patroon	Geen
19722770	Hr. Kruijtzter-Dommelrode 25, Sint-Oedenrode	1 40	Handgranaat (aanvals) Duits Klein-kalibermunitie diverse	Geen Geen
19730094	Liempdeseweg t.o. Hoeve De Drie Baarsjes	1	Brisantgranaat 75mm (Amerikaans)	Geen
19730400	Hr. B. van Dieren, Jonker de Jagerstraat 1, Sint-Oedenrode	1	Oefenbrisantpantsergranaat 7 cm	Geen
19730735	Hr. de Klop, Johanna van Brabantlaan 51, Sint-Oedenrode	1	Scherfhandgranaat Mk I	Geen
19731086	Hr. Krans, Schijndelseweg 65, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 25 ponder	Geen
19731785	V.d Zanden, Vresselseweg 53A, Sint-Oedenrode		Granaten niet bekend op aangegeven adres. Vermoedelijk elders ondergebracht.	
19732078	Hoek Leyerweg, Schijndelseweg, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mills 36	Geen
19732108	H. Dekkers, Vresselsweg 3	Ca. 800 1	Patronen klein-kalibermunitie Lichtgranaat van 2 inch mortier (leeg)	Geen Geen
19732374	Hr. B. Verhoeven-Bestseweg 6, Sint-Oedenrode	Ca. 100	Klein-kalibermunitie	Geen
19740283	A. v.d. Meerakker, Liempdeseweg 31, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Geen
19750362	Van Dijk, Kinderbos 1, Sint-Oedenrode	8	Patronen klein-kalibermunitie	Geen
19750739	Van de Ven, Hazeputte 15, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 2 inch mortier	Met schokbuis
19751113	Aan de Hulst, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier (Duits)	Met schokbuis
19751144	Achter huis aan de Bus 10, Sint-Oedenrode	1 1	Antitankbrisantgranaat PIAT Antitankbrisantgranaat PIAT	Met schokbuis No. 426 Zonder buis
19751719	Olland, gemeente Sint-Oedenrode	1	Schakel van [rupsband] afkomstig van rupsvoertuig	Geen
19751892	Pastoor Smitstraat 84 (in droge sloot achter het erf)	1	Pantsergranaat van 17 ponder	Vershoten
19752101	Hobbelen, Gemondsedijk 5	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier	Geen
19752249	Sanders, Hazelaarstraat 62	1	Brisantpantsergranaat 7,5 cm	Met bodembuis, niet vershoten
19752441	Bureau Gemeentewerken, Nijnselseweg 2	2 1	Schokbuis No 117 Brisantgranaat van 25 ponder	Compleet Met schokbuis No 117
19752533	Rijtvenweg 4A, Sint-Oedenrode, Hr. Snepvangers	Ca. 150	Klein-kalibermunitie in een trommel	Geen
19752542	Achterbos 5 (De Boskant)	1	Handgranaat (ei-model) Duits	Geen

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
		2	Brisantgranaat van 75 mm	Met schokbuis
19752758	Fam Boelens, Hulst 10, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat 25 ponder	Leeg
19752858	Besselaar, achter perceel 9	3	Brisantgranaat 17 ponder	Met schokbuis, niet verschoten
19753123	Industrieweg naast Elbeco		Gemelde granaten niet meer te vinden	
19753243	Industrieterrein in Nijnsel	3 4	Schokbuis No 117 Brisantgranaat 25 ponder	Geen Zonder schokbuis
19760274	Zandafraving op de heide	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met tijdbuis
19760375	V.d. Berk, Sterrebos 7	4	Mijnen, antitank, Mk V	Geen
19760397	Hulst, via bureau Rijkspolitie	1	Brisantgranaat 7,5 cm	Geen
19760654	Ollandseweg 179		Granaat door de melder in een sloot aangetroffen die hij jaren eerder aan het schoonmaken was. De aangewezen plaats is afgezocht, zonder resultaat.	
19761052	Vogelenzang 12, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat	Geen
19761553	Zoekactie		Zover bekend geen CE aangetroffen	
19762276	Kampen, Sint-Oedenrode	Ca 40	Klein-kalibermunitie in 2 houders	Geen
19762855	Waterpompstation aan de Soniusdijk	3	Handgranaten Mk II	Geen
19763030	Schijndelseweg 75, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier, Duits	Met schokbuis
19763142	P. v.d. Heijden, Veghelseweg 32, Sint-Oedenrode	5	Schokbuis No 119	Geen
19763236	Recreatiepark 'De Kienehoef'	1	Hand/geweergranaat 27mm	Met schokbuis
19763516	Pastoor Smitstraat 57, Hr. Termeer (in de sloot)		Bewoners niet thuis, politie wist niets van melding	
19763527	V.d. Pas, Pastoor Smitsstraat 9b (in moestuin)	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met schokbuis
19763572	Van Esch, Everstraat 23	1	Linnen zak handgranaat	Met ontsteker No 247
19764140	Stok 7, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat 25 ponder	Leeg
19770004	Industrieweg, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met schokbuis
19770428	Oranje Nassaulaan 25 (op platdak van garage), Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 8 cm mortier	Met ontsteker
19771060	Bouwput firma Bruins industrieterrein Nijnsel	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met schokbuis, niet verschoten
19771160	M. Scheepers, Hongerstraat 15	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis
19771814	In slootkant van weide in de Locht	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis
19772047	Landweg Erica (langs de sloot bij een maisveld)	1	Brisantgranaat van 2 inch mortier	Met buis
19772151	Tussen Sloef en Houtsestraat	7	Brisantgranaat 75 mm	Met buis
19772812	Boelens, Landgoed Hulst 10	2 Ca 250	Batterijen Klein-kalibermunitie (diverse)	Geen Geen
19773458	Oranje Nassaulaan 16, Sint-Oedenrode	1	Geweergranaat (Duits)	Met schokbuis
19773875	Kwekerij van Grottenbos, Kasteellaan, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 8 cm mortier (Duits)	Met ontsteker
19773969	Veghelseweg (langs het fietspad)	1	Antitankgeweergranaat No 85 (Brits)	Geen

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19790118	'Ligt komende vanaf de Boskant, de Populierenlaan inrijden, voorbij de Eikenstraat bij de 8 ^e Populier. Vanaf daar weiland inlopen tot een denbosje. Daar ligt over een sloot een eiken plank die dienst doet als brug. Onder die brug ligt de granaat'	1	Brisantgranaatpatroon van 6 ponder	Met schokbuis
19790158	Boskamp, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaatpatroon van 6 ponder	Met schokbuis No 244
19790245	Populierenlaan, Sint-Oedenrode	3	Brisantgranaat van 6 ponder	Met schokbuis No 244 (niet verschoten)
19790339	Koninginnelaan 85, Sint-Oedenrode	1	Antitankgranaat van 47mm (Duits)	Geen
19790340	Hendrik Venemanstraat 11 te Son, Fam. Van Asseldonk	1	Staart 3 inch mortier	Geen
19790699	Bosperceel naast Torendreef	1	Geweerggranaat (Amerikaans)	Geen
19791023	Kremselen 14, Sint-Oedenrode	2 1	Brisantgranaatpatroon van 6 ponder Brisantgranaat 6 ponder	Met schokbuis No 244 Met schokbuis
19791627	Kremselen 14, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 6 ponder	Met schokbuis
19791739	Nijnselseweg 13b, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 7,5 cm	Met schokbuis, niet verschoten
19791953	In een weiland langs de Hulst	1 1 1	Springrookgranaat fosfor 3 inch mortier Hand/geweerggranaat 27mm Staart van 81mm mortiergranaat	Met schokbuis No 151/152 Met schokbuis Geen
19792189	Bouwwerk in de Grote Doelenlaan naast cafe 'De Rooise boerderij'	1	Handgranaat Mk II	Met ontsteker
19792210	Aan de Schijndelseweg 55, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat(schot) van 4.2 inch mortier	Met schokbuis
19792328	Ollandseweg t.h.v. perceel 102, Sint-Oedenrode	1	Pantsergranaat 17 ponder	Niet verschoten
19792681	Bikkeldkampen	1 1 1	Brisantgranaat 8,8 cm Brisantgranaat 2 cm Gedeelte van patroonmagazijn	Met schokbuis Met schokbuis Gevuld met (scherpe) 9mm patronen
19792935	Laan van Mariendaal 3, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 60mm mortier	Met schokbuis M52B1 voorzien van veiligheidspen en loopveiligheid
19793231	Open bouwplaats t.o. perceel Mauritsstraat 44	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Met schokbuis in zeer slechte toestand
19800149	Marjanstraat, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaatpatroon van 40mm	Schokbuis aan de voorzijde afgebroken
19800507	Horst 4, Sint-Oedenrode	2	Lichamen van rookgranaat van 25 ponder	Geen
19800508	Mariannestraat, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaatpatroon	Met schokbuis Mk 27
19800677	Vernhout 15, Sint-Oedenrode	1	Patroonmagazijn met klein-kaliber-munitie	Ca. 100 patronen
19800691	Liempdenseweg 45, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat (lichaam) van 25 ponder	Geen
19800781	Hoogstraat 10, Sint-Oedenrode	1	Scherfhandgranaat (Nederlands)	Leeg

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19800815	Recreatiepark Kienehoef	1	Pantsergranaat van 17 ponder	Met lichtspoor
19800956	In de omgeving van de weg Eimert in Sint-Oedenrode		Verkenning zoekactie uitgevoerd	Geen
19800980	Sonseweg 5, bij van Erp	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 117 (niet verschoten)
19801810	Weiland (75 m voorbij perceel Hulst 5, rechterzijde van de weg)	1	Rookgranaat van 25 ponder	Leeg, verschoten
19801935	Weyvenseweg 25, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 4.2 inch mortier	Met schokbuis No 152/162
19802083	Slothoosweg Nr. 7, Fam. Verhoeven, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 5.5 inch	Met schokbuis No 117
19802334	Pijnhorstweg 6, Fam. Kanter, Sint-Oedenrode	50 kg	Rookzwak buskruit	Geen
19802335	Hongerstraat 8, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat van 3 inch mortier (witte fosfor)	Met schokbuis
19810030	Fam. Van der Zande, Hulst 19, Sint-Oedenrode	1	Staartstuk van 4.2 inch mortier (Brits)	Geen
19810526	Houtstraat 8, in de kant van de sloot, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Zonder ontsteker
19811020	Houtsestraat 6, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 7,5 cm	Met schokbuis, niet verschoten
19811051	Mettenkamp, Sint-Oedenrode	3	Brisantgranaat 7,5 cm (Duits)	Met schokbuis AZ. (Aufschlagzunder) 23 (niet verschoten)
19811175	Achterbosch 5/Achterbosch, bus achter hoogspanningskastje	1	Brisantgranaat 7,5 cm (Duits)	Met schokbuis
		1	Brisantgranaat van 6 ponder	Met schokbuis No 244 (niet verschoten)
19811210	Omgeploegd veld, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 5,5 inch	Met schokbuis No 119 (verschoten)
19811271	a.d. Kleine Heisteeg in een sloot	1	Brisantgranaat 10,5 cm (Duits)	Met schokbuis (verschoten)
19811617	Vanuit Landingweg 4	1	Brisantgranaat van 60mm mortier	Met schokbuis M52A1B 1
19811714	Langs sloot langs Airborne-weg bij perceel nr 7, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 8,8 cm (Duits)	Met schokbuis
19811742	Kesselsebossen, Sint-Oedenrode	1	Pantsergranaat 57mm	Met lichtspoor (niet verschoten)
19811892	Schijndelseheide, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met schokbuis (niet verschoten)
		1	Bovenste gedeelte van 10,5 cm brisantgranaat	Met schokbuis
19811941	Liempdenseweg 39, Sint-Oedenrode	2	Brisantgranaat 75mm	Met schokbuis (niet verschoten)
19811942	Kinderbos 3, Sint-Oedenrode	1	Staartstuk van 8 cm mortier	Geen
19811966	Havenputten Sint-Oedenrode	1	Brisantpantsergranaat 75mm	Met bodembuis M66 serie (verschoten)
		1	Handgranaat Mk II	Met ontsteker
19812039	Hongerstraat 8, Sint-Oedenrode	1	Springrookgranaat (witte fosfor) van 3 inch mortier	Met schokbuis No 152/162 (niet verschoten)
19812131	Bus 10, Boskant	1	Brisantgranaat van 6 ponder	Met schokbuis No 244 (niet verschoten)
19812226	In sloot bij boerderij aan de Schootsedijk 44, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat van 25 ponder	Leeg
19812490	Schijndelseweg 5, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Ontsteker incompleet

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
		1	Brisantpantsergranaatpatroon 2 cm	Gescheiden
19812672	Plaggesteeg, Sint-Oedenrode	2	Schokbuis No 119	Geen
19812679	Bremhorst, in de berm, Sint-Oedenrode	1	Springrookgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis No 152
19812792	Aan de Eimbert, Sint-Oedenrode	1	Restant brisantgranaat van 10,5 cm	Zonder ontsteker
19813394	Kremselen 14 bij de straat 'Bus'	1	Brisantgranaat van 60mm mortier	Met schokbuis
19820132	Eimbert, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis, niet verschoten
19820528	Perceel land op de hoek Iependaal en Houtsestraat	2	Scherfhandgranaten Mk II	Incompleet
19820794	Zandpad aan de Kleine heisteeg	1	Rookgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 221 (incompleet) niet verschoten
19820921	Airborne weg 31, Sint-Oedenrode	1	Springrookgranaat van 81 mm mortier	Met schokbuis, verschoten
19821242	Veenseheide, op akkergrond	1	Antitankbrisantgranaat 10,5 cm	Met AZ. 38
19821347	Schijndelse heide	1	Staart 3 inch mortier	Geen
19821841	Destruktor Son en Breugel	2	Handgranaat Mk II	Ingericht voor geweergranaat. Compleet, niet verschoten
		2	Antitankbrisantgeweergranaat	Compleet, niet verschoten
19822930	Sloef 7, achter boerderij, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Zonder beugel
19823025	Schootsedijk, Sint-Oedenrode	1	Tellermine 42	Geen
19823447	Bosje achter de Mavoschool, afstand ongeveer 100m, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Geen
19823471	Schijndelseweg 75, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Geen
19823639	Schijndelse heide	1	Geweerggranaat 40 (groot model) Duits	Geen
19823731	Schijndelse heide	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met rest ontsteker, niet verschoten
		1	Brisantgranaat 2 cm	Met ontsteker
19830832	De Rode Heide, Schijndelseweg 46, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Zonder ontsteker
19830977	Boxtelseweg 6a, fam. Timmermans	1	Rookgranaat van 25 ponder	Leeg
19831366	Veerse heide	1	Brisantgranaat van 2 inch mortier	Geen
19831632	Langs straatkant, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 2.36 inch raket	Geen
19831698	Brouwerskampweg in weiland, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 60mm mortier	Met schokbuis
19831719	Leemputtenweg 2, Sint-Oedenrode	1	Rookhandgranaat No 80	Met ontsteker, zonder pin
		Ca. 20	Klein-kalibermunitie, diverse	
19831724	Populierenlaan, Sint-Oedenrode	2	Brisantgranaat 75mm	Met tijdbuis No 54 (niet verschoten)
19832207	Liempdenseweg in maisland	1	Brisantgranaat 75mm	Met buis, niet verschoten
19832358	Kruising Hulst/Huygensweg Boskant	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 119
19832639	De Stok Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat 25 ponder	Leeg

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19832708	Roest 1B, naast woning in de tuin	1	Rookgranaat 25 ponder	Leeg
19832815	Achter de schuur (bij zinken teil) Kinderbos 5	1	Restant 2 inch brisantgranaat	Geen
19832865	Eimbert 20 (in sloot)	1	Pantsergranaat van 25 ponder	Niet verschoten
19832929	Langs Mettenkamp (is zandweg) ca 200 m vanaf begin in linkerberm	1	Brisantgranaat 7,5 cm	Met ontsteker, niet verschoten
19832933	Perceel Liempdenseweg 31, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat van 2 inch mortier	Geen
19833006	Schijndelse heide, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat van 25 ponder	Met ontsteker, niet verschoten
19833540	De Stok 5, van der Horst	1	Rookgranaat 25 ponder	Leeg
19833598	Kleine heisteeg, Groenewoud 5	1	Schokbuis No 117	Geen
19840239	Liempdenseweg 45, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 75mm	Met Mechanische Tijdschokbuis M54
19840673	Emmastraat, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 40mm	Met schokbuis, niet verschoten
19840732	Weiland Espendonk, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 7,5 cm (Nederlands)	Met prikbus, verschoten
19841002	Heikamperweg 18, fam. De Bie	1	Schokbuis No 119	Geen
19841079	Kleine Heisteeg 3, achter de woning	1	Handgranaat Mk II	Met gedeelte van ontsteker
19841120	In weiland achter Heikanterweg 23	1	Tijdbuis M48 serie	Geen
19841269	Bij de Kreize fam. Van der Zande weet ligplaats	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met schokbuis
19841436	Boxtelseweg 3, Sint-Oedenrode		Gaat om granaten die al ca. 40 jaar in de grond zitten nabij perceel Boxtelseweg 3. Gemeente zal zoekactie aanvragen	Geen
19841656	Kleine Heisteeg, Sint-Oedenrode	1	Schokbuis No 119	Met beschermkop
19841740	Olmseweg 115, weiland	1	Rookgranaat 25 ponder	Verm. leeg
19841756	Langs de Laarsweg	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met tijdbuis
19842021	Th. Wouters, Boxtelseweg 3		Zoekactie	Geen
19842022	J. Verberk, Sonseweg 14		Zoekactie.	Voorafgaand aan detectie dient hekwerk te worden weggehaald
19842352	Scheidingsweg, graafwerkzaamheden t.b.v. elektriciteitsnet	1	Rookgranaat 2 inch mortier	Vol
19842573	Hoogstraat 70, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Geen
19842720	Lieshoutseweg 31 in de sloot (niet onder water)	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 119
19843124	Heikampseweg 18, Sint-Oedenrode	1	Schokbuis No 119	Geen
19843213	In groentetuin Schijndelseweg 63	1	Handgranaat Mk II	Geen
19843582	T.o. Boskantseweg 88	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met rest ontsteker
19843682	Oranje Nassaulaan 6, Sint-Oedenrode	3	Buisgatschroeven	Geen
19843736	Fitselsesteeg	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met rest ontsteker
19843771	Boskant	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met rest ontsteker

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19844031	Heikamperweg 29	1	Schokbuis No 119	Met veiligheidskap
19844039	Fitselsteeg	1	Schokbuis No 117	Zonder veiligheidskap
19850643	Belders, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 4.2 inch mortier	Met schokbuis 162
19850716	Sonseweg t.h.v. perceel 5	1	Brisantgranaat 7,5 cm (Nederlands)	Met restant tijdbuis, verschoten
19850995	Ollandseweg 179	2	Messing hulzen, diversen	1x 20mm, 1x 13mm
19851019	Ollandseweg 95a	1	Scherfhandgranaat Mk II	Zonder ontsteker
19851230	Eversestraat 14	11 Ca. 75	Patronen geweergranaat? Patronen klein-kalibermunitie diverse	Geen Geen
19851273	Olland, Morgenstraatje bij bruggetje	1	Gevechtslading van SAP raket 60 lb	Geen
19851388	Krans, Schijndelseweg 65	1	Handgranaat Mk II	Geen
19851734	Bus 10	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier	Met schokbuis
19851770	De Belders 2 (akker)	1 1	Brisantgranaat van 3 inch mortier Staartstuk van 3 inch mortiergranaat	Met schokbuis No 151/161 Geen
19852072	Koeveringsedijk (in weiland)	1	Brisantgranaat 2 inch mortier	Met schokbuis No 151/161
19852073	Boomkwekerij Bestseweg 1A	1	Pantsergranaat 6 ponder	Niet verschoten
19852282	Lieshoutseweg 60	1	Brisantgranaat 3.7 inch	Met Mechanische Tijdschokbuis (in-compleet)
19852615	Op land van fruitboer De Belders 2	1	Brisantgranaat 4.2 inch	Geen
19852756	Kinderbos Ollandseweg	158 3	Brisantgranaatpatronen 2 cm (Duits) Hulzen 2 cm	Geen Geen
19852768	Darnianenweg 24	Ca. 40 Diverse 2	Klein-kalibermunitie, diversen Restanten Brenmagazijn	Geen Geen Geen
19852813	Uitvoering zoekactie			Geen
19852814	Uitvoering zoekactie			Geen
19852818	Veerseheide	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met schokbuis
19852873	Huijgensweg 5 Fam. Welvaart	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met schokbuis
19852941	Lindseweg 31	1	Geweergranaat No 85	Geen
19852942	Mosbilden nr. 6 (in weiland)	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Met schokbuis
19853014	Directe nabijheid van Kinderbos Ollandseweg (ivm voorgenomen Nieuwbouw)		Zoekactie. Geen explosieven aangetroffen.	Geen
19853085	Donderdonksedijk (weiland)	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met AZ.1
19853285	Achter perceel Schoor-sehoefstraat 11	1	Handgranaat Mk II	Geen
19853320	Akkerland aan de Stok	1	Rookgranaat van 25 ponder	Zonder rookpotten
19853448	Zoekactie centrum Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 5,5 inch (gevonden tijdens zoekactie)	Met schokbuis
19853531	Eendenputtenweg	3 1	Staartstuk 3 inch mortier Schokbuis van 3 inch mortier	Geen Geen
19853559	Hazelaarstraat 43	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Geen
19860650	Bouwput Rijtverweg	1	Brisantgranaat van 7,5 cm	Verschoten, met tijdbuis

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19860661	Ollandseweg	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis, vershoten
19860767	Scheidingsweg	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met restant ontsteker
19860871	Akker Veerseheide 9	1	Springrookgranaat 2 inch mortier	Met schokbuis
19860975	Danuaneweg 1	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met rest Mechanische Tijdschokbuis, vershoten
19861354	Hoogstraat	4	Ontstekers M1A1 antitankmijn (M1)	Met veiligheidsvork
19861520	Hazenputten (maisveld)	6 17	Antitankbrisantgranaat PIAT Hawkins mijnen	Met schokbuis Compleet
19861585	Achter perceel Slophoosweg 7, Sint-Oedenrode (in weiland)	1	Brisantgranaat 3.7 inch	Met restant Mechanische Tijdschokbuis
19862202	Heikampweg 17	2	Brisantgranaat 3,7 cm	Met schokbuis
19862217	Tuincentrum Krans Schijndelseweg	3	Rookhandgranaat (witte fosfor)	Met rest ontsteker
19862438	Hulst 10	1	Rookgranaat 25 ponder	Vershoten, zonder rookpotten
19862538	Pand Borchmolendijk 3		Verkenning uitgevoerd	Geen
19862736	Bij een boom, Schootsedijk in Sint-Oedenrode	1	Handgranaat (ei) Duits	Compleet
19862939	Middelsteeg in weiland Fam. Van Schaik	1	Brisantgranaat van 75mm	Met restant ontsteker
19863088	Schootsedijk	1	Brisantgranaat van 75mm	Met schokbuis M48, niet vershoten
19863230	Heikampenweg 29 (in weiland)	5	Schokbuis No 117	Geen
19863250	Donderdonkesedijk 12	2	Scherfhandgranaat Mk II	Geen
19863387	Schootsedijk in een akker	1 1	Restant van tijdbuis Staartstuk van 3 inch mortier	Geen Geen
19863594	Pand Borchmolendijk 3		Verkenning zoekactie	Geen
19863651	Esdoornstraat langs een boom	1	Brisantgranaat 75mm	Met mechanische tijdschokbuis M54/55 (niet vershoten)
19863799	In weiland Kinderbos 7	2	Brisantgranaat 3 inch mortier	Geen
19863858	Schootsedijk 48	1	Restant ontsteker tijdschokbuis M54-serie	Geen
19864002	Willemstraat 3	1 1	Huls van 7 Veld exercitie Brisantgranaat van 7 Veld	Geen Niet vershoten, met tijdschokbuis Nr 12
19864159	Hulst perceel Nr. 10	1	Brisantgranaat 8 cm mortier	Geen
19870505	Nieuwstraat 35 Olland	Ca. 500 4 1	Klein-kalibermunitie Restanten seintpatroon Straatstuk 3 inch mortier	Geen Geen Geen
19870776	Langesteeg	1	Schokbuis No 119	Geen
19870797	Ravellstraat 25 in tuin	1	Brisantgranaatpatroon 20mm	Met ontsteker
19870881	Weiland aan de Buxtelsesteeg	1	Rookgranaat van 25 ponder	Leeg
19870919	Kruising Heikantsweg/Kleine Heisteeg	1	Handgranaat Mk II	Zonder ontstekingsmechanisme
19871012	Akkerland Domianenweg Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Zonder ontsteker
19871516	Schootsedijk in berm	1	Mortierstaart 3 inch mortier	Geen
19872291	Ollandseweg	400 28 13 1	Brisantgranaatpatroon 20mm Brisantgranaat 20mm Hulzen van 20 mm Brisantgranaat 20 mm	Met schokbuis Met schokbuis Geen Met schokbuis

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
		1	Brisantgranaatpatroon 20mm	Met schokbuis
19872386	Ravelstraat 12	1 Ca 50	Brisantgranaat van 2cm Klein-kalibermunitie diversen	Geen Geen
19872413	Fitselsteeg	1	Handgranaat, scherf, Mk II	Met restant ontsteker
19872708	Ollandseweg 153	1	Rookgranaat van 25 ponder	Geen
19872819	Op hoek van de Heerlijkheidsweg/Weievseweg	1	Scherfhandgranaat Mills No 36	Zonder beugel, zonder slagpin en zonder pijpje
19872876	Erika t.o. perceel nr. 7	1	Brisangranaat van 60mm mortier	Met schokbuis M52, niet vershoten
19873061	Perceel Heikampweg nabij nr 21	2 7 4	Brisantgranaat van 25 ponder Antitankmijn No. 75 Hawkins Restanten van AP mijn No 75	Met schokbuis No 117 Zonder ontsteker Geen
19873175	Bilkenkampen t.o.v. 8	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met schokbuis
19880050	Koeverssedijk, bij monument en directiekeet	3	Rookgranaat van 2 inch mortier	Geen
19880586	Ollandseweg 159	2	Brisantgranaat van 2 cm	Met schokbuis (niet vershoten)
19881042	Slothoosweg 7 achter boerderij	1	Rookgranaat 25 ponder	Geen
19881084	Eversestraat bij perc. 6	1	Brisantgranaat van 75 mm	Met schokbuis M48 serie, niet vershoten
19881108	Slobhoosweg 7	1	Hulsbodem (verm. van 10,5 cm)	Met ontsteker
19881603	Zijpad achterbos De Bus	1	Brisantgranaat 2 inch mortier	Met schokbuis No 151/161
19881653	Ollantseweg 179	1	Staartstuk van 3 inch mortier	Geen
19881715	Bremhorst	1	Brisantgranaatpatroon van 75mm	Met schokbuis M48 serie
19881759	Groenewoud 5	1	Rookgranaat van 25 ponder	Met tijdbuis compleet (vershoten)
19882066	Weiland achter Ollandseweg 117, op het dak van een schaphok	10 2	Brisantgranaatpatroon van 2 cm Hulzen van 2 cm	Geen Geen
19882386	Leunestraat/Broekdijk Sint-Oedenrode	Ca 120 1	Klein-kalibermunitie Antitankbrisantgranaat van 2,36 inch	Geen Geen
19882621	Berm, Heikampweg	1	Schokbuis No 117	Niet vershoten
19882836	Florisstraat 15	1	Handgranaat Mills 36	Compleet
19882876	Heikampweg, voorbij kruising Langesteeg, 1 ^e inrit links	1	Handgranaat Mk II	Geen
19883518	Zandweg aan de Heikampweg	1 Ca. 100 1	Restant tijdbuis Klein-kalibermunitie Schokbuis No 117	Geen Geen Geen
19890184	Omgeving Hoogstraat	1 1	Handgranaat Mk II Brisantgranaat 60mm mortier	Met restant ontsteker, zonder beugel Met restant ontsteker
19890298	Veerseleide	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met DoppZ. 90 (niet vershoten)
19890682	Liempdenseweg 45	1	Pantsergranaat 57mm	Niet vershoten
19890854	Locatie onbekend.	1	Brisantgranaat 4.2 inch mortier	Met schokbuis No 152/162, niet vershoten
19891128	De Sort (weiland)	1	Staartstuk van 4.2 inch mortier	Vershoten
19891156	Groenewoud 1	1	Handgranaat Mk II	Geen

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19891273	Hoefstraat 9		Uitvoering VZA (n.a.v. mogelijke aanwezigheid van 10 Duitse handgranaten)	Geen
19891276	Pastoor Smitsstraat t.o. perc. 55	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met ontsteker, verschoten
19891327	Dijksteegje	1	Handgranaat (Nederlands)	Geen
19891341	Scheken	1	Brisantgranaat van 75mm	Met ontsteker
19891981	Erica perceel 8	1	Brisantgranaat van 60mm mortier	Met schokbuis m52 (niet verschoten)
19891985	Wijk Kattelijnen, tarwe/gerst bij keet	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis No 151/161
19892069	Huygensweg 5, in weiland tussen 2 rood-witte palen	1	Brisantgranaat 5,5 inch	Met rest ontsteker
19892522	De Hulst	1	Restant van brisantgranaat 10,5 cm	Zonder ontsteker
19892618	De Hulst	1	S.A.P. van 60 lb	Met bodembuis
19893382	Diependaal	1	Gevechtsskop van 60 lbs afkomstig van 3 inch raket	Geen
19893396	Bestseweg 1	1	Pantsergranaat van 17 ponder	Niet verschoten
19893436	Schootsedijk nabij perceel 30	1	Brisantgranaat van 10,5 cm	Met AZ.2, verschoten
19893712	Op gazon bij school	1	Rookgranaat van 25 ponder	Leeg, verschoten
19893952	Diependaal	1	Brisantgranaat van 75mm	Met Mechanische Tijdschokbuis (niet verschoten)
19900031	Ollandseweg 129, Sint-Oedenrode	7	Uitvoering VZA. Resultaat: Pantsergranaten 17 ponder	Niet verschoten
19900032	Gebr. Van der Wiel, Liempdenseweg nr 40	1	Rookpot van 105mm rookgranaat	Geen
19900384	Dhr. Welvaarts, Huygensweg 5, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II met schiettap	Geen
19900608	Sort, zijweg Liempdenseweg Sint-Oedenrode	3	Brisantgranaten van 17 ponder	Niet verschoten, met schokbuis No 244
19900662	De Fitselsteeg, nabij tuinkassen	1	Schokbuis M48 serie	Geen
19901923	De Hulst	1	Brisantgranaat 8 cm mortier	Geen
19902069	Veghelseweg 42 fam. Van Zutphen	1	Brisantgranaat 8 cm mortier	Met ontsteker
19902609	Wettekampen	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met ontsteker
19902925	Bus boskant	1	Brisantgranaat van 10 cm	Verschoten, met schokbuis (Tsjechisch)
19903219	Zandweg Mettenkampen	1	Staartstuk 3 inch mortier	Geen
19903233	Zwijnsbergen 10	1	Schokbuis No 117 cq 119	Geen
19910214	Scheidingsweg, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 75mm	Met schokbuis, niet verschoten
19910308	Vernhout 11, Boskant	1	Brisantgranaat van 2 inch mortier	Met schokbuis No 151/161
		2	Uitvoering VZA	Geen
		2	Rest schokbuis 152/162	Geen
		2	Staartstuk 3 inch mortier	Geen
		1	Brisantgranaat 7,5 cm Frans	Met prikbus, verschoten
		1	Handgranaat Mills No 36	Zonder beugel
		5	Brisantgranaten 40 mm	Zonder ontsteker, niet verschoten

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19910364	Perceel landbouwgrond tussen Vernhout en Nieuwenhuizen		Uitvoering VZA.	Verzoek om vooronderzoek.
19910373	Schijndelseheide	3	Brisantgranaten 8 cm mortier	Met schokbuis
19910466	't Sterrebos	1	Lichtgranaatschot van 60mm mortier	Met restant tijdbuis M65
19910739	Liempdenseweg 31	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier	Geen
19910844	Metterkampen/Boskant	3 4 1	Brisantgranaat 7,5 cm Antitankbrisantgranaat 75 mm Brisantgranaat 10,5 cm	Met AZ23 Met bodembuis M62 Met AZ 2
19910848	Metterkamp	2 1 5	Brisantgranaten 7,5 cm Handgranaat Mk II Klein-kalibermunitie	Met AZ23, niet verschoten Geen Geen
19910933	Eimbert onder het voetgangersbord te Nijnsel	1	Scherfhandgranaat Mk II	Geen
19910992	Bouwland	1 1	Rookgranaat van 25 ponder Klein-kalibermunitie	Met ontsteker, zonder rookpotten, verschoten Geen
19911002	Eendenputtenweg	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met ontsteker, verschoten
1991063	Dijksteegje 10	2 1	Schokbuizen No 117 en 119 Geweergranaat Nr. 30	Geen Geen
1991246	Van der Berk (boomkweker) Bestseweg	1	Staartstuk 3 inch mortier	Geen
19911271	Eendenputweg	1	Brisantgranaat 17 ponder	Met schokbuis No 257 (verschoten)
19911327	Slophoosweg 4, Olland	1	Rookgranaat van 25 ponder	Leeg, met restant ontsteker, verschoten
19911515	Koevering (ligt in duiker)	1	Handgranaat Mills No 36	Geen
19912942	Donderdonksedijk 12 (tuinderij)	1	Handgranaat Mills No 36	Incompleet
19920070	Buxtelseweg 2	1	Rookgranaat van 25 ponder	Met ontsteker, zonder rookpotten
19920125	Koeveringsedijk 41	1	Pantsergranaat van 17 ponder	Niet verschoten (Brits) met lichtspoor
19920148	Donderdonksedijk	3	Staartstukken 3 inch mortier	Geen
19920259	Koeveringsedijk	Ca 100 2 kg 1 2 1	Klein-kalibermunitie diverse Schertsvuurwerk Brisantgranaat van 3 inch mortier Brisantgranaat van 2 inch mortier Restant van vermoedelijke geweergranaat	Geen Geen Met schokbuis 152/162 Met schokbuis 151/161 Geen
19920335	Nabij Leunestraat	1	Brisantgranaat van 7 veld	Met prikbus (verschoten)
19920610	Corridor (zandpad)	16 3	Brisantgranaatpatronen van 40mm Brisantgranaten 40 mm	Met rest schokbuis Met rest schokbuis
19920899	Middelstesteeg 4	1	Handgranaat No 1C1	Geen
19921268	Liempdenseweg 39	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 117, verschoten
19921420	Schoorsehoefstraat 4	1	Antitankbrisantgranaat 7,5 cm	Met schokbuis, verschoten
19921438	De Bos	1 2	Brisantgranaat 60mm mortier Restanten van 2 inch mortier (lichtgranaat)	Met schokbuis M52, verschoten Geen

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19921839	Donderdonksedijk (in weiland)	1	Rookgranaat van 25 ponder	Met ontsteker, verschoten, leeg
19922010	In een veld achter een woonhuis (Huygensweg 5)	1	Rookgranaat 25 ponder	Verschoten, met tijdschokbuis No 221
19922530	Koeveringsedijk 33, fam. Visser	11 1	Brisantgranaat 2 inch mortier PIAT	Niet verschoten, met schokbuis 152/162 Niet verschoten
19922680	Fam. Visser, Koeveringsedijk 33	1 1	Brisantgranaat 2 inch mortier Staartstuk 3 inch mortier	Met schokbuis 151/161, niet verschoten Geen
19922796	Kinderbos 7, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis 162, niet verschoten
19930707	Schoorsehoef Hoogstraat	3 2	Schokbuis No 117 Schokbuis No 119	Niet verschoten Niet verschoten
19931614	Boomkwekerij de Boskamp	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Met schokbuis No 152/162
19931666	Boskamp	1	Rookgranaat van 25 ponder	Met rest ontsteker, verschoten, zonder rookpotten
19931866	Donderdonksedijk, Boskant	Ca 80 6 1 1	Patronen klein-kalibermunitie Noodseinen (ernstvuurwerk) Brisantgranaat 17 ponder 60 lbs raket SAP	Geen Geen Met schokbuis, niet verschoten Met bodembuis, zonder motor
19940576	Dondersedijk, boomkwekerij van den Berk	6	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis No 152/162 (niet verschoten)
19942362	Liempdenseweg Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 4.2 inch mortier	Met schokbuis 152/162, verschoten
19950093	Tussen de lichtmast en een bak aan de Boskantseweg 104 te Boskant	1	Brisantgranaat 8 cm mortier (Duits)	Compleet
19952306	Omgeploegd maisland	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met schokbuis No 119
19960327	Schijndelseheide 6	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met restant ontsteker ZtZ., niet verschoten
19960363	Constantijnstraat 15	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met rest ontsteker
19960371	Schijndelseheide te Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 117 (verschoten)
19961631	Boomkwekerij gebr. Van Berk	1	Handgranaat Mills No 36	Geen
19961861	Liempdenseweg 45	1	Grosse Gewehrpanzergranate 40	Geen
19962057	Damianenweg 8	1	Handgranaat Mk II (scherf)	Met ontsteker
19962205	Donderdonk 4	1	Brisantgranaat van 2 inch mortier	Incompleet
19970390	Aan de Huygensweg 5 aan de boskant	1	Brisantgranaat 7 Veld	Met restant ontsteker (niet verschoten)
19970526	Aan de Liempdenseweg 3	1	Brisantgranaat van 4.2 inch mortier	Met restant schokbuis No 152/162, verschoten
19970858	Ollandseweg 122	1	Fosforrubberbom van 30 lb	Vol, zonder ontsteker
19970976	Aan de Donderdonk 4	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Met restant schokbuis No 152/162, verschoten
19971168	Aan de Nijnselseweg	1	Antitankbrisantgranaat van 7,5 cm	Met schokbuis AZ.38, verschoten

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
19971652	Liempdenseweg 31	1	Brisantgranaat van 2 inch mortier	Verschoten, met restant 151/161
19971892	Aan de Koeveringsedijk 41	18 1	Pantsergranaat van 17 ponder Rookgranaat 75mm	Niet verschoten Bodemuitstralend (verschoten)
19971992	Aan de Donderdonk	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier	Met WgrZ.38, vermoedelijk niet verschoten
19972093	Slophorst	1	Rookgranaat 25 ponder	Met tijdschokbuis No 221, verschoten
19972474	Veghelseweg 33	1	Handgranaat Mk II	Geen
19980529	Gillenbrake 11, Sint-Oedenrode	1	Oefenbommetje (restant)	Mk 106/5 pond
19980543	Nieuwstraat 18, Sint-Oedenrode	1	Staatstuk 3 inch mortier	Geen
19980751	Aan de Oranje Nassaulaan 106	1	Buisgatschroef	Geen
19980799	Zwembadweg 21	1	Schokbuis No 119	Restant
19980947	Laarsweg, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 8,8 cm	Met rest ontsteker Dopp.Z. S/60, verschoten
19980975	Oranje Nassaulaan 105	1	Neusplug	Geen
19981564	't Achterom, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 3.7 inch	Geen
19981599	Bestseweg, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Geen
19981623	Handelsweg 13a	1	Schokbuis No 117 Mk III	Niet verschoten
19982344	Ollandseweg, Sint-Oedenrode	1	Staatstuk van 3 inch mortier	Leeg
19990371	Donderdonk 4	47	Brisantgranaten 60mm mortier	Met schokbuis M52
19990665	Veerseheide	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier	Met WgrZ. 38
19990666	Huisakkerweg 2	1	Handgranaat Mk II	Geen
19990670	Schootsedijk	1	Antitankbrisantgranaat 10,5 cm	Zonder ontsteker, zonder windkap, verschoten
199901329	Schijndelseweg 6	2 4 2 34 67 3 1 86	Panzerfaust Klein (30) Geweerganaat Nr. 30 Geweerganaat Nr. 40 Brisantgranaat van 2 cm Brisantgranaatpatroon 2 cm Klein-kalibermunitie Restant huls van 8,8 cm Huls van 2 cm	Geen Geen Geen Niet verschoten Geen Geen Geen Geen
19992209	Damianenweg 26	1	Rookgranaat van 25 ponder	Verschoten, leeg
20000182	Schijndelseweg perceel 40-42	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met restant schokbuis, niet verschoten
20000547	Kasteellaan	1	Brisantgranaat 60mm mortier	Met schokbuis M52B1
2000600	Schijndelseweg 50	1	Brisantgranaat 10,5 cm	Met schokbuis AZ.23 (verschoten)
2000680	Scheidingsweg 6	1	Brisantgranaat 10,5 cm	Met schokbuis AZ.1 (verschoten)
2000861	Everseakkerpad	1	Brisantgranaat van 15 cm	Met AZ.1 (verschoten)
2000955	Liempdenseweg-Metterkampen	1 1	Antitankbrisantgranaatraket 2.36 inch Staatstuk 3 inch mortier	Oud type Geen
20001123	Kofferen 30a	1	Brisantgranaatpatroon van 75mm	Geen
20001348	Huygensweg 5	1	Rookgranaat 25 ponder	Met tijdschokbuis No 221, verschoten

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
20001497	Kortener 54	Ca 35	Klein-kalibermunitie, diversen	Geen
20001635	Kruidenlaan 69	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met restant ontstekingsinrichting
20001810	Rooise heide 12	1	Brisantgranaat 4.5 inch met restant schokbuis No 231	Niet verschoten
20002054	Bikkelkampen, ca. 500 meter van perceel 20	1	Brisantgranaat van 8 cm mortier	Met WgrZ. 38 sT zonder voortdrijfslading
20002070	Donderdijksedijk/Hazelaarstraat	1	Scherfhandgranaat No 36 (Mills)	Compleet
20002075	Nijnselseweg 19. Betreft een berg zand afkomstig uit Best. Verschillende meldingen op verschillende plaatsen mbt CE	1	Brisantgranaat 15 cm	Met schokbuis AZ.1, verschoten
20002383	Nijnselseweg 19	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met restant schokbuis No 152/162, niet verschoten
		Ca. 30	Klein-kalibermunitie, diverse	Geen
20010864	Morgenstraat, Sint-Oedenrode	1	Rookgranaat van 25 ponder	Zonder rookpotten, verschoten, met restant Tijdschokbuis No 221 serie
20011158	Donderdonk 4	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis No 152/162 (niet verschoten)
20011563	Donderdonksedijk	1	Aanvalshandgranaat No 69	Met ontsteker No 247
20011564	Donderdonk	1	Scherfhandgranaat Mills No 36	Geen
20011698	Sloef 4	1	Brisantgranaat 7,5 cm flak tijdbuis 30/45 M30	Verschoten
20011821	Braak 15	1	Brisantpantsergranaat 5 cm met bodembuis fur 5 cm	Geen
20020041	Zijtaartseweg tussen 12 en 17, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 5.5 inch	Zonder ontsteker, niet verschoten
20020071	Hoogstraat 71, Sint-Oedenrode	1	Scherfhandgranaat Mk II	Zonder ontstekingsmechanisme
20021158	Scheperweg 1, weiland, Sint-Oedenrode		Vooronderzoek voor locaties Nieuwstraat 28 te Olland (locatie 1), Nieuwstraat 26 (locatie 2).	Advies om niet tot opsporingsactie over te gaan, maar locatie als verdacht gebied te registreren (bij gemeente)
20021159	Scheperweg 1, weiland, Sint-Oedenrode		Vooronderzoek voor locaties Nieuwstraat 28 te Olland (locatie 1), Nieuwstraat 26 (locatie 2).	Advies om niet tot opsporingsactie over te gaan, maar locatie als verdacht gebied te registreren (bij gemeente)
20021213	Veghelseweg Sint-Oedenrode	3 41 18 12 3 Ca. 1500	Antitankbrisantgranaat PIAT Brisantgranaat 2 inch mortier Rookgranaat 2inch mortier Lichtgranaat 2 inch mortier Slagpijpje Klein-kalibermunitie, diverse	Niet verschoten Met schokbuis No 151/niet verschoten Niet verschoten Niet verschoten Non-elektrisch Geen
20021234	Industrieweg 13, in bouwput	3 7	Brisantgranaat 25 pr m/sb No 119 Huls 25 pr z/vdl	Niet verschoten Geen
20021306	Industrieweg 13, terrein FERBA Nijnsel	1	Brisantgranaat 25 pr met sb No 117	Geen

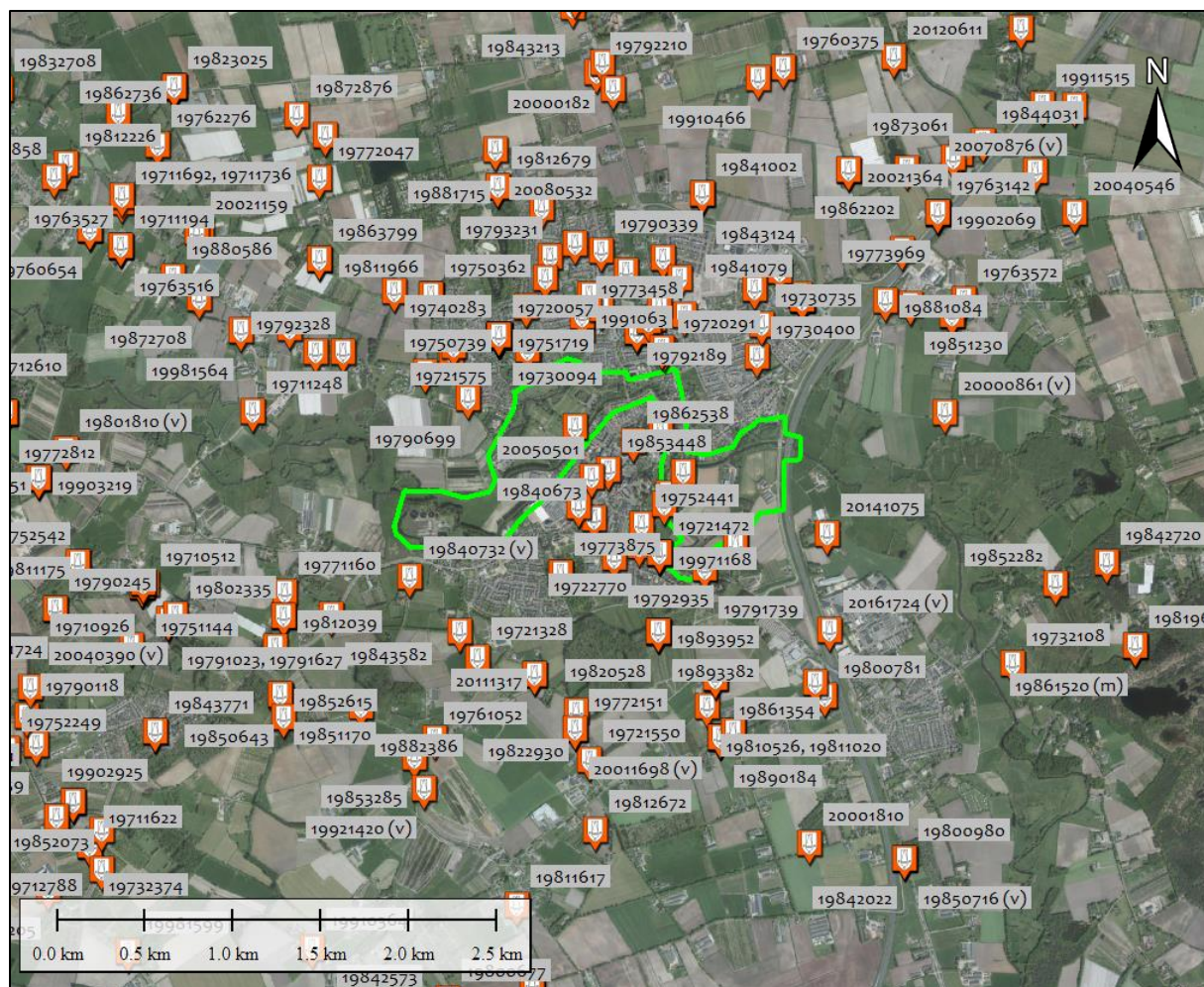

MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
20021364	Fitzelsteeg	2	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis No 152/162
20030349	Donderdonk 4, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Zonder ontsteker
20030449	Braak, Sint-Oedenrode	1	Brisantpantsergranaat van 4,7 cm	Met bodembuis, niet verschoten
20031358	Fresselseakkers 3a	1	Brisantgranaat van 7,5 cm (Frans)	Met tijdbuis, verschoten
20040390	Kremselen, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat 7,5 cm	Met rest ontsteker, verschoten
20040404	Hoogstraat, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 15 cm	Met AZ23 Umg. (verschoten)
20040546	Zijtaartseweg 17, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met rest Dopp.Z. 30/60, verschoten
20040746	Oranje Nassaulaan 131	1	Schokbuis No 117	Geen
20040912	Nijnselseweg 38, t.o.v. Meulengraaf Beton	1	Brisantgranaat 7 TL	Met rest ontsteker, verschoten
20041324	Koeveringsedijk 41	17 1	Staartstuk 3 inch mortiergranaat Ballistische kap	Geen Met indringingskap afkomstig van 7,5cm
20050501	Hoefstraat 9a, Sint-Oedenrode	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met rest ontsteker
20070434	Weiland aan de Paardenbloem in Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Met restant schokbuis 152/162, verschoten
20070569	Koeveringsedijk 10	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met restant ontsteker
20070876	Koeveringslaan 8	1	Brisantgranaat van 8,8 cm	Met restant ontsteker, verschoten
20071355	Lindendijk 33a, Sint-Oedenrode	1	Handgranaat Mk II	Met ontsteker
20080288	Schijndelseweg 38, Sint-Oedenrode	1	Brisantgranaat van 3 inch mortier	Met restant schokbuis No 152/162
20080532	Kruising Vogelwikke nabij zwembad	1	Scherfhandgranaat	Met rest ontsteker
20081497	Hulst 17, erf	1	Brisantgranaat van 81mm mortier	Compleet
20081515	Scheidingsweg 6	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 117, verschoten
20111317	Vogelenzang 12	5 5 5 5 5 5 5	Rookgranaat, 2 inch mortier Grondkardoes voor 2 inch mortier Restant springrookhandgranaat met restant Alzijdige ontsteker No 247 Springrookhandgranaat No 77 Schokbuis No 426 voor antitankbrisantgranaat voor PIAT Slagpijpjes non-elektrisch Antitankbrisantgranaat voor PIAT	Niet verschoten Geen Geen Geen Geen Geen Niet verschoten
20120329	Diependaal 56	1	Pantsergranaat dubbele kap (Mk12) van 17 ponder	Niet verschoten
20120611	Heisteeg 8	3 3 3	Restant schokbuis Schokbuis No 119 Schokbuis No 117	Geen Geen Geen
20130648	De Menten	1	Handgranaat no 69 met ontsteker no 247	Geen
20131639	Borchmolendijk	3 3 3 3	KKM, diverse kalibers Pistool Loop in koker Brisantpantsergranaatpatroon 40L60,	Geen Geen Geen

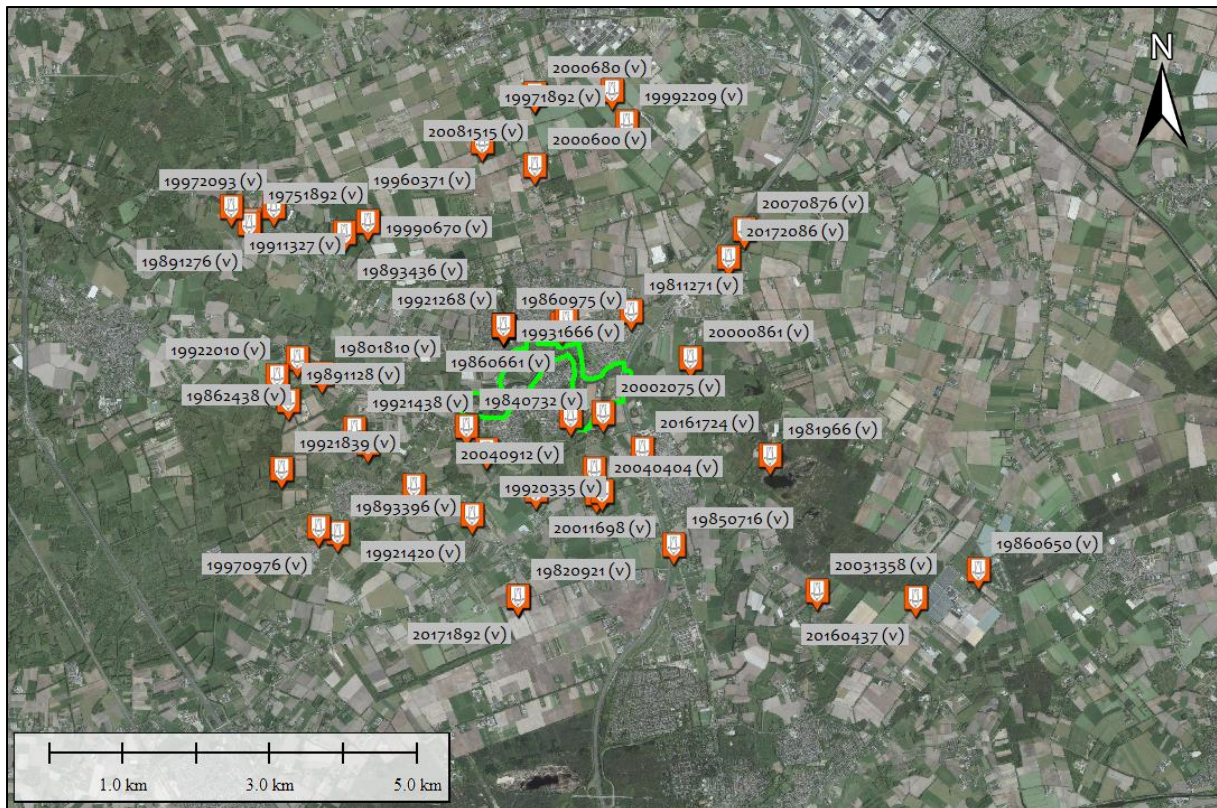
MORA	LIGPLAATS	AANTAL	BENAMING/SOORT	BIJZONDERHEDEN
				Zonder ontstekingsdop
20140599	Leenderweg	1	Brisantgranaat van 3.7 inch	Verschoten, met restant ontsteker 207 / 208
20141075	Kerkdijk-Zuid 18	1	Schokbuis no 119	Met overdrager
20151303	Dommelpark 1	1	Scherfhandgranaat No 1	Geen
20151800	Onder de fietsersbrug, Corridor ter hoogte van nr. 17 (rechts van de brug)	1	Brisantgranaat van 25 ponder	Met schokbuis No 119, verschoten
20160179	Houtsestraat 5	1 1	Tijdschokbuis No 222 Springrookhandgranaat M15 (witte fosfor)	Geen Zonder ontsteker
20160437	Vossenbergweg	1	Brisantgranaat 7,5 cm	Met restant ontsteker (Frans), verschoten
20160613	Houtsestraat	5	Schokbuis, No 119	Geen
20160709	Houtsestraat	1	Schokbuis No 119	Met overdrager (verschoten)
20161407	Scheidingsweg (zandweg)	6 4	Klein-kalibermunitie Staartstuk 3 inch mortier	Geen Geen
20161453	Corridor 7	1	Scherfhandgranaat Mk II	Met restant ontsteker
20161724	Kerkdijk Zuid 18, Nijnsel (Sint-Oedenrode)	1	Brisantgranaat 25 ponder	Met mechanische tijdbuis No 208 (verschoten)
20170576	Sort (onverharde weg)	1	Brisantgranaat 3 inch mortier	Met schokbuis No 152/162 (verschoten)
20170641	Eenkhorn	5	Brisantgranaat 25 ponder	Met schokbuis No 119 (niet verschoten)
20170650	Damianenweg	1	Restant schokbuis No 119	Leeg
20170785	Broekdijk 5	1	Brisantgranaat 4.2 inch mortier (streamline)	Met restant schokbuis No 152 (verschoten)
20171643	Nijnselseweg	1	Scherfhandgranaat Mk II A1	Geen
20171892	Airborneweg naast perceel 51	1 1	Brisantgranaat 3.7 inch Brisantgranaat 60mm mortier	Met restant mechanische tijdbuis No 208 (verschoten) Schokbuis M52 serie (verschoten)
20172086	Lieshoudsedijk thv Nr 7	1	Brisantgranaat van 5.5 inch	Met restant ontsteker (verschoten)

Uit de meldingen van de EODD blijkt dat in de gemeente Sint-Oedenrode sinds 1971 meer dan 500 maal CE zijn aangetroffen. Over het algemeen betreffen deze CE geschutmunitie en ontstekingsinrichtingen, maar ook enkele tientallen hand- en geweergrenaten. Een deel van de aangetroffen (brisant)granaten is in verschoten toestand aangetroffen. De aanwezigheid van deze CE vormt een indicatie voor het plaatsvinden van artilleriebeschietingen met diverse kalibers, hetgeen reeds is gebleken uit het overzicht met oorlogshandelingen en de vondsten van de MMOD.

Figuur 14. Meldingen van de EODD in de omgeving van het projectgebied. Bron: EODD, bron satellietbeeld: World Imagery.

Van de in totaal ca. 560 geraadpleegde meldingen van de EODD is in ruim 50 gevallen de verschijningsvorm van de aangetroffen CE (geschutmunitie) geregistreerd. Op onderstaande figuur zijn alle meldingen weergegeven waarbij sprake is van één of meer CE in de vorm van verschoten geschutmunitie, van diverse kalibers.

Figuur 15. Meldingen van de EODD waarbij sprake is van CE in de vorm van verschoten geschutmunitie van diverse kalibers, zowel Duits als geallieerd. Bron satellietbeeld: World Imagery.

Deze meldingen vormen een aanvullende indicatie voor het plaatsvinden van artillerie- en mortier-beschietingen. De grootste (sub)soort CE die door de EODD werd geregistreerd betreft brisantgranaten van 15 cm (Duits). Reeds op 23 november 1940 werd melding gemaakt van het achterblijven van granaten van dit kaliber te Heikant (zie onderdeel: Resultaten archief- en literatuuronderzoek). De meldingen van de EODD dateren uit 2000 (2 maal) en 2004. Daar 15 cm het grootste kaliber is dat werd aangetroffen, is de brisantgranaat met deze omvang als uitgangspunt genomen voor de afbakening van het verdachte gebied in verticale dimensie.

Collectie mijnenveldkaarten, leg- en ruimrapporten EODD

In de collectie mijnenveldkaarten, leg- en ruimrapporten van de EODD zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van mijnenvelden binnen het projectgebied. Wel is er in de *nabijheid* van het projectgebied sprake van een geregistreerd mijnenveld.

BLAD./VELD.	LIGPLAATS	DATUM GERUIMD	AANTAL	BENAMING/SOORT
18NW/57	Omgeving Heuvel (straat) Sint-Oedenrode	8 november 1945	20 4	AT mijnen Mk I Tellerminnen
18NW/57	Omgeving Heuvel (straat) Sint-Oedenrode	8 november 1945	12 28 30 3 2	granaten 7,5 cm ontstekers granaten 5 cm mortiergranaten handgranaten

In het ruimrapport behorende bij veld 18/NW57 zijn naast de gevonden mijnen ook enkele andere CE geregistreerd. Het mijnenveld heeft geen invloed op het projectgebied, maar de vondst van de

overige CE vormt nog een indicatie voor het achterblijven van aanzienlijke hoeveelheden CE in Sint-Oedenrode en omgeving.

Figuren 16 & 17. Ruimrapport behorende bij veld 57 (blad 18 N.W.). Hierop staan de aangetroffen mijnen, maar ook de overige aangetroffen CE vermeld. Rechtsboven de ligging van het mijnenveld ten opzichte van de huidige topografie. Bron: Collectie mijnenveldkaarten, leg- en ruimrapporten EODD.

4. Luchtfotoanalyse

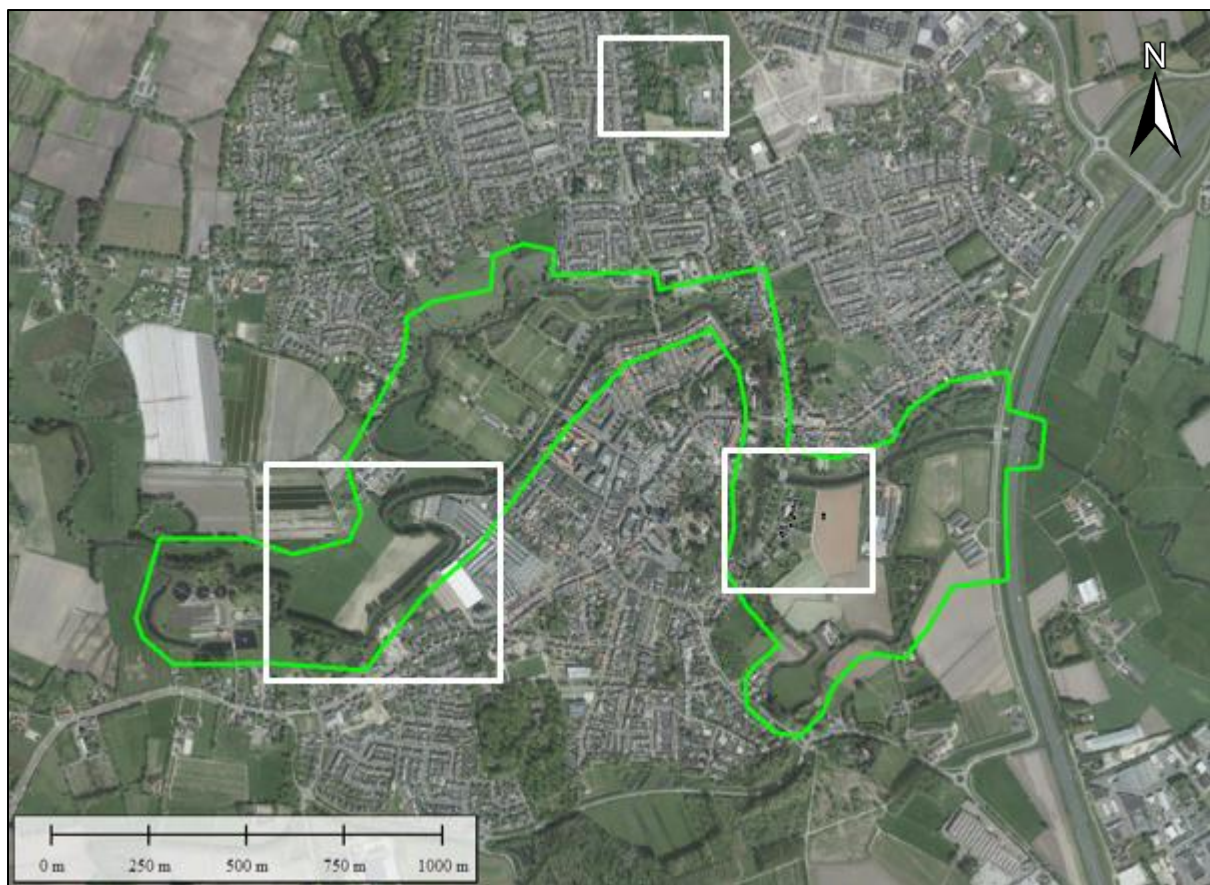
Algemeen

Ten behoeve van dit vooronderzoek is een aantal luchtfoto's door BeoBOM geanalyseerd. Deze luchtfoto's zijn geïnterpreteerd op de aanwezigheid van schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen en militaire werken. De vervolgens geraadpleegde luchtfoto's dateren van 19 april 1944, 19 september 1944 en 23 december 1944. In onderstaande tabel wordt het geheel van geraadpleegde luchtfoto's weergegeven.

Luchtfotonummer(s)	Sortie	Datum	Schaal	Kwaliteit	Dekking	Bron
1078	US 7PH GP BB63	19 april 1944	Onbekend	Redelijk	100%	DOTKA
4296	106G-3013	19 september 1944	Onbekend	Matig	100% ⁹⁴	TOPOD
4414	106G-3002	19 september 1944	1/9.500	Goed	100%	LUFT
3034, 4034	7-3702	23 december 1944	1/13.000	Goed	100%	LUFT

Resultaat luchtfotoanalyse

Op het verzamelde luchtfotomateriaal zijn enkele oorlogsgelateerde verstoringen waargenomen. Deze verstoringen zullen hieronder nader worden omschreven. In onderstaande figuur zijn de locaties weergegeven.

Figuur 18. De verschillende locaties waar sprake is van verstoringen als gevolg van oorlogshandelingen. Bron satellietbeeld: World Imagery.

⁹⁴ In combinatie met luchtfoto 4414 van dezelfde datum.

Beschietingen

Ondanks de intensiteit van de gevechten te Sint-Oedenrode in september 1944 is de zichtbare oorlogsschade aan het landschap tijdens *Market Garden* vrij gering. Op het luchtfotomateriaal van 24 december 1944 zijn meer verstoringen te zien, maar is wederom de waarneembare schade vrij gering. Er zijn geen duidelijke sporen van artillerie- en/of mortierbeschietingen zichtbaar. Mogelijk is dit het gevolg van herstelwerkzaamheden die in de periode oktober-december zijn uitgevoerd.

Figuur 19. Ter plaatse van het huidige perceel Pijnhorstweg 4 is op 19 september 1944 is rook zichtbaar, afkomstig van als gevolg van de op 17 en 18 september plaatsvindende beschietingen of grondgevechten in brand geraakte bebouwing. Deze locatie is gelegen op circa 500 meter ten noorden van het projectgebied. Luchtfotonummer: 4414.

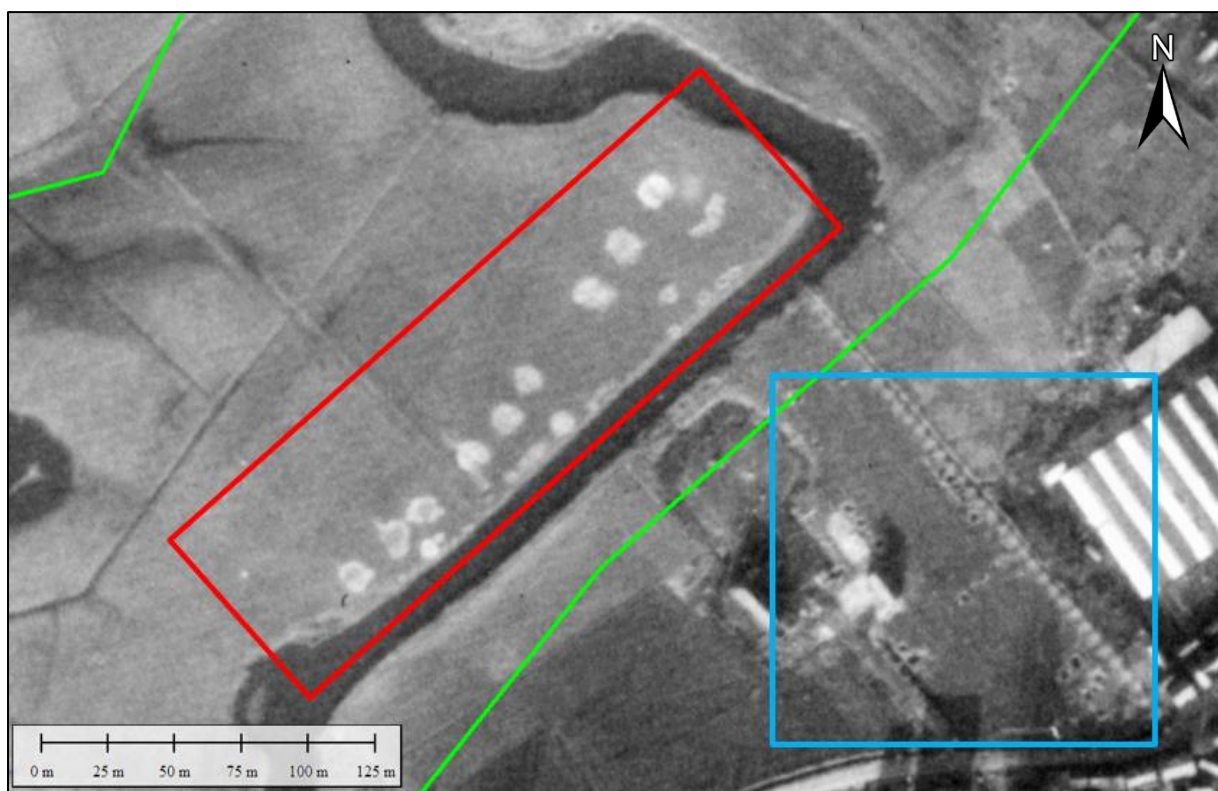
Stellingen/schuttersputten

Op het luchtfotomateriaal van 19 september 1944 zijn slechts enkele oorlogsgelateerde verstoringen waargenomen. Het gaat hierbij om verschillende schuttersputten en wapenopstellingen op diverse locaties in Sint-Oedenrode. Deze zijn met name zichtbaar langs de huidige 'Corridor'. Het luchtfotomateriaal dat de westelijke helft van het projectgebied dekt is van te geringe kwaliteit om dergelijke verstoringen goed te kunnen waarnemen.

Figuur 20. Ter hoogte van perceel Corridor 7 zijn op 19 september verschillende verstoringen in de vorm van schuttersputten zichtbaar. Luchtfotonummer: 4414.

Op het luchtfotomateriaal van 23 december 1944 zijn eveneens verschillende verstoringen zichtbaar. Ten noordwesten van de Dommel, direct ten zuiden van de 'Bocht van Ahrend', zijn verschillende verstoringen zichtbaar. Deze verstoringen betreffen mogelijk geschutopstellingen met daarbij behorende onderkomens voor personeel en munitieopslagplaatsen. Ten zuidoosten van de Dommel, nabij de tegenwoordig niet meer aanwezige boerderij, zijn verschillende schuttersputten zichtbaar.

Figuur 21. De langs de Dommel waargenomen verstoringen, hoogstwaarschijnlijk geschutopstellingen, op 23 december 1944. Ten zuidoosten van de Dommel, nabij de inmiddels verdwenen boerderij, zijn verschillende schuttersputten zichtbaar. Luchtfoto 4034.

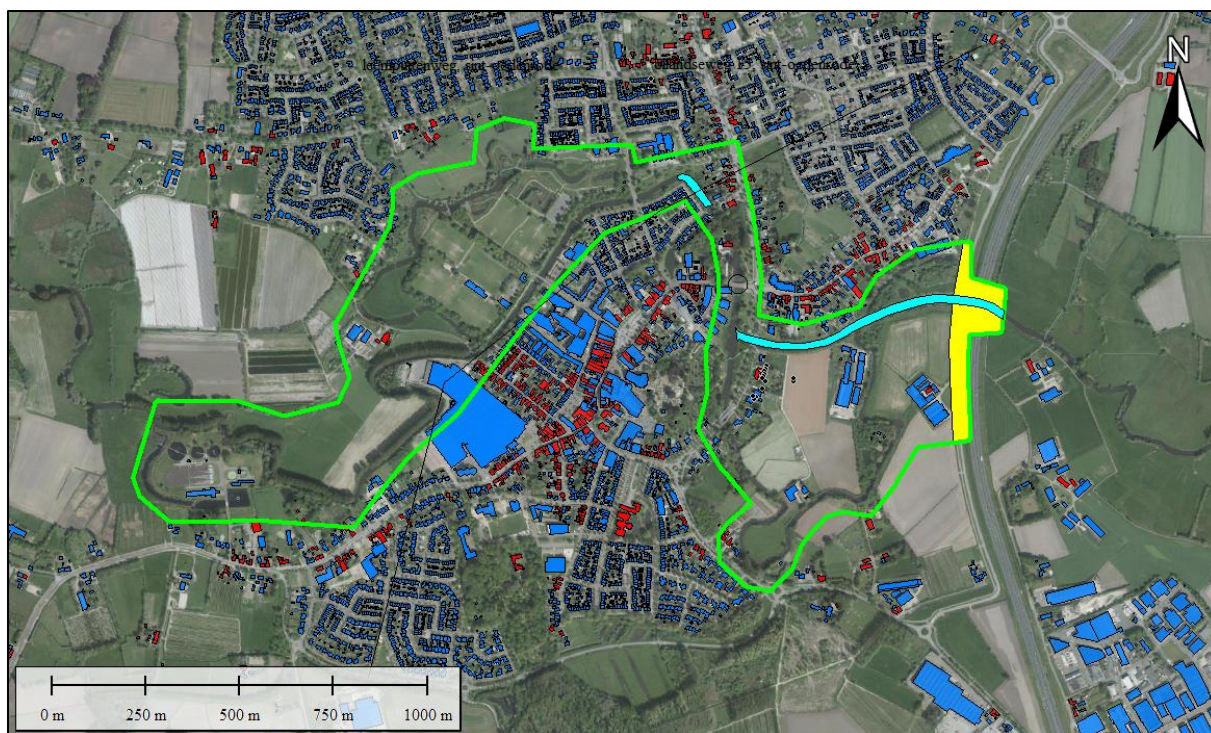
5. Landschapsanalyse

Algemeen

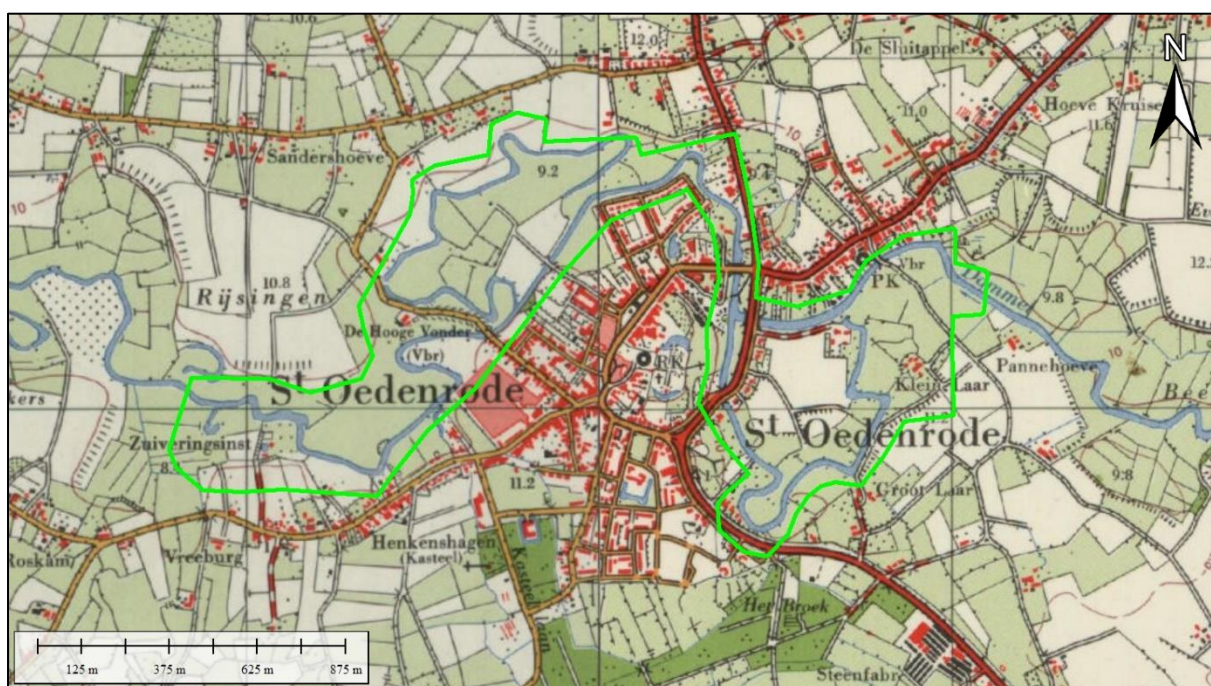
Ten behoeve van het in kaart brengen van verstoringen in het landschap, als gevolg van oorlogshandelingen, voert BeoBOM standaard een landschapsanalyse uit met behulp van historisch kaartmateriaal, satellietbeelden, luchtfotomateriaal uit de periode 1940-1945, BAG-gegevens (Basisregistraties Adressen en Gebouwen) en LIDAR. LIDAR staat voor *Light Detection and Ranging* of *Laser Imaging Detection And Ranging*, en houdt in dat hoogteverschillen in het landschap in kaart worden gebracht middels laserpulsen. Door hoogteverschillen te analyseren, kunnen verstoringen zoals bomkraters of verdedigingswerken in sommige gevallen worden opgespoord. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan hoogteverschillen in het landschap, die niet zichtbaar zijn op luchtfoto's door bebossing of andere vegetatie. Ook hoogteverschillen die niet met het menselijk oog zichtbaar zijn, zijn wel zichtbaar als LIDAR wordt ingezet. Naast het in kaart brengen van mogelijke verstoringen als gevolg van oorlogshandelingen, wordt LIDAR hier eveneens toegepast om de naoorlogse bodemroering in kaart te brengen. Naoorlogs opgehoogde gebieden onderscheiden zich duidelijk, wanneer LIDAR wordt toegepast. In de volgende paragraaf worden de resultaten van deze analyse besproken.

Naoorlogse bodemroerende werkzaamheden

Om na te gaan in hoeverre rond het projectgebied (ingrijpende) bodemroerende werkzaamheden hebben plaatsgevonden die mogelijk van invloed zijn op de mate van verdachtheid, zijn de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog, historisch kaartmateriaal en een modern satellietbeeld met elkaar vergeleken. Daarnaast is gebruik gemaakt van BAG-gegevens (Basisregistratie Adressen en Gebouwen). Het analyseren van naoorlogse bodemroering is niet alleen relevant wanneer het gaat om het in kaart brengen van naoorlogs geroerde bodemlagen waarin mogelijk zonder aanvullend onderzoek kan worden gewerkt, ook zegt naoorlogse bodemroering iets over hoe verdacht een gebied precies is. Bijvoorbeeld: een bron stelt dat plaats X is beschoten door artillerie, echter kan niet exact worden aangetoond welk gebied nu is getroffen. Als de omgeving van plaats X in 1945 uit weiland bestond en in 2019 uit volledig volgebouwde woonwijken waarbij voor zover bekend tijdens de werkzaamheden nimmer CE zijn aangetroffen, dan valt mogelijk te concluderen dat dit gebied niet is getroffen door artilleriebeschietingen. In die zin kan het in kaart brengen van naoorlogse bodemroering dus als contra-indicatie dienen en is ook het onderzoeken van de omgeving van het spoor (waar niet gewerkt zal worden) van relevantie voor het onderzoek. Onderstaande afbeeldingen tonen de situatie rond het projectgebied in de oorlogsjaren vergeleken met de huidige situatie, gevolgd door de BAG-gegevens.

Figuur 22. Binnen het projectgebied hebben sinds de Tweede Wereldoorlog omvangrijke en ingrijpende bodemroerende werkzaamheden plaatsgevonden. In rood de bebouwing van voor 1945, in blauw die van na 1945. In geel is de aanleg van de Rijksweg A50 weergegeven. De loop van de Dommel is op enkele plaatsen aangepast, als hier weergegeven in lichtblauw. Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen; World Imagery.

Figuur 23. De situatie binnen het projectgebied weergegeven op kaartmateriaal uit 1969. Bron kaartmateriaal: topotijdreis.nl

Figuur 24. De situatie binnen het projectgebied weergegeven op kaartmateriaal uit 1984. De loop van de Dommel is sinds 1969 op verschillende plaatsen gewijzigd, met name nabij Eerschot. Bron kaartmateriaal: topotijdreis.nl

Figuur 25. De situatie binnen het projectgebied weergegeven op kaartmateriaal uit 1997. Bron kaartmateriaal: topotijdreis.nl

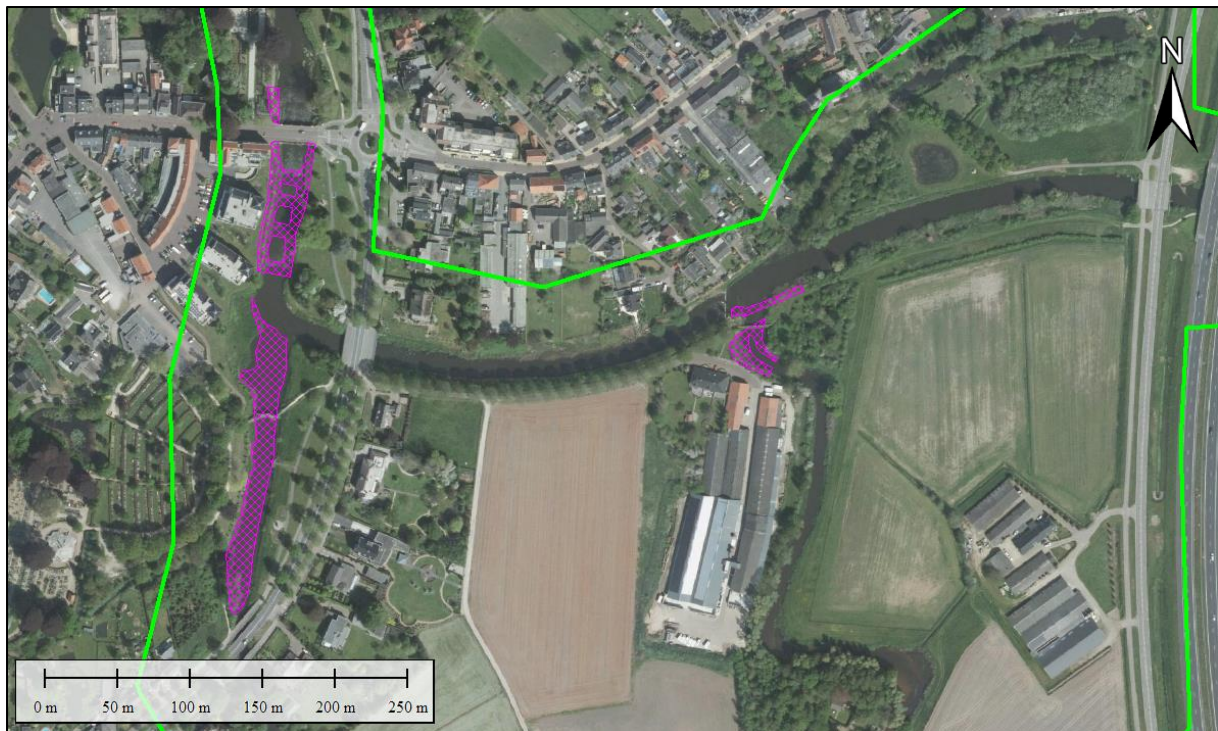

Figuur 26. De situatie binnen het projectgebied als weergegeven op kaartmateriaal uit 2006. De loop van de rivier de Dommel is sinds 1945 grotendeels gelijk gebleven. Bron kaartmateriaal: topotijdreis.nl

Via het Waterschap De Dommel zijn verschillende gegevens met betrekking tot naoorlogse baggerwerkzaamheden verkregen. In opdracht van het Waterschap de Dommel werd in de periode van 19 september tot 29 november 2007 waterbodemsanering uitgevoerd ter plaatse van de Dommel en de meander 't Laar te Sint-Oedenrode. Deze sanering vond plaats ter hoogte van de corridor. De resultaten van deze werkzaamheden zijn vastgelegd in de rapportage:

Waterschap de Dommel, *Sanering waterbodem Dommel en meander 't Laar te Sint-Oedenrode* (kenmerk 9R6806, d.d. 21 april 2008).

In onderstaande figuur zijn de contouren van de gesaneerde waterbodem weergegeven, gebaseerd op de in bovengenoemd rapport opgenomen tekening Plan Dotterbloem (Situering ontgravingen verontreinigde monsternamen. Tekeningnummer 6323-207. 31-01-2008).

Figuur 27. De verschillende bodemsaneringslocaties (paars) zoals opgenomen in de rapportage: Waterschap de Dommel, Sanering waterbodembodem Dommel en meander 't Laar te Sint-Oedenrode (kenmerk 9R6806, d.d. 21 april 2008). De hier getoonde locaties zijn tevens weergegeven op de CE bodembelastingkaart in bijlage 2. Bron satellietbeeld: World Imagery.

De gemiddelde laagdikte van de (sterk) verontreinigde waterbodembodem is gelegen tussen 0,30 en 0,90m. In de rapportage wordt het resultaat van de ontgraving van de verontreinigde bodembodem als volgt omschreven:

*‘De ontgraving van de verontreinigde waterbodembodem is uitgevoerd in de periode van 19 september 2007 tot en met 29 november 2007. Er is ontgraven tot de gewenste profielhoogtes’.*⁹⁵

De diepte tot waar de bodemsanering heeft plaatsgevonden is niet exact bekend. Op basis van de beschikbare gegevens is de invloed van de sanering te gering gebleven om de aanwezigheid van CE in de waterbodembodem geheel uit te kunnen sluiten.

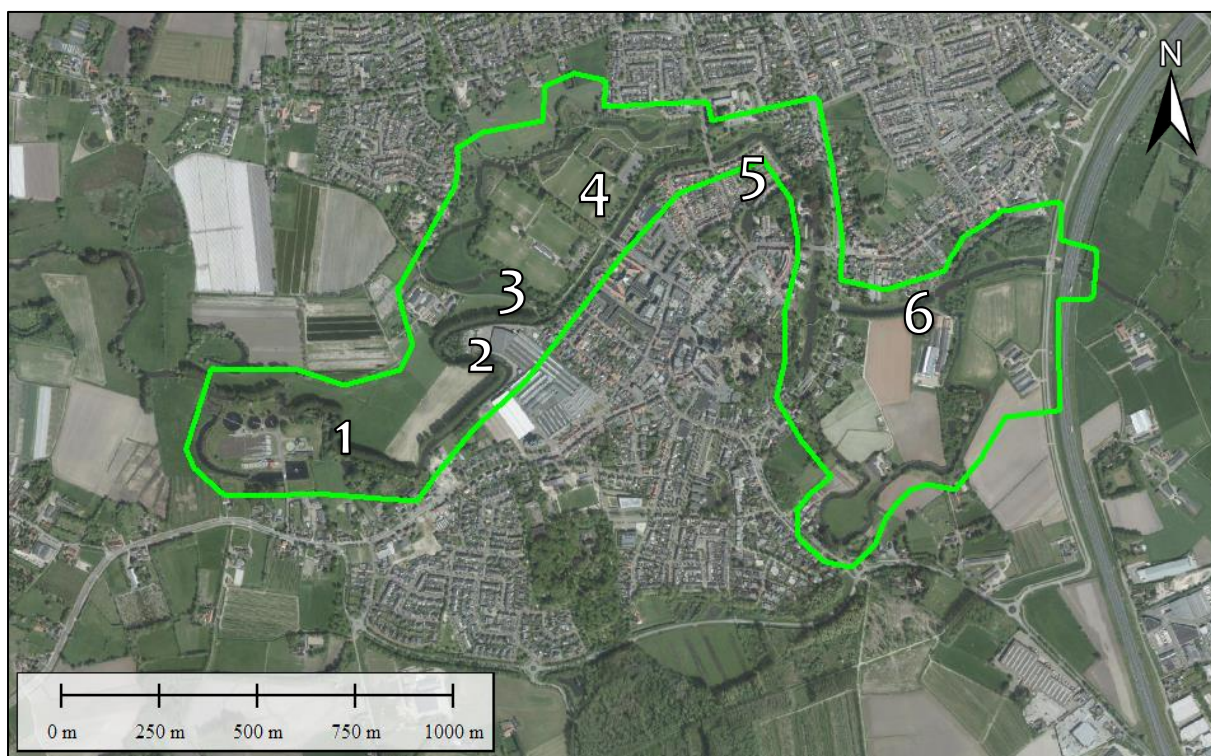
⁹⁵ Waterschap de Dommel, Sanering waterbodembodem Dommel en meander 't Laar te Sint-Oedenrode (kenmerk 9R6806, d.d. 21 april 2008), p. 8.

Resultaat vergelijking

Uit bovenstaande vergelijking blijkt dat de meest ingrijpende en omvangrijke bodemroerende werkzaamheden te Sint-Oedenrode buiten de contouren van het projectgebied hebben plaatsgevonden. Binnen het projectgebied zijn betrekkelijk weinig (ingrijpende) bodemroerende werkzaamheden uitgevoerd. De loop van de rivier de Dommel is sinds 1945 op twee plaatsen vrij ingrijpend gewijzigd. Aangenomen mag worden dat bij de hierbij gepaard gaande ontgraving van watergangen eventueel nog aanwezige CE zijn aangetroffen en geruimd. Blijkens het historisch kaartmateriaal is de hoogte van het maaiveld over het algemeen niet- of nauwelijks veranderd. Het maaiveld van de oevers is gelegen tussen de 8,40 en 9,00m+NAP. Het verloop van de maaiveldhoogte bedraagt 8,60m+NAP naar de bodem van de Dommel (ca. 5,50m+NAP). Deze en onderstaande gegevens zijn afkomstig uit het hydrologisch rapport van Ingenieursbureau Iv-Infra b.v., *Hoogwaterbescherming Sint-Oedenrode Eindrapport fase 2* met kenmerk: INFR170536-Ro6, 18 september 2018 (1 t/m 3) en het Actueel Hoogtebestand Nederland (4 t/m 6).⁹⁶

Nummer	Locatie	Hoogte t.o.v. NAP
1	Bocht tussen Ahrend en RWZI	Tussen 8,40m en 9,00m+NAP
2	Bocht bij Ahrend (buitenste deel) (binnenste deel)	Ca. 9,60m+NAP Ca. 9,90m+NAP
3	Cathalijnepad en omliggende percelen	Tussen ca. 9,20m+NAP en 9,60m+NAP
4	Sportpark De Neul	Ca. 9,30m+NAP
5	Omgeving Odaschool	Ca. 10,00m+NAP
6	Laar bovenstrooms	Ca. 9,20m+NAP

Figuur 28. Indicatie van de huidige maaiveldhoogten rond de Dommel. 1) Bocht RWZI tot Ahrend; 2) bocht van Ahrend; 3) Cathelijnepad e.o.; 4) sportpark De Neul; 5) omgeving Odaschool; 6) Laar bovenstrooms.

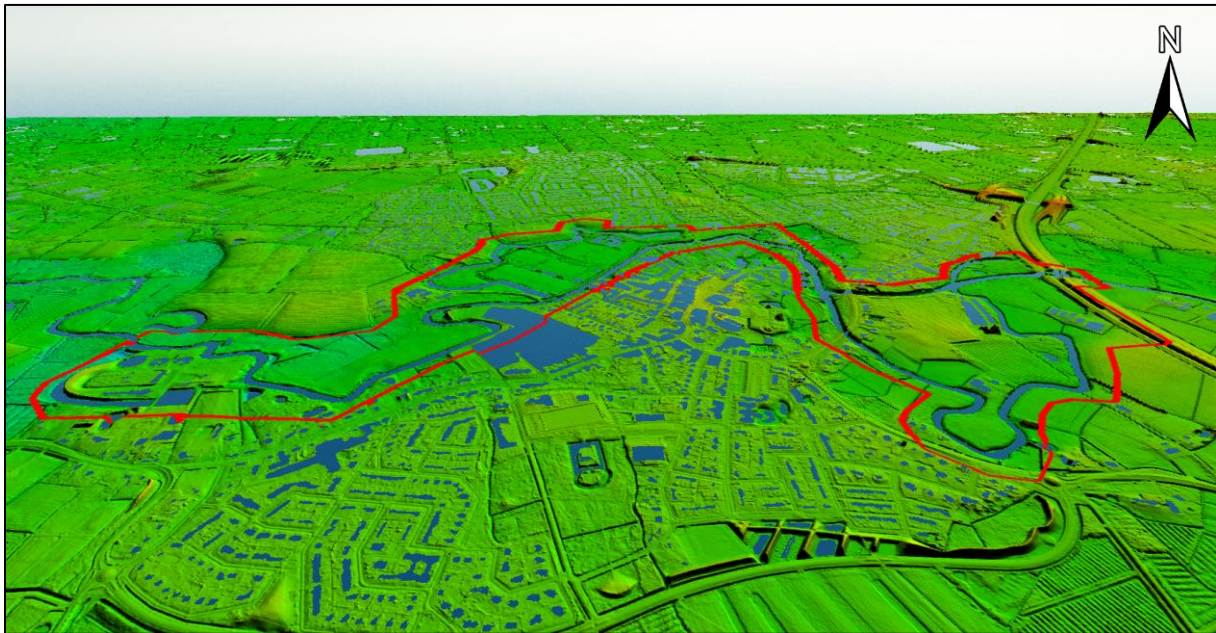
⁹⁶ ahn.nl.

In hoeverre er sprake is van een verdacht gebied en in hoeverre dit gebied op basis van naoorlogse bodemroering verkleind kan worden, wordt in hoofdstuk 6 bepaald.

Hoogteverschillen

Uit de analyse van het landschap middels LIDAR, zijn geen duidelijke verstoringen naar voren gekomen welke wijzen op oorlogshandelingen in de directe nabijheid van het projectgebied.

Figuur 29. Een overzicht van het projectgebied in LIDAR. Voor de zichtbaarheid is het projectgebied hier in rood weergegeven. Bron: PDOK.

6. Beoordeling en evaluatie bronnenmateriaal

Algemeen

Uit het geheel van geraadpleegde bronnen zijn enkele indicaties voor de mogelijke aanwezigheid van CE in de directe omgeving van het projectgebied naar voren gekomen. Hieronder is een overzicht opgenomen van de verschillende indicaties, contra-indicaties, leemten in de kennis en conclusies voor de aanwezigheid van CE binnen het projectgebied.

Indicaties

Op basis van het literatuur- en archiefmateriaal zijn de volgende aanwijzingen voor de aanwezigheid van CE in de omgeving van het projectgebied aangetroffen:

- 1) In de meidagen van 1940 werd de brug over de Dommel (Hambrug) vernield met een zware springlading;
- 2) Uit de geraadpleegde literatuur en archiefgegevens is gebleken dat in Sint-Oedenrode hevige gevechten en troepenbewegingen hebben plaatsgevonden, met name in september 1944. In diezelfde periode hebben geallieerde troepen in en rond Sint-Oedenrode verschillende stellingen en schuttersputten aangelegd;
- 3) Uit hetzelfde bronnenmateriaal is gebleken dat Sint-Oedenrode en de directe omgeving daarvan herhaaldelijk zijn getroffen door zowel Duitse als geallieerde artilleriebeschietingen. Als gevolg van deze beschietingen vrijwel het gehele grondgebied van de gemeente Sint-Oedenrode worden beschouwd als een 'gebied getroffen door een artillerie- en/of mortierbeschieting';
- 4) In het archief van de MMOD enkele tientallen meldingen van in- en rond Sint-Oedenrode achtergebleven CE aangetroffen. Een deel van deze meldingen bevestigen het plaatsvinden van artillerie- en mortierbeschietingen door diverse nationaliteiten met diverse kalibers geschutmunitie;
- 5) In Sint-Oedenrode zijn door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie sinds de Tweede Wereldoorlog meer dan 500 maal CE geruimd. In ca. 57 gevallen betroffen het CE in de vorm van verschoten geschutmunitie. Van een groot deel van de CE is de verschijningsvorm niet bekend, waardoor dit aantal hoogstwaarschijnlijk vele malen hoger ligt. Het maximale kaliber van het geheel aan aangetroffen CE is 15 cm (brisantgranaat 15 cm, Duits).

Contra-indicaties

De volgende contra-indicaties voor de aanwezigheid van CE zijn aangetroffen:

- 1) Na de Tweede Wereldoorlog zijn op verschillende locaties langs de Dommel bodemroerende werkzaamheden uitgevoerd;
- 2) De loop van de Dommel is op twee plaatsen gewijzigd. Aangenomen mag worden dat bij de ontgraving van de desbetreffende watergangen eventueel nog aanwezige CE zijn aangetroffen en geruimd;
- 3) In de oostzijde van het projectgebied hebben bodemroerende werkzaamheden plaatsgevonden in het kader van de aanleg van de Rijksweg A50. Aangenomen mag worden dat bij

de hier uitgevoerde bodemroerende werkzaamheden eventueel nog aanwezige CE zijn aangetroffen en geruimd.

Leemten in de kennis

De volgende leemten in de kennis zijn gesignaleerd:

Algemeen

- De ervaring leert dat niet alle archiefstukken de tand des tijds doorstaan, wat verschillende oorzaken kan hebben (onbewuste oorzaken zoals brand, of bewuste vernietiging van archiefstukken). Het is in principe mogelijk dat CE-gerelateerde informatie sinds 1945 verloren is gegaan. Hiermee samenhangend kan het eveneens voorkomen dat bepaalde gebeurtenissen, door verdwijning van de oorspronkelijke bron, niet meer getoetst kunnen worden en er enkel nog sprake is van een interpretatie van de oorspronkelijke bron (bijvoorbeeld in de literatuur). Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog worden verder niet alle gebeurtenissen vastgelegd, simpelweg omdat deze onopgemerkt bleven, of omdat deze niet de moeite van het vastleggen waard geacht werden.

Specifiek voor het projectgebied

- Niet alle in de bronnen genoemde oorlogshandelingen, kunnen aan een specifieke locatie worden gekoppeld;
- Het is aannemelijk dat ter plaatse van de Dommel sinds 1945 verschillende bodemroerende werkzaamheden in de vorm van baggerwerkzaamheden hebben plaatsgevonden. Wanneer deze hebben plaatsgevonden en tot welke diepte deze werkzaamheden zijn uitgevoerd is echter niet bekend;
- Niet alle naoorlogs gevonden/gemelde CE, konden aan een specifieke locatie worden gekoppeld. Ook voor sommige MORA's geldt, dat het niet altijd bekend is waar deze precies geplaatst dienen te worden. Dit geldt voornamelijk voor vondsten 'op het politiebureau' etc.

Mogelijk aan te treffen (sub)soorten CE

In het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn diverse feitelijke aanwijzingen aangetroffen voor de mogelijke aanwezigheid van CE binnen het projectgebied. In onderstaand overzicht zijn de diverse (sub)soorten CE opgenomen die reeds door de EODD en haar voorgangers te Sint-Oedenrode zijn geruimd. Dit overzicht is niet limitatief.

Soort	Benaming	Toestand	Nationaliteit
Geschutmunitie			
Geschutmunitie	Brisantgranaat 15 cm (Umg)	Verschoten	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 5,5 inch	Verschoten	Brits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 4,5 inch met schokbuis No 231	Niet verschoten /achtergelaten	Brits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 10,5 cm	Verschoten	Duits
Geschutmunitie	Antitankbrisantgranaat 10,5 cm met AZ.38	Verschoten	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 4,2 inch mortier met schokbuis M152	Verschoten	Brits

Soort	Benaming	Toestand	Nationaliteit
Geschutmunitie	Brisantgranaat 10 cm	Onbekend	Tsjechisch
Geschutmunitie	Brisantgranaat 3,7 inch Mechanische Tijdbuis No 207/208	Verschoten	Brits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 8,8 cm	Onbekend	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 8,8 cm met Dopp.Z. S/60	Verschoten	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 25 ponder met schokbuis No 117	Onbekend	Brits
Geschutmunitie	Rookgranaat 25 ponder	Verschoten	Brits
Geschutmunitie	Springrookgranaat 81mm mortier	Verschoten	Amerikaans
Geschutmunitie	Brisantgranaat 3 inch mortier	Verschoten	Brits
Geschutmunitie	Springrookgranaat 3 inch mortier met schokbuis No 151/161	Onbekend	Brits
Geschutmunitie	Pantsergranaat 17 ponder met dubbele kap (Mk 12)	Niet verschoten/ achtergelaten/ gedumpt	Brits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 8 cm mortier met WgrZ. 38		Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 7,5 cm met prikbus	Verschoten	Nederlands
Geschutmunitie	Brisantgranaat 7,5 cm met tijdbuis 30/45 M30	Verschoten	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 7,5 cm	Verschoten	Frans
Geschutmunitie	Brisantgranaat 7,5 cm	Verschoten	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 75 mm met schokbuis M48	Niet verschoten	Geallieerd
Geschutmunitie	Brisantgranaat 7 TI (7 Staal)	Verschoten	Nederlands
Geschutmunitie	Brisantgranaat 60mm mortier met schokbuis M52	Verschoten	Amerikaans
Geschutmunitie	Pantsergranaat 57mm	Niet verschoten	Amerikaans
Geschutmunitie	Pantsergranaat 6 ponder met schokbuis No 244	Verschoten/ achtergelaten/ gedumpt	Brits
Geschutmunitie	Lichtgranaat 2 inch mortier	Verschoten	Brits
Geschutmunitie	Rookgranaat 2 inch mortier	Niet verschoten /achtergelaten	Brits
Geschutmunitie	Brisantpantsergranaat 5 cm met bodembuis	Onbekend	Duits
Geschutmunitie	Brisantgranaat 40 mm	Onbekend	Geallieerd
Geschutmunitie	Brisantpantsergranaatpatroon 40mm L/60	Achtergelaten/ gedumpt	
Geschutmunitie	Brisantgranaat 20mm	Onbekend	Geallieerd
Geschutmunitie	Brisantgranaat 2 cm	Onbekend	Duits
Mijnen			
Landmijnen	Mk V (antitank)	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Landmijnen	No 75 'Hawkins' mijn	Onbekend	Brits
Landmijnen	Tellermine 42	Achtergelaten/ gedumpt	Duits
Handgranaten			
Handgranaten	Handgranaat Mk II	Achtergelaten/ gedumpt	Geallieerd
Handgranaten	Mills No 36	Onbekend	Brits
Handgranaten	Handgranaat M39 (ei)	Achtergelaten/ gedumpt	Duits
Handgranaten	Springrookhandgranaat No 77	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Handgranaten	Rookgranaat No 80	Onbekend	Brits

Soort	Benaming	Toestand	Nationaliteit
Handgranaten	Springrookhandgranaat met ontsteker No 247	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Handgranaten	Handgranaat No 69 met ontsteker No 247	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Handgranaten	Scherfhandgranaat No 1	Achtergelaten/ gedumpt	Onbekend
Handgranaten	Springrookhandgranaat M 15 (witte fosfor)	Achtergelaten/ gedumpt	Amerikaans
Geweergranaten			
Geweergranaten	Geweergranaat	Onbekend	Duits
Geweergranaten	Antitankgeweergranaat No 85	Onbekend	Brits
Geweergranaten	Geweergranaat 27 mm	Onbekend	Duits
Geweergranaten	Grosse Gewehrpanzergranate 30	Onbekend	Duits
Geweergranaten	Grosse Gewehrpanzergranate 40	Onbekend	Duits
Hulzen			
Hulzen	Diverse soorten	Onbekend	Diverse
Raketten			
Raketten	Brisantgranaatraket 2.36 inch	Onbekend	Amerikaans
Munitie voor granaatwerpers			
Munitie voor granaatwerpers	Antitankbrisantgranaat voor PIAT	Niet vershoten/ achtergelaten/ gedumpt	Brits
Munitie voor granaatwerpers	Panzerfaust Klein (30)	Onbekend	Duits
Ontstekingsinrichtingen			
Ontstekingsinrichtingen	Ontstekers mijnen M1A1	Achtergelaten	Amerikaans
Ontstekingsinrichtingen	Schokbuis No 426	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Ontstekingsinrichtingen	Tijdschokbuis No 222	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Ontstekingsinrichtingen	Schokbuis No 151/161	Onbekend	Brits
Ontstekingsinrichtingen	Schokbuis No 152/162	Onbekend	Brits
Ontstekingsinrichtingen	Schokbuis No 119	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Ontstekingsinrichtingen	Schokbuis No 117	Achtergelaten/ gedumpt	Brits
Ontstekingsinrichtingen	Tijdschokbuis M54/55-serie	Onbekend	Amerikaans
Ontstekingsinrichtingen	Tijdbuis M48-serie	Onbekend	Amerikaans
Klein-kalibermunitie			
Klein-kalibermunitie	-	Achtergelaten/ Gedumpt	Diverse

Horizontale afbakening verdacht gebied

Op basis van de aangetroffen indicaties voor de aanwezigheid van CE als gevolg van artilleriebeschietingen en grondgevechten zijn onderstaande verdachte gebieden vastgesteld:

Verdacht gebied geschutmunitie (vershoten) diverse kalibers van 2 cm t/m 15 cm (Duits)

Ter plaatse van het projectgebied is sprake van een verdacht gebied vershoten geschutmunitie. Betreffende het afbakenen van dit gebied stelt het WSCS-OCE het volgende:

Indicatie: *Artillerie-, mortier- of raketbeschieting.*

Algemene omschrijving: *Gebied dat is beschoten door mobiel of vast geschut, mortieren of grondgebonden (meervoudig) raketwerpersysteem.*

Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied: *Situationeel te bepalen.*

Het WSCS-OCE biedt geen concrete handvatten ter afbakening van een gebied dat is getroffen door artilleriebeschietingen, maar laat de wijze van afbakenen aan de onderzoeker. Vanwege de hoeveelheid en spreiding van het totaal aan munitievondsten van 1945 tot heden en vanwege de vele meldingen van granaatinslagen binnen de gemeente tijdens, maar ook na, de bevrijding, heeft BeoBOM het gehele projectgebied en de nabije omgeving daarvan aan te duiden als een gebied dat is getroffen door artillerie- en mortierbeschietingen. Als zodanig is het gehele projectgebied aangemerkt als zijnde verdacht op de aanwezigheid van CE in de vorm van geschutmunitie (verschoten), diverse kalibers vanaf 2 cm/20mm, met een maximum van 15 cm (Duits).

Verdacht gebied geschutmunitie (achtergelaten) diverse kalibers, maximum onbekend

Ten zuiden van de bocht van Ahrend zijn verschillende verstoringen in de vorm van geschutopstellingen gesignaleerd. Ter plaatse van deze stellingen kunnen CE in de vorm van geschutmunitie van onbekend kaliber zijn achtergebleven. Het verdachte gebied is conform de richtlijnen in het WSCS-OCE bepaald op 25 meter (gemeten vanuit het hart van de stelling). Hierbij is tevens rekening gehouden met een tolerantie/luchtfotocorrectie van 10 meter, resulterende in een risicostraal van in totaal 35 meter ter plaatse van de waargenomen geschutopstellingen.

Verdacht gebied klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers

Op verschillende locaties, met name nabij de huidige 'Corridor' zijn verstoringen in de vorm van wapenopstellingen/schuttersputten waargenomen. Rond deze wapenopstellingen/schuttersputten is een verdacht gebied afgebakend met een diameter van 10 meter, gemeten vanuit het hart van de stellingen. Binnen de resulterende verdachte gebieden kunnen CE in de vorm van klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten van diverse nationaliteiten worden aangetroffen. Het mogelijk achterblijven van dergelijke CE wordt bevestigd door de vele vondsten van de EODD.

Als gevolg van de diverse troepenbewegingen en grondgevechten binnen de gemeente is in de overige delen van het projectgebied tevens sprake van een achtergrondrisico met betrekking tot het aantreffen van CE in de vorm van klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers (o.a. PIAT). Uit de diverse meldingen van de EODD blijkt dat ook wapens en toebehoren van CE zijn achtergelaten of gedumpt.

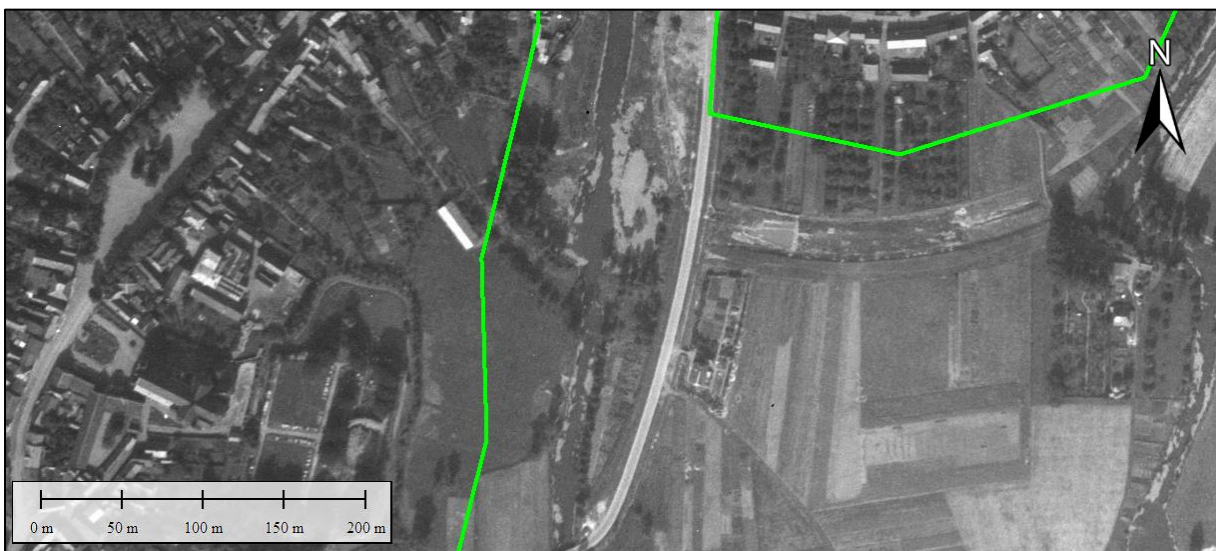
Verticale afbakening verdacht gebied

Op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal is vastgesteld dat er ter plaatse van het projectgebied sprake is van een verdacht gebied verschoten geschutmunitie. Dergelijke CE kunnen tot een diepte van 2,50 meter minus maaiveld 1940-1945 worden aangetroffen (landzijde). De maximale indringingsdiepte aan de waterzijde (Dommel) kan niet met zekerheid worden vastgesteld. Blijkens het historisch kaartmateriaal en de huidige maaiveldhoogten kan worden gesteld dat de maaiveldhoogte binnen het grootste gedeelte van het projectgebied ten tijde van de oorlog niet sterk af-

week van de huidige maaiveldhoogte. CE in de vorm van verschoten geschutmunitie kunnen worden aangetroffen tot een diepte van 6,70m+NAP ter plaatse van het verdachte gebied te Sint-Oedenrode. De diepte tot waar dergelijke CE kunnen worden aangetroffen ter plaatse van de Dommel zelf is niet bekend. De hoogte van de waterkolom is hierbij bepalend. Hier zijn echter geen gegevens over bekend. Uit het luchtfotomateriaal van 19 september 1944 blijkt echter wel dat de waterstand in de Dommel op verschillende plaatsen zeer gering was. Het is derhalve aannemelijk dat op veel locaties ook ter plaatse van de Dommel zelf sprake is geweest van de inslag van CE in de vorm van geschutmunitie. Ook binnen de contouren van de Dommel (contouren 1945) dient veiligheids-halve daarom rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van CE tot een diepte van ca. 2,50m-MV (waterbodem), dat wil zeggen ca. 3,00m+NAP.

Figuur 30. De Dommel op 19 september 1944, ter hoogte van de huidige De Jongsingel. Rechtsonder is de de Hambrug te zien. Luchtfotonummer: 4414.

Figuur 31. Ook ten zuiden van de Hambrug is goed te zien dat de waterstand op 19 september relatief laag is. Aan de oostzijde van de Dommel, in het midden van bovenstaande figuur, is de huidige 'Corridor' goed zichtbaar. Luchtfotonummer: 4414.

Conclusie en aanbevelingen

Ter plaatse van de Dommel te Sint-Oedenrode staan in het kader van project 'Droge Voeten Sint-Oedenrode' diverse werkzaamheden gepland. Deze werkzaamheden bestaan onder andere uit maaiveldverlagingen, de aanleg van waterkeringen, het verbreden van de Dommel, en het baggeren en verbreden van de meander. De Arbeidsomstandighedenwet stelt dat er gezorgd moet worden voor een veilige werkplek. Uit dien hoofde dient een onderzoek naar de aanwezigheid van CE te worden uitgevoerd. Dit onderzoek wordt in de regelgeving een vooronderzoek genoemd. Het vooronderzoek wordt uitgevoerd conform de huidige wettelijke norm, zoals vastgelegd in het WSCS-OCE. Voorliggend rapport heeft betrekking op het projectgebied te Sint-Oedenrode, zoals getoond in dit vooronderzoek.

In de voor dit vooronderzoek geraadpleegde bronnen zijn diverse feitelijke indicaties voor de aanwezigheid van CE binnen het projectgebied aangetroffen. Op basis van deze feitelijke aanwijzingen, is binnen het projectgebied een verdacht gebied afgebakend.

Verdacht gebied geschutmunitie, diverse kalibers, maximaal 15 cm (Duits, verschoten)

Als gevolg van diverse artilleriebeschietingen in september 1944 kan het gehele projectgebied worden beschouwd als zijnde verdacht op de aanwezigheid van (verschoten) geschutmunitie. Het gaat hier om diverse kalibers, vanaf 2 cm/20mm, met een maximum van 15 cm (Duits). Dergelijke CE kunnen worden aangetroffen tot een diepte van 6,70m+NAP (landzijde). De maximale diepte tot waar dergelijke CE ter plaatse van de Dommel zijn achtergebleven kan niet met zekerheid worden vastgesteld.

Verdacht gebied geschutmunitie, diverse kalibers, maximaal kaliber onbekend (achtergelaten)

In de nabijheid van de bocht van Ahrend zijn verschillende geschutopstellingen aangelegd. Ter plaatse van deze geschutopstellingen kunnen CE in de vorm van achtergelaten geschutmunitie van onbekend kaliber worden aangetroffen tot een diepte van maximaal 2,50m-MV (bodemplaat) oftewel 5,90m+NAP.

Verdacht gebied klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers

Op enkele locaties zijn tevens wapenopstellingen en schuttersputten aangelegd. Ter plaatse van deze stellingen kunnen CE in de vorm van achtergelaten klein-kalibermunitie, hand- en geweergranaten en munitie voor granaatwerpers van diverse typen en nationaliteiten worden aangetroffen tot een diepte van 2,50m-MV (bodemplaat) oftewel 5,90m+NAP.

Advies

Binnen het projectgebied is sprake van op CE verdachte gebieden. BeoBOM adviseert het uitvoeren van een Projectgebonden Risicoanalyse (PRA) voorafgaande aan de binnen het verdachte gebied uit te voeren werkzaamheden. Het wordt voorts geadviseerd het bij de werkzaamheden betrokken personeel voorafgaande aan de geplande werkzaamheden in onverdacht gebied te voorzien van een projectinstructie waarin nader wordt ingegaan op de handelwijze in geval er spontaan CE wordt aangetroffen op de projectlocatie.

N.B.: op het kaartmateriaal in- en behorende bij dit rapport worden verdachte gebieden en indicaties en gebeurtenissen buiten het projectgebied getoond, welke niet direct van invloed zijn op het projectgebied maar die wel zijn geconstateerd. Omwille van de volledigheid worden deze tevens weergegeven. Buiten de contouren van het projectgebied, zoals getoond, kan niet worden gewerkt zonder aanvullend onderzoek.

Bijlage 1. BB19-060-OT-01 INVENTARISATIEKAART

(losbladig)

Bijlage 2. BB19-060-OT-02 BODEMBELASTINGKAART

(losbladig)